

22η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Δ.Ε.

Αθήνα, 14 - 15 Απριλίου 2018

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Η παγκόσμια οικονομική κρίση	<i>σελ. 3</i>
B. Το παγκόσμιο εργατικό κίνημα	<i>σελ. 15</i>
Γ. Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση στην Ελλάδα	<i>σελ. 18</i>
Δ. Εργατικό κίνημα - Αριστερά - Η επέμβαση της Ο.Κ.Δ.Ε.	<i>σελ. 36</i>

2. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ 4η ΔΙΕΘΝΗ

σελ. 47

Εκδόσεις Εργατική Πάλη

Διεύθυνση: Αθήνα, Αγίου Κωνσταντίνου 57, τηλ. 210 5247227
Θεσσαλονίκη, Κλεισούρας 4, τηλ. 2310 237938

Ιστοσελίδα: www.okde.gr

e-mail: ergatikipali@okde.gr

Χρονολογία τυπογραφικής εργασίας: Μάιος 2018

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Α) Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

1. Η κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος έχει περάσει από τη φάση της υπερθέρμανσης στη φάση της έκρηξης. Οι ανυπέρβλητες ανισοροπίες της καπιταλιστικής οικονομίας, ο παρατεταμένος και συνεχώς επιδεινούμενος χαρακτήρας του μακρού κύματος κάμψης, και κυρίως η παταγώδης αποτυχία αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης (αποτυχία του νεοφιλελευθερισμού, της παγκοσμιοποίησης, της Νέας Τάξης Πραγμάτων, κ.α.) οδηγούν: α) Στη μετατροπή των νομισματικών ή οικονομικών αντιπαραθέσεων σε πολιτικο-στρατιωτικές αντιπαραθέσεις, β) Στην πολιτική αποδυνάμωση, αποσύνθεση ή και εξαφάνιση παλιών πολιτικών κομμάτων, στην απότομη χειροτέρευση της πολιτικής κρίσης. γ) Στο πέρασμα από τις κλασικού τύπου νεοφιλελεύθερες επιθέσεις στις κτηνώδεις επιθέσεις εναντίον της εργατικής τάξης και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων, που στοχεύουν στην συντριβή τους.

Συνοπτικά, η περίοδος που έχει ανοίξει χαρακτηρίζεται αφενός από τη γενίκευση των πολιτικών/στρατιωτικών επεμβάσεων και τοπικών πολέμων, την απότομη κλιμάκωσή τους σε περιφερειακούς με τον άμεσο κίνδυνο πλέον ξεσπάσματος γενικευμένου πολέμου, και αφετέρου από το ξέσπασμα κολοσσιαίων αντιπαραθέσεων αναμεταξύ των τάξεων. Η κλεψύδρα για την σταδιακή άρση της κρίσης του παγκόσμιου εργατικού κινήματος δεν θα αργήσει να ξεκινήσει την αντίστροφη μέτρηση.

2. Μέσα στην αρχόμενη έκρηξη των αντιφάσεων του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος ακούγεται ήδη η πένθιμη μουσική από την προσέγγιση των ιστορικών ορίων του ίδιου του συστήματος:

α) Η υπερθέρμανση του πλανήτη και γενικότερα η καταστροφή του περιβάλλοντος όχι μόνο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από το καπιταλιστικό σύστημα (ειδικά σε αυτή τη φάση του) αλλά επιδεινώνεται και μετά από την απόσυρση των ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού, δηλαδή ακόμη κι απ' αυτήν την αναποτελεσματική συμφωνία με τους μετριοπαθείς στόχους αντιμετώπισης της υπερθέρμανσης. Την ίδια στιγμή, ολόένα και πιο συχνά, ξεσπούν καταγίδες και φυσικές καταστροφές, ολόένα και πιο έντονα, ολόένα και σε περισσότερες περιοχές του πλανήτη, που σε συνδυασμό με την εγκατάλειψη των δημόσιων υποδομών και τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές οδηγούν σε κατακόρυφη αύξηση των νεκρών και των καταστροφών.

β) Η εισαγωγή στην παραγωγή των ρομπότ και της αυτοματοποίησης, όσο αργόσυρτη κι αν είναι λόγω της κρίσης τις τελευταίες δεκαετίες, συμβάλλει στον περιορι-

σμό της πραγματοποίησης και της άντλησης της υπεραξίας, επιδεινώνοντας την κρίση ή κάνοντας υπερβολικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο το ξεπέρασμά της. Αυτό, τουλάχιστον για τις παλιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, αλλά πολύ γρήγορα και για την Κίνα, μπορεί να οδηγήσει και στη συρρίκνωση του βιομηχανικού προλεταριάτου αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί μια ραγδαία κοινωνική προλεταριοποίηση.

γ) Σε παγκόσμιο επίπεδο καταγράφονται 43.060 πολυεθνικές εκ των οποίων 1.318 αποτελούν το πυρήνα των πολυσύνθετων ιδιοκτησιών και αντιπροσωπεύουν το 60% των εσόδων ενώ στο κέντρο του δικτύου βρίσκονται 147 που ελέγχουν το 40% της παγκόσμιας οικονομίας. Η συγκέντρωση και συγκεντροποίηση του κεφαλαίου προχωρά με αλματώδεις ρυθμούς παρά τις απότομες και μεγάλες διακυμάνσεις λόγω της οικονομικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας, και παρά ίσως τη μετατόπιση του βάρους στο εσωτερικό των ιμπεριαλισμών, και οδηγεί στην αποδυνάμωση της ζωοδότρας φλόγας του ανταγωνισμού και στην μετατροπή του σε λυσσαλέες πολιτικο-στρατιωτικές αντιπαραθέσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.

3. Οι ανισορροπίες του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος εξακολουθούν απερίσπαστα και ανενόχλητα να οξύνονται, παρά την κρίση του 2008, παρά τις υποκριτικές κατάρες που εκτοξεύτηκαν εναντίον τους από τα αστικά επιτελεία, παρά τις υποτιθέμενες επεμβάσεις για τον περιορισμό τους:

α) Σε πρόσφατη έρευνα αποδείχθηκε ότι περίπου το 1% των ενηλίκων σε παγκόσμιο επίπεδο κατέχει σήμερα το 50,1% του παγκόσμιου πλούτου, ενώ, από την άλλη, 3,5 δισεκατομμύρια ενήλικες, που αποτελούν το 70% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού, κατέχουν περιουσιακά στοιχεία κάτω από 10.000 δολάρια έκαστος, και συνολικά το... 2,7% του παγκόσμιου πλούτου. Ακόμη χειρότερα, το μερίδιο του 1%, που στην κορύφωση της κρίσης το 2008 ήταν 42,5%, σήμερα αυξήθηκε στο 50,1%.

β) Το συνολικό χρέος του δημόσιου τομέα, των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε παγκόσμιο επίπεδο, το 2000, έφθανε τα 87 τρις δολάρια. Το 4ο τρίμηνο του 2007, στη μέση σχεδόν της κρίσης, και προτού αρχίσουν να ξεδιπλώνονται οι πολιτικές διάσωσης του χρηματοπιστωτικού τομέα, είχε φτάσει τα 142 τρις, ενώ το 2ο τρίμηνο του 2014, ως αποτέλεσμα των μέτρων και προσπαθειών αντιμετώπισης της κρίσης αλλά και τόνωσης της επακόλουθης ανάκαμψης, έφθασε τα 199 τρις ή το 286% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Παρ' όλα αυτά, και παρ' όλη την σύντομη ανάκαμψη που ακολούθησε, συνέχισε να αυξάνει και, σχεδόν τρία χρόνια μετά, στο τέλος του 2016, θα πρέπει να το υπολογίζουμε στα εξακριβωμένα 215 τρις (χρέος του δημοσίου, των νοικοκυριών και του επιχειρήσεων) συν, κατά προσέγγιση, άλλα 45 τρις του χρηματοπιστωτικού τομέα: δηλαδή συνολικά 260 τρις! Υπενθυμίζουμε ότι σε αυτό το χρέος δεν υπολογίζεται το χρέος των ασφαλιστικών ταμείων, κ.α. Επίσης μετά το 2010, και πολύ περισσότερο μετά το 2014, έχουμε μια πολύ πιο ραγδαία αύξηση του χρέους στις BRICS και στις άλλες αναδυόμενες οικονομίες σε σχέση με τις παλιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

γ) Η κεφαλαιοποίηση των χρηματιστηρίων (δηλαδή η τρέχουσα αξία όλων των μετοχών σε όλα τα χρηματιστήρια του κόσμου) έφθασε —σαν αποτέλεσμα κυρίως της κερδοσκοπίας— σε νέο πρωτοφανές ύψος τον Νοέμβριο του 2016: 65,6 τρις ενώ το 2003 ήταν μόνο 28,1 τρις.

δ) Το ύψος της ονομαστικής αξίας των παραγώγων έφτανε το 2013 σε νέο ύψος ρεκόρ, κοντά στα 700 τρις, και εν συνεχεία, με τον περιορισμό της ποσοτικής χαλάρωσης (Ιαπωνία, ΕΕ) ή το σταμάτημά της (ΗΠΑ) ξαναέπεσε στα τέλη του 2016 στα 483 τρις, αλλά οι αυξητικές τάσεις τους είναι έντονες.

Αυτές οι πρωτοφανείς στην ιστορία της ανθρωπότητας και του καπιταλισμού, όσο και ασύλληπτες φαραωνικές κοινωνικές ανισότητες, αυτό το λίμνασμα ολοένα και περισσότερων κεφαλαίων στον παρασιτικό τομέα, αυτή η σταδιακή όσο και ασταμάτητη μεταμόρφωση του αίματος σε πύον, όχι μόνο δηλητηριάζει το σώμα της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, όχι μόνο δημιουργεί μια αφόρητη κατάσταση για τις μάζες που θα οδηγήει αναγκαστικά σε βίαια και γιγαντιαία ξεσπάσματα, αλλά δημιουργεί και τρομακτικές οικονομικές ανισορροπίες. Αυτή η πρωτοφανής συγκέντρωση κεφαλαίων όχι μόνο αντανακλά την αύξηση της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου και την υπερσυσσώρευση του κεφαλαίου στην παραγωγή, αλλά δημιουργεί και τεράστιες μάζες κεφαλαίων που όχι μόνο δεν παράγουν υπεραξία, όχι μόνο δεν απαξιώνονται αλλά ολοένα και περισσότερο απαιτούν να υπεραξιωνονται και πολύ περισσότερο να αποσπούν ολοένα και μεγαλύτερα τμήματα της παραγόμενης υπεραξίας, και μάλιστα την ίδια στιγμή που η τελευταία, τουλάχιστον για τις παλιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, περιορίζεται (λόγω περιορισμού της παραγωγικής βάσης). Μια πιθανή κλασική πληθωριστική πολιτική, αναγκαία όσο ποτέ, αλλά όχι ικανή από μόνη της, για μια στοιχειώδη ρύθμιση του καπιταλιστικού συστήματος, θα πρέπει να αποκλείεται —αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να ξεσπάσει σαν κατακλυσμός— μια που θα πυροδοτούσε μια σπειροειδή καταστροφή/απαξίωση πλασματικών και πραγματικών κεφαλαίων, και που, σε τελευταία ανάλυση, μετά την αμπώτιδα, θα άφηνε κατεστραμμένες κυρίως τις παλιές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Από την άλλη, η παροχέτευση αυτών των πλεονασματικών κεφαλαίων σε μεγάλο ποσοστό τους σε δάνεια (προς κράτη, επιχειρήσεις, νοικοκυριά) για να περιορίζεται το χάσμα μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης, για να επουλώνονται οι κοινωνικές και περιφερειακές ανισότητες, έχει πάψει πια να ανακουφίζει και έχει μετατραπεί σε επιπλέον τροφοδότη της κρίσης, μια που μειώνει κατακόρυφα την κατανάλωση των μαζών και συμπιέζει περισσότερο τα κέρδη των επιχειρήσεων ή τα μετατρέπει σε ζημιές και χρεοκοπίες.

Με αυτή την έννοια, το να διαγιγνώσκει κανείς την κατάσταση της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας επικεντρωνόμενος στις τριμηνιαίες, ετήσιες ή πενταετείς διακυμάνσεις του ποσοστού του κέρδους στη βιομηχανία, καταντά ένα κακόγουστο αστέιο — όσο κι αν έχει αυτό καθαυτό μια σημασία. Αντίθετα, οι βαθιές αυτές οικονομικές ανισορροπίες συμπιέζουν και συντομεύουν τα περιθώρια διακύμανσης της πα-

ραγωγής και του ΑΕΠ, και ανά πάσα στιγμή μπορούν να οδηγήσουν σε καταρρεύσεις, τώρα πια ίσως και ανεξέλεγκτες.

4. Αυτό γιατί τα εργαλεία για την αντιμετώπιση της κρίσης έχουν τώρα πια εξαντληθεί. Ο δημόσιος τομέας είναι υπερχρεωμένος και το ίδιο ισχύει και για τις κεντρικές τράπεζες τόσο των ιμπεριαλιστικών χωρών όσο και των BRICS. Οι κεντρικές τράπεζες όλων των καπιταλιστικών χωρών έχουν συγκεντρώσει κοντά 25 τρις ενεργητικό (πριν την κρίση του 2008 είχαν ούτε το 1/5), με αυτές των ΗΠΑ, ΕΕ, Κίνας να έχουν από 4-5 τρις δολάρια η κάθε μία, και με την Ιαπωνία να ακολουθεί. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της μακροχρόνιας «ποσοτικής χαλάρωσης» (που ακόμα εξακολουθεί σε ΕΕ και Ιαπωνία) και που συνοψίζονταν στην αγορά με λεφτά του δημοσίου των σάπιων τίτλων της ιδιωτικής οικονομίας. Αυτή η πολιτική όχι μόνο δεν μπορεί να συνεχιστεί επ' αόριστο, αλλά αντιθέτως απαιτεί ένα ξεφόρτωμα και εισροή νέων κεφαλαίων — διαφορετικά επίκειται ένας πληθωριστικός Αρμαγεδδώνας και ένας νέος παράγοντας επιδείνωσης της κατάρρευσης του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος. Με άλλα λόγια, μπροστά σε μια νέα επιδείνωση της ύφεσης, για οποιονδήποτε λόγο, οι ιμπεριαλιστικές κυβερνήσεις θα είναι άοπλες και πιθανόν, λόγω της κρίσης της παγκόσμιας ηγεσίας, ασυντόνιστες αν όχι ανταγωνιστικές.

5. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι περίεργο που μετά το 2008 η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία παρουσιάζει μια ασταθή και διακοπτόμενη ανάκαμψη που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στις ενέσεις της «ποσοτικής χαλάρωσης», της αύξησης του χρέους κ.λπ..

Το 2007, όταν η χρηματοπιστωτική κρίση είχε ήδη ξεδιπλωθεί, το ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο αυξάνονταν κατά 4,2% σε σχέση με το 2006. Το 2008 το ποσοστό αύξησής του έπεσε στο 1,8%, εγκαινιάζοντας τον πρώτο χρόνο της κρίσης και το 2009 έπεσε στο κατώτατο σημείο του στο -1,7% (στο κατώτατο σημείο σε όλη την μεταπολεμική περίοδο). Από το 2010 άρχισε η μεταστροφή της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, δηλαδή το «τέλος» της οικονομικής κρίσης, και το ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ ανέβηκε ξανά στο 4,3%. Αυτό δεν κράτησε πολύ, και το 2011 ξαναπέφτει στο 3,1% ενώ το 2012 πέφτει στο 2,4%, δηλαδή ελάχιστα πιο πάνω από την κρίση του 2001 (όπου είχε πέσει στο 1,9%) και λίγο πιο πάνω από την κρίση του 1991, όπου είχε μειωθεί στο 1,4%. Από το 2013 μέχρι και το 2016, η αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ κινήθηκε ελαφρά μέχρι το 2,7% για να ξαναπέσει στο 2,4% το 2016.

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου σε παγκόσμιο επίπεδο ακολουθεί κι αυτός την ίδια λίγο πολύ εξέλιξη. Το ποσοστό αύξησής του από 5,5% το 2007 βυθίζεται στο 1,5% το 2008 και γκρεμίζεται στο εντυπωσιακό -4,7% το 2009. Πρόκειται για την μεγαλύτερη μείωση επενδύσεων στην μεταπολεμική ιστορία του καπιταλισμού, σχεδόν διπλάσια της μείωσης που είχαμε στην κρίση του 1974-75, του 1982 και του 1991-92. Ακόμα χειρότερα, παρ' όλο που θα γνωρίσει μία απότομη επανάκαμψη το 2010, ξαναβγαίνοντας στο 4,9%, δεν θα κρατηθεί εκεί παρά μόνο για ένα ακόμη χρόνο

(2011: 5,2%) και εν συνεχεία θα πέφτει συνεχώς μέχρι το 3% το 2015 — αυτή η γρήγορη πτώση του ποσοστού αύξησης του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου συμβαίνει επίσης για πρώτη φορά στην μεταπολεμική ιστορία.

Περίπου την ίδια εξέλιξη με τα παραπάνω έχει και το ετήσιο ποσοστό αύξησης των παγκόσμιων εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών. Το 2007 ανέρχονταν στο 6,5%, το 2008 ξαναμειώθηκε στο 2,7% και το 2009 καταβαραθρώθηκε στο -10%. Αλλά το 2010 ξαναβήθηκε στο 11,5% για να ξαναπέσει το 2012 στο αναμικκό 2,8% όπου και παραμένει μέχρι το 2016. Να σημειώσουμε ότι το μέσο ποσοστό την πενταετία 2012-16 είναι παρόμοιο με αυτό της κρίσης του 1991 και λίγο μεγαλύτερο της κρίσης του 2001 (0,4%) και της κρίσης του 1982 (0,2%).

Είναι γεγονός ότι αυτή η εξέλιξη της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας δείχνει ότι το ξεπέραςμα της κρίσης του 2009-2010 (η χρηματοπιστωτική προηγείται κατά δύο χρόνια περίπου) είναι και αναμικκή, και διακοπτόμενη και αρκετά αμφίβολη. Βέβαια όλες οι χώρες δεν γνωρίζουν την ίδια εξέλιξη. Από τις κλασικές ιμπεριαλιστικές χώρες οι ΗΠΑ γνωρίζουν μια καλύτερη ανάκαμψη τόσο στο ΑΕΠ όσο και στις επενδύσεις σε σχέση με τις άλλες δύο, δηλαδή τη Γερμανία και την Ιαπωνία. Από τις λεγόμενες BRICS, η Κίνα θα γνωρίσει πτώση στο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ της, παρ' όλα αυτά τα ποσοστά της Κίνας και της Ινδίας την πενταετία 2012-16 εξακολουθούν να είναι εντυπωσιακά (κατά μέσο όρο, περίπου 6,7% η πρώτη και 6,5-7% η δεύτερη). Από τους χαμένους των BRICS είναι οι Βραζιλία, Ρωσία και Νότια Αφρική.

6. ΗΠΑ

Αναμεταξύ των παλιών ιμπεριαλιστών οι ΗΠΑ κινούνται στην καλύτερη κατάσταση επιτυγχάνοντας αύξηση του ΑΕΠ τους την τριετία 2014-2016 κατά 2,5%, 2,8%, 1,5% αντίστοιχα. Ωστόσο το 2016 οι επενδύσεις (εξοπλισμός, κατοικίες, κ.α.) φαίνεται να μηδενίζονται γνωρίζοντας αύξηση μόνο κατά 0,6%, ενώ την προηγούμενη τριετία σημείωναν ετήσιες αυξήσεις γύρω στο 3,5%. Και βέβαια το εμπορικό τους έλλειμμα με την Κίνα, στο δεκάμηνο Ιανουάριος-Οκτώβρης 2017 έφθασε τα 340 δις δολάρια έναντι 427 του αντίστοιχου δεκάμηνου του 2016 — το έλλειμμα με την Κίνα συμβάλλει κατά 70% στο εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ. Οι δύο επόμενες χώρες, για το 2016, με τις οποίες έχουν εμπορικό έλλειμμα οι ΗΠΑ είναι η Ιαπωνία (69 δις δολάρια έλλειμμα) και η Γερμανία (65 δις), στοιχείο που δείχνει τους δύο αμέσως επόμενους ανταγωνιστές τους μετά την Κίνα.

Στις πρόσφατες αμερικάνικες εκλογές υπήρξε ένας κλονισμός των δύο παραδοσιακών κομμάτων και του δικομματικού συστήματος, από τον οποίο δεν έχουν βγει ακόμη οι ΗΠΑ, και είναι αμφίβολο αν θα βγουν: αφενός η τρομακτική ισχυροποίηση του Σάντερς μέσα στο Δημοκρατικό Κόμμα, που αντανακλά μια έστω και θολή ριζοσπαστικοποίηση των μαζών, αφετέρου η κυριαρχία του Τραμπ μέσα στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα.

Ο κλονισμός του πολιτικού συστήματος αλλά και η άνοδος του Τραμπ οφείλε-

ται στη διάφευση των ελπίδων των μαζών από τον Ομπάμα, στην αηδία τους απέναντι σε μια νεοφιλελεύθερη πολιτική που ακόμη και μετά την κρίση του 2008 φόρτωσε τα βάρη πάνω στις μάζες με συνεχείς επιθέσεις και ταυτόχρονα όχι μόνο διέσωσε αλλά και ενίσχυσε τους υποτιθέμενους ένοχους της κρίσης, στην άνοδο των αγώνων, στην συνειδητοποίηση του κοινωνικού χάσματος (το 99% απέναντι στο 1%), στην πολεμική εκστρατεία των ΗΠΑ, στην αδυναμία μιας αξιόπιστης εναλλακτικής λύσης, στη διαρκή υποβάθμιση σε όλα τα επίπεδα (εκτός ίσως του στρατιωτικού τομέα) και στην αποτυχία όλων των στρατηγικών επιλογών (παγκοσμιοποίηση, νεοφιλελευθερισμός, Νέα Τάξη-Πόλεμος), κ.α. Όπως και να 'χει, η πολιτική του Τραμπ είναι μια επαρχιώτικη πολιτική, που επιζητεί να λύσει την κρίση των ΗΠΑ έξω από και αδιαφορώντας για την κρίση της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας —υποτίθεται ενισχύοντας την εγχώρια μικρομεσαία βιομηχανία— κι αυτό σε μια εποχή τέτοιας διεθνοποίησης των παραγωγικών δυνάμεων, και με τις ΗΠΑ να βρίσκονται ακόμη στην ηγεσία του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Ωστόσο, αν η πολιτική του Τραμπ είναι κοντόφθαλμη πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι και η στρατηγική του Ομπάμα είχε αποτύχει: α) Η ενοποίηση των ΗΠΑ, κάτω από την απόλυτη κυριαρχία τους, με τους άλλους δύο ιμπεριαλιστικούς πόλους (Ιαπωνία και ΕΕ) διαμέσου των δύο Συμφωνιών (Διατλαντική-ΤΤΙΡ και Ειρηνικού-ΤΡΡ), ώστε να διατηρηθεί η κυριαρχία τους απέναντι στην Κίνα και γενικότερα στις BRICS, απέτυχε είτε από την άρνηση της ΕΕ είτε προτού καλά καλά ολοκληρωθούν. β) Ακόμη περισσότερο, που μια στρατηγική αντιμετώπισης της κρίσης προϋποθέτει πολλά περισσότερα από μια ενοποίηση των παλιών ιμπεριαλιστών (διαγραφή χρεών, τιθάσευση του χρηματοπιστωτικού τομέα κ.α.) που ο Ομπάμα ούτε καν διανοήθηκε.

Η επέκταση της οικονομικής κρίσης και σε πολιτική κρίση δημιούργησε ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα για τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό αλλά και για το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα. Από την άνοδο του Τραμπ στην εξουσία, η αμερικάνικη αστική τάξη, τα πολιτικά και κρατικά επιτελεία της έχουν αποδυθεί σε έναν αγώνα, πρακτικά με λίγο πολύ συνεχή πραξικοπήματα, να επαναφέρουν τον Τραμπ στην κοίτη της στρατηγικής τους (ψήφιση της συνέχισης και επαύξησης των κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας, απειλές για «αποκαλύψεις» για την ευνοϊκή υπέρ του Τραμπ παρέμβαση της Ρωσίας στις πρόσφατες εκλογές, ολομέτωπη ρήξη του συνόλου του κρατικού μηχανισμού, του τύπου αλλά και των διευθυντών των πολυεθνικών κολοσσών με τον Τραμπ, κ.ο.κ.). Προς το παρόν καταφέρνουν να αποτρέπουν τις πολιτικές του, να επιβάλλουν τις πολιτικές τους, αλλά δεν έχουν κατορθώσει να τον ευθυγραμμίσουν, με κίνδυνο να χάσουν αρκετά κατά το διάστημα της εξουσίας του. Ωστόσο αυτή η κατάσταση μεγαλώνει την αστάθεια, το στρατηγικό κενό, την αδυναμία συγκρότηση μια εναλλακτικής πολιτικής, αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε λόγω της δομικής κρίσης του συστήματος

Το σταμάτημα της ποσοτικής χαλάρωσης επί Ομπάμα (την ίδια στιγμή που άρχισε στην ΕΕ ή εντεινόταν στην Ιαπωνία) και η συνακόλουθη αδύναμη αλλά υπαρ-

κτιή αύξηση των επιτοκίων, είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής του δολαρίου απέναντι σε ευρώ, γιεν και γουάν, και την επανεισροή κεφαλαίων στις ΗΠΑ, πράγμα που αποδυνάμωσε μεν τις αμερικάνικες εξαγωγές αλλά τόνωσε την εγχώρια αγορά και οδήγησε σε αυτήν την πρόσκαιρη ομαλοποίηση της αγοράς και αύξηση του ΑΕΠ. Αυτή η πολιτική πολύ γρήγορα εξαντλήθηκε και φαίνεται πως ο Τραμπ κινείται σε μια διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων, που με τη συγκράτηση της ποσοτικής χαλάρωσης σε ΕΕ και Ιαπωνία (καθώς και τις πρόσκαιρες συμφωνίες με την Κίνα) μειώνει το δολάριο και ξαναοδηγεί σε μια τόνωση των αμερικάνικων εξαγωγών. Ταυτόχρονα ψήφισε ένα ακόμη προκλητικό πακέτο φοροαπαλλαγών που ευνοεί ιδιαίτερα τους πλούσιους, αλλά που δημιουργεί και ένα μακροχρόνιο έλλειμμα του προϋπολογισμού, που είναι αδύνατον να καλυφθεί μόνο με εισροές κεφαλαίων ή με περαιτέρω αύξηση του χρέους.

7. Η ΕΕ όχι μόνο καθυστέρησε να παρουσιάσει κάποιους γλίσχρους ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά η υποβάθμισή της συνεχίζεται αμείωτη απέναντι σε ΗΠΑ και Κίνα και όχι μόνο. Βέβαια, μεταξύ των χωρών της ΕΕ εμφανίζονται διαφοροποιήσεις, αλλά χωρίς να αλλάζουν τη συνολική εικόνα. Από τις μεγάλες χώρες της ΕΕ, η Γερμανία παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις, αλλά κι αυτή κινήθηκε την τελευταία τριετία με ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ κατά 1,9%, 1,7% και 1,9%, ωστόσο με χαμηλότερα ποσοστά αύξησης των επενδύσεων της κατά 3,7%, 1,5%, 3,6%. Η Γαλλία κινείται στα όρια της ύφεσης (0,9%, 1%, 1,2%) και το ίδιο ισχύει στις επενδύσεις (0%, 1%, 2,8%), ενώ η Ιταλία ακόμη χειρότερα όσον αφορά το ΑΕΠ της (0,1%, 1%, 0,9%) και τις επενδύσεις, παρόλο που οι τελευταίες φαίνεται να ανακάμπτουν σε σχέση με τη βύθιση της τριετίας 2011-13.

Το χρέος συνολικά στην ΕΕ συνεχίζει να αυξάνει και το φάσμα της χρεοκοπίας απειλεί πλέον και την Γαλλία. Η ποσοτική χαλάρωση του Ντράγκι ανακοινώθηκε ότι θα συνεχιστεί για ακόμη ένα χρόνο, αυτή τη φορά με μείωση κατά 1/3 των μηνιαίων ποσών που διατείνονταν. Παρ' όλες όμως τις ενισχύσεις του Ντράγκι, ο τραπεζικός τομέας της ΕΕ εξακολουθεί να είναι χρεοκοπημένος, με περιοδικά επαναλαμβανόμενες χρεοκοπίες τραπεζών (ιταλικών, πορτογαλικών, ισπανικών, κ.α.) που αποτρέπονται προσωρινά μέσω των κρατικών ενισχύσεων κατά παράβαση των ευρωπαϊκών κανόνων ενοποίησης του τραπεζικού συστήματος.

Όμως το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η μετάσταση της οικονομικής κρίσης και υποβάθμισης σε πολιτική κρίση και αποσύνθεση της ΕΕ. Η παρατεταμένη οικονομική κρίση, η αδυναμία αναβάθμισης της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά, οι παρατεταμένες νεοφιλελεύθερες πολιτικές, ολοένα και πιο άγριες, στο σύνολο της ΕΕ, η ανικανότητά της να αντιμετωπίσει την κρίση και την υποβάθμιση, έχουν μετατρέψει την αμφισβήτηση των μαζών σε αγανάκτηση και τέλος σε οργή και μίσος απέναντι στην ΕΕ, που αντιμετωπίζεται πλέον από την πλειοψηφία των εργατικών μαζών σαν σφαγείο μια αδιστακτης γραφειοκρατικής ελίτ. Η πρώτη μεγάλη εκδήλωση αυτής της τάσης ήταν το δημοψήφισμα για την έξοδο της Βρετανίας, που κατέληξε και στο BREXIT. Αυτό, παρ

τις αρχικές αμφισημίες, θα πρέπει μάλλον να θεωρείται οριστικό (έχει πλέον οριστεί ως ημερομηνία αποχώρησης η 29 Μαρτίου 2018). Αλλά εν συνεχεία ακολούθησαν μια σειρά εκλογών σε κεντρικές χώρες της Ευρώπης και ειδικά στη Γαλλία, όπου τα παραδοσιακά κόμματα της κεντροδεξιάς και της σοσιαλδημοκρατίας είτε εξαφανίστηκαν είτε καταποντίστηκαν είτε αποδυναμώθηκαν, και μόνο την τελευταία στιγμή αποτράπηκε, προς το παρόν, η κυβερνητική κρίση. Η ίδια κατάσταση παρουσιάστηκε και στο μέχρι σήμερα αλώβητο φρούριο, τη Γερμανία, όπου μετά από τις δυσκολίες σχηματισμού κυβέρνησης και ότι τις συνόδευσε, σίγουρα επιδεινώνεται η συνολική εξέλιξη της ΕΕ.

Η συνολική πορεία της ΕΕ μπορεί να αποτυπωθεί καλύτερα αν αναλογιστούμε ότι μόλις το 2001, με την υιοθέτηση του ευρώ, η ΕΕ ευελπιστούσε να γίνει η ηγεμονική δύναμη του ιμπεριαλιστικού κόσμου και το ευρώ να αντικαταστήσει το δολάριο. Στην κρίση του 2008 είχε ήδη αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση, μια που η ΕΕ δεν μπόρεσε ποτέ να συνέλθει. Έκτοτε, κι ενώ έχει βαλτώσει στην ύφεση, από την οποία δεν φαίνεται να μπορεί να βγει ουσιαστικά, παραδέρνει με την αντιμετώπιση των δυσθεώρητων χρεών, υποβαθμίζεται απέναντι στους ανταγωνιστές της κινδυνεύοντας να χάσει και τη δεύτερη θέση (ήδη το ΑΕΠ της Κίνας έχει ξεπεράσει το ΑΕΠ της ΕΕ, ακόμη και με τον συνυπολογισμό της Βρετανίας),¹ σακατεύτηκε από την αποχώρηση της Βρετανίας (ΕΕ χωρίς την Βρετανία δεν νοείται), στάθηκε ανίκανη να αντιμετωπίσει την προσφυγική κρίση και διαιρέθηκε πολλαπλώς, και με την ένταση της πολιτικής κρίσης η αποσύνθεσή της φαίνεται να είναι αναντίστροφη.

Η «Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων» που αποτελεί το νέο «σχέδιο» της ΕΕ, δεν είναι παρά μια πικρή ομολογία της εγκατάλειψης της «ηγεμονεύουσας στον πλανήτη Ευρώπης», της αποτυχίας της «ενωμένης Ευρώπης» του «κοινού νομίσματος», ιδιαίτερα των «καπιταλιστικών ολοκληρώσεων» και μια μάχη οπισθοφυλακής για τη δεύτερη ή τρίτη θέση, ώστε να μην έχει η ευρωπαϊκή μπουρζουαζία την τύχη της γιαπωνέζικης ή, ακόμη χειρότερα, να αποτελεί τον τελευταίο μεθοριακό σταθμό του δρόμου του μεταξίου. Γι' αυτό και υπάρχει μια αναβίωση του σχεδίου για οικονομική ενοποίηση/εμβάθυνση της Ευρωζώνης και για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού στρατού, και έχει επίσης χαραχθεί και ένα σφιχτό χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη κι αυτό το σχέδιο φαντάζει εξαιρετικά δύσκολο αν όχι ανέφικτο. Η «Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων» σημαίνει την αποικιοποίηση της συντριπτικής πλειοψηφίας των χωρών της ΕΕ ακόμη και της Ιταλίας, Ισπανίας, και σε λίγο καλύτερη θέση, ίσως, της Γαλλίας. Αυτό είναι κάτι που ασμένως μπορεί να αποδεχθεί, και έχει αποδεχθεί, η ελληνική μπουρζουαζία, ίσως και κάποιες βαλτικές χώρες, αλλά είναι αδύνατον να αποδεχθεί η γαλλική, ιταλική, ισπανική, ακόμη και πορτογαλική μπουρζουαζία. Το σχέδιο του Μακρόν να αντισταθμίσει την οικονομική παρακμή της Γαλλίας απέναντι στη Γερμανία με την πολιτικοστρατιωτική ισχύ και επιρροή της, ώστε να αναβιώσει τον γαλλογερμανικό άξονα, προϋποθέτει επίσης μια ρύθμιση χρεών που είναι αδύνατον να

1. Μέτρηση του ΑΕΠ μονάδες αγοραστικής δύναμης (σημείωση της έκδοσης).

κάνει ο γερμανικός ιμπεριαλισμός.

Οι συμβιβασμοί που απαιτούνται έστω και για την ΕΕ των πολλών ταχυτήτων είναι σχεδόν αδύνατον να γίνουν και πάντως προϋποθέτουν την εφαρμογή μνημονιακών πολιτικών σε όλες τις χώρες — ήδη τα μέτρα Μακρόν αντιστοιχούν σε κάτι παραπάνω από το 1ο ελληνικό μνημόνιο. Αλλά όπως έχουν δείξει και οι πρόσφατες εκλογές στις διάφορες χώρες, αλλά και η Καταλονία, αυτή η δεύτερη προϋπόθεση είναι που λείπει κυρίως.

8. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ της Βραζιλίας μειώνεται συνεχώς από την αρχή του 2011 ενώ την τριετία 2014, 2015, 2016 έπεσε στο 0,5%, -3,8% και -3,6% αντίστοιχα. Ακόμη χειρότερη είναι η επίδοσή της στις επενδύσεις (εξοπλισμός, κατοικίες, κ.α.), που την αντίστοιχη τριετία βυθίστηκαν απότομα κατά -4,2%, -14%, -10%. Η Ρωσία ξαναβυθίζεται κι αυτή στην κρίση επιδεικνύοντας την ίδια τριετία ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ κατά 0,7%, -2,8% και -0,2%, ενώ κι αυτή γνωρίζει μια σημαντική πτώση των επενδύσεών της κατά -3%, -10% και -2,5%. Παρ' όλα αυτά οφείλουμε να σημειώσουμε ότι άντεξε τόσο την πτώση των τιμών του πετρελαίου όσο και τις κυρώσεις, αναμφίβολα με την βοήθεια της Κίνας. Το ίδιο ισχύει, αν και λίγο καλύτερα, για την Ν. Αφρική με αυξήσεις του ΑΕΠ 1,7%, 1,3% και 0,3%. Από την άλλη, η εικόνα είναι εντελώς διαφορετική για Ινδία και την Κίνα. Ειδικά η Ινδία φαίνεται να εισέρχεται σε μία φάση καλπασμού επιτυγχάνοντας αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης την αντίστοιχη τριετία κατά 7%, 7,5% και 7,8% ενώ η αύξηση του ΑΕΠ της Κίνας μπορεί να έχει πέσει στο 6,5 με 7% ετησίως, αλλά κι αυτό δεν παύει να είναι πολύ υψηλό.

9. Η «Σκέψη ΣιΤζίπινγκ» ήρθε να συμπληρώσει την μέχρι σήμερα στρατηγική της Κίνας για την μετατροπή της στη νέα ηγεμονική δύναμη. Στα βασικά της σημεία η «Σκέψη ΣιΤζίπινγκ» (που επικυρώθηκε στο πρόσφατο Συνέδριο του Κ.Κ.Κ.) δίνει βάρος: 1) Στον έλεγχο του στρατού αλλά και της εργατικής τάξης στην παραγωγή από το Κ.Κ.Κ. 2) Σε μια βιομηχανική ανάπτυξη που θα στηρίζεται στην εισαγωγή ρομπότ και αυτοματοποίησης στην παραγωγή (σε αντικατάσταση της φθηνής εργατικής δύναμης) και θα είναι φιλική προς το περιβάλλον. Η επιδίωξη των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών είναι αναγκαστική για πρακτικούς λόγους (εξάντληση πρώτων υλών, υπερβολική μόλυνση του περιβάλλοντος και της ατμόσφαιρας), ακόμη και της εισαγωγής της αυτοματοποίησης/ρομποτοποίησης, αν και προσκρούουν στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και τη λογική του κέρδους. Η εισαγωγή ρομπότ ήδη προχωρά με γοργούς ρυθμούς και πολύ σύντομα η Κίνα δεν θα είναι μόνο η μεγαλύτερη καταναλώτρια σε ρομπότ αλλά και η μεγαλύτερη παραγωγός στον κόσμο. 3) Μέχρι το 2035 σχεδιάζεται η ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των μαζών, ενώ μετά το 2035 υπάρχει ο σχεδιασμός «οι κινέζικες μάζες να ζουν αντίστοιχα με τον σοσιαλισμό» χωρίς να προσδιορίζεται τι σημαίνει αυτό.

Προφανώς η «Σκέψη ΣιΤζίπινγκ» στηρίζεται στην αναδιανομή της παγκόσμιας αγοράς με βάση τους νέους εμπορικούς δρόμους που έχει σχεδιάσει και υλοποιεί η Κίνα:

1) Τη σύνδεση της Ευρασίας και Αφρικής μέσω του Δρόμου του Μεταξιού (που έχει δύο σκέλη, ένα χερσαίο και ένα ναυτιλιακό, αλλά και πολλές δευτερεύουσες διαδρομές) και τον δρόμο της Αρκτικής για τη σύνδεση Κίνας και Σιβηρίας και Βόρειας Ευρώπης. 2) Μέσω της σύνδεσης με τη δυτική πλευρά της Λατινικής Αμερικής και μέσω της δημιουργίας μιας νέας διώρυγας στη Νικαράγουα (για την αποφυγή της αμερικάνικης στον Παναμά) για άμεση πρόσβαση στον Βόρειο Ατλαντικό (το κέντρο συσσώρευσης του κεφαλαίου στην ιστορία του καπιταλισμού) και στη Δυτική Αφρική. Ιδιαίτερη σημασία και προτεραιότητα φαίνεται επίσης να αποκτά ένας δευτερεύων διάδρομος στον χερσαίο Δρόμο του Μεταξιού, που από τις δυτικές επαρχίες της Κίνας θα διασχίζει όλο το Πακιστάν και θα καταλήγει στο νοτιοδυτικό άκρο του, στο λιμάνι Γκαντάρ, στην είσοδο του Περσικού Κόλπου.

Η υλοποίηση αυτού του σχεδίου είναι ακόμη στην αρχή, ωστόσο ειδικά στον δρόμο του μεταξιού διάφορα τμήματα έχουν ήδη κατασκευαστεί ταχύτατα και πέρα από τεχνικές δυσκολίες. Τα εμπορικά πλεονάσματα της Κίνας, της τάξεως του 0,5 τρις δολαρίων ετησίως εγγυώνται την υλοποίηση αυτού του σχεδίου. Ο κίνδυνος για την Κίνα βρίσκεται στην αντίδραση των ΗΠΑ.

10. Η άνοδος του Τραμπ, η αποτυχία των ιμπεριαλιστών να αντιμετωπίσουν την κρίση με τις πολιτικές τους (παγκοσμιοποίηση, φιλελευθερισμός, Νέα Τάξη Πραγμάτων, κ.α.) και η ραγδαία άνοδος των BRICS, ειδικά της Κίνας, έχουν μετατρέψει την κρίση της παγκόσμιας αστικής ηγεσίας λίγο πολύ σε έναν ανταγωνισμό όλων εναντίον όλων, διασπώντας το πλαίσιο ισορροπίας των παλιών ιμπεριαλιστών (ΗΠΑ, ΕΕ και Ιαπωνία). Αυτό πρωτίστως εκφράστηκε στη διάρρηξη των σχέσεων μέσα στο ΝΑΤΟ μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, και που οδήγησε τους ευρωπαίους να αρχίσουν να κατευθύνονται στη δημιουργία ενός δικού τους στρατού, αλλά και στην αποκάλυπτη εχθρότητα του Τραμπ απέναντι στην ΕΕ, που πρακτικά συνοψίζεται στην επιδίωξη διάλυσής της. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και για την Ιαπωνία, που αρνήθηκε κατηγορηματικά οποιαδήποτε οικονομική παραχώρηση προς τις ΗΠΑ, παρόλο που οι διαφορές τους καλύπτονται προσωρινά από την αντιπαράθεση με τη Βόρεια Κορέα. Η αντιπαράθεση των παλιών ιμπεριαλιστών μεταξύ τους αφενός τους αποδυναμώνει απέναντι στην άνοδο της Κίνας (ίσως και να γεννά σκέψεις για εγκατάλειψη του στρατοπέδου και ανάπτυξη επαφών με την Κίνα), αφετέρου καθιστά ολοένα και πιο αμφίβολη την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν μια επερχόμενη επιδείνωση της Κρίσης.

11. Η επανευθυγράμμιση του καπιταλιστικού κόσμου γύρω από τον νέο άξονα/νέα ιμπεριαλιστική ηγεσία, τον νέο ηγεμόνα του, τις ΗΠΑ, χρειάστηκε δύο παγκόσμιους πολέμους. Αυτό από μόνο του δείχνει το μέγεθος του κινδύνου (κυριολεκτικά αφανισμού της) που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα από τη σημερινή αναδιάταξη, που επιπλέον σημαίνει και μια αντιστροφή της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας. Αυτό ταυτόχρονα εξηγεί και την κλιμάκωση των αντιπαράθεσεων μεταξύ ΗΠΑ και ως ένα βαθμό ΕΕ και Ιαπωνία με την Ρωσία και την Κίνα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι ΗΠΑ προχωρούν ολοένα και περισσότερο τα σχέδιά τους για την περικύκλωση και τον θρυσματισμό της Ρωσίας και για την περικύκλωση και ασφυξία της Κίνας:

α) Στην Ευρώπη ενισχύουν ένα «τείχος» από την Β. Νορβηγία μέχρι τον Εύξεινο Πόντο για την απομόνωση της Ρωσίας: ενισχύοντας τις στρατιωτικές βάσεις στη βόρεια Νορβηγία (για να προλάβουν τον σχεδιαζόμενο ρωσο-κινεζικό διάδρομο της Αρκτικής αλλά και για να αποκόψουν την ναυτική έξοδο της Ρωσίας στον Ατλαντικό), τοποθετώντας δυνάμεις ταχείας επέμβασης στις βαλτικές χώρες και ταυτόχρονα σφίγγοντας τον κλοιό στην Βαλτική (με Σουηδία, Νορβηγία, Φιλανδία), επεμβαίνουν στην Ουκρανία (αν και το μέτωπο αυτό έχει βαλτώσει με τον ντε φάκτο διαμελισμό της Ουκρανίας), με την αναδιάταξη των Βαλκανίων (με άξονα την άνοδο της Αλβανίας ώστε να εκδιωχθεί η ρωσική επιρροή), με την παρουσία αμερικάνικου στόλου μέσα στον Εύξεινο Πόντο και την σχεδιαζόμενη ένταξη της Γεωργίας, Ουκρανίας κ.ά, στο ΝΑΤΟ.

β) Στη Μέση Ανατολή αναμφίβολα αυτή η φάση της σύγκρουσης στη Συρία έφθασε στο «τέλος» της, αλλά μόνο και μόνο για να οδηγήσει σε μια νέα κλιμάκωση της αντιπαράθεσης μεταξύ παλιών ιμπεριαλιστών και Ρωσίας-Κίνας και βέβαια των περιφερειακών δυνάμεων της περιοχής.

Το έστω και προσωρινό τέλος πολεμικών συγκρούσεων στη Συρία, μετά και την εγκατάληψη της Ράκας από τον ISIS, σηματοδοτεί την ξεκάθαρη ήττα των αμερικανών και την επικράτηση της Ρωσίας-Κίνας και βέβαια του Ιράν, της Χεζμπολάχ και σε κάποιο βαθμό και με προϋποθέσεις και της Τουρκίας. Βέβαια οι δυνάμεις του ISIS, τόσο στη Μοσούλη όσο και στη Ράκα, κατάφεραν να αποχωρήσουν ανέγγιχτες (ύστερα από συμφωνία) και διατηρώντας τον βαρύ τους οπλισμό — ενδεχόμενα για να ξαναχρησιμοποιηθούν. Έμμεσα ηττημένος είναι και ο αγώνας των Κούρδων, που δεν δίστασαν, όσον αφορά τον Μπαρζανί και τους Κούρδους του Β. Ιράκ, να παίξουν όλα τα λεφτά τους στους αμερικάνους ιμπεριαλιστές και στο Ισραήλ. Το δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία του Κουρδιστάν κατέληξε σε πλήρες φιάσκο, με τον Ταλαμπανί να συστρατεύεται με τους αμερικανούς και την κυβέρνηση της Βαγδάτης, παραδίδοντας το Κιρκούκ, τον τελευταίο οικονομικό πνεύμονα του Κουρδιστάν (ειδικά μετά την κατάληψη της Μοσούλης από τον ιρακινό στρατό) στους ιρακινούς, με την Τουρκία, το Ιράκ και το Ιράν να αποκλείουν κάθε συζήτηση για ανεξαρτησία, με την εγκατάληψη των κούρδων από τους αμερικανούς, και τέλος με την υποχώρηση/παραίτηση του Μπαρζανί. Ωστόσο το κουρδικό ζήτημα κάθε άλλο παρά έχει τελειώσει, μια που το παιχνίδι ξαναρχίζει, αυτή τη φορά σε ανώτερο επίπεδο, τόσο από τους Αμερικανούς όσο και από την Σαουδική Αραβία, ίσως και το Ισραήλ.

Η άνοδος του Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν στη Σαουδική Αραβία συνοδεύεται από μια πολιτική ανακτορικού στοιχειώδους εκσυγχρονισμού της χώρας, αφενός με τον περιορισμό των προνομίων της βασιλικής οικογένειας και αφετέρου με ένα είδος αστικοποίησης των κυρίαρχων τάξεων, με εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις και μια έστω

και περιορισμένη στροφή προς την βιομηχανία. Η αλλαγή πολιτικής των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή με την άνοδο του Τραμπ, (απόρριψη της συμφωνίας με το Ιράν για τα πυρηνικά, που είχε υπογράψει ο Ομπάμα) έδωσε το πράσινο φως στον Σαλμάν για να ξεδιπλώσει την πολιτική του — και πολύ περισσότερο και στο Ισραήλ. Η επέμβαση της Σαουδικής Αραβίας στην Υεμένη συνεχίζεται αμείωτη, με στόχο τους αντάρτες Χούτι, που υποστηρίζονται από το Ιράν, κινδυνεύοντας να οδηγήσει στη μεγαλύτερη ανθρωπιστική καταστροφή. Η πρόσφατη απομόνωση του Κατάρ στοχεύει στην πλήρη επανευθυγράμμισή του με τις ΗΠΑ-Σ. Αραβία, στην πλήρη διάρρηξη των σχέσεών του με το Ιράν και την Τουρκία, και στην εγκατάλειψη της χρηματικής βοήθειας που παρείχε στη Χαμάς και στους Αδελφούς Μουσουλμάνους. Η «απαγωγή» του πρωθυπουργού του Λιβάνου, Χαρίρ στοχεύει στην διάλυση της συμμαχικής κυβέρνησης του Λιβάνου (που στηρίζεται και στην Χεζμπολάχ). Με άλλα λόγια ανοίγει συνολικά το μέτωπο απέναντι στο Ιράν και στην ουσία απέναντι σε Ρωσία-Κίνα, αυτή τη φορά διευρύνοντας τις αντιπαρατιθέμενες δυνάμεις με την συμμετοχή της Αιγύπτου και του Ισραήλ.

Η νέα αναζωπύρωση και γιγαντιαία κλιμάκωση του πολέμου στην περιοχή συνοδεύεται και από την επιθετικότερη πολιτική του Ισραήλ, που κινείται πλέον με τους επιταχυνόμενους εποικισμούς σε μια ολοκληρωτική εκδίωξη των Παλαιστινίων από τα κατεχόμενα, πιθανόν αργότερα και από την φυλακή της Λωρίδας της Γάζας. Ήδη, η διακοπή της χρηματικής βοήθειας από το Κατάρ αλλά πολύ περισσότερο η ασφυκτική περικύκλωση της Λωρίδας της Γάζας μετά το κλείσιμο των διόδων από τον δικτάτορα Σίσι, οδήγησε τη Χαμάς να παραδώσει την εξουσία στην Παλαιστινιακή Αρχή δηλαδή στον Αμπάς. Η αναγνώριση από τον Τραμπ της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ και το σχέδιό του για μεταφορά της αμερικάνικης πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ θα οξύνει ακόμη περισσότερο την κατάσταση όχι μόνο στην Παλαιστίνη αλλά ευρύτερα στην Μέση Ανατολή.

γ) Η αντιπαράθεση μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας κλιμακώνεται ακόμη πιο επικίνδυνα και στη Ν.Α. Ασία, κυρίως γύρω από το ζήτημα των πυρηνικών της Βόρειας Κορέας. Οι Αμερικανοί εντείνουν τον αποκλεισμό της Βόρειας Κορέας και απειλούν με πόλεμο αλλά η κατάσταση συνολικά δεν φαίνεται να τους ευνοεί. Με εξαίρεση την Ιαπωνία (αν και είναι ένα ερώτημα για πόσο) δυσκολεύονται να εντάξουν στην πολιτική τους τις χώρες της περιοχής ώστε να περικυκλώσουν ασφυκτικά την Κίνα, εμποδίζοντας την υλοποίηση των σχεδίων της και στραγγαλίζοντάς την. Πάντως, όπως και να 'χει, έχουν κατορθώσει να αναπτύξουν τα αντιπυραυλικά συστήματα Thaad, και να περιορίσουν/αχρηστεύσουν, όχι βέβαια τις απειλές του Κιμ, αλλά ένα μέρος του πυρηνικού οπλοστασίου της Κίνας.

B) ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

12. Ίσως το 2017 σηματοδοτεί την αρχή του τέλους της μεταπολεμικής εποχής, και με μία έννοια και το τέλος του ίδιου του ιμπεριαλιστικού συστήματος όπως το γνωρίσαμε μέχρι σήμερα. Οι παγκόσμιες, περιφερειακές και τοπικές διευθετήσεις και ιεραρχήσεις που είχαν επιβληθεί βαδίζουν γρήγορα προς το τέλος τους, χωρίς από την άλλη μεριά να διαφαίνεται μία λύση τόσο μέσα στο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύστημα όσο και στη βαθιά κρίση του καπιταλιστικού συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι οι μέχρι τώρα κρίσεις και σπασμοί θα δώσουν τη θέση τους σε απότομες αλλαγές και ανακατατάξεις, σε γενίκευση των επιθέσεων και των πολεμικών συγκρούσεων αλλά και σε ένα νέο επαναστατικό κύμα. Από την άλλη, η δυσφήμιση του σοσιαλισμού από την κατάρρευση των χωρών του υπαρκτού σοσιαλισμού, η εξαφάνιση της σοσιαλδημοκρατίας και του σταλινισμού, κ.α., η ατιμωτική διάλυση της Ενιαίας Γραμματείας, του κεντρισμού, κ.α., καθώς και οι ίδιες οι επιπτώσεις της κρίσης πάνω στην εργατική τάξη και οι ανακατατάξεις του βιομηχανικού προλεταριάτου σε παγκόσμιο επίπεδο, κ.α. θα βραβαίνουν πάνω στο νέο επαναστατικό κύμα, δυσκολεύοντάς το στο μέγιστο βαθμό και επιβάλλοντας ιλιγγιώδεις και εκρηκτικές διακυμάνσεις στην ταξική πάλη σε παγκόσμιο επίπεδο.

13. Η αποτυχία της παγκοσμιοποίησης και της Νέας Τάξης Πραγμάτων έχει μεταφέρει την κρίση στο εσωτερικό των ιμπεριαλιστικών χωρών. Η διαρκής εφαρμογή νεοφιλελεύθερων πολιτικών και τώρα η προσπάθεια ειδικά στην ΕΕ, αλλά και στις ΗΠΑ και Ιαπωνία, να εφαρμόσουν ένα Νέο Καθεστώς Εκμετάλλευσης, και μια άνευ προηγουμένου λεηλασία σπιτιών και δημόσιας περιουσίας —παρ' όλο που ο νεοφιλελευθερισμός απέτυχε πλήρως— έχει οδηγήσει σε πολλούς αγώνες, στη μεγάλη αποδυνάμωση ή και εξαφάνιση των παραδοσιακών κομμάτων της αστικής τάξης, σε μια βαθιά πολιτική κρίση (για την Ιαπωνία και ΕΕ πρόκειται για αδιέξοδο), στην αύξηση της αγανάκτησης και της οργής των μαζών, και στην επιτάχυνση των πολιτικών ανακατατάξεων, ίσως και σε μια πολιτική ανασύνθεση σε ορισμένες χώρες. Ειδικά για την ΕΕ η αγανάκτηση των μαζών είναι καθολική και έστω ακόμη και από τον έμμεσο δρόμο των εκλογών μπορεί να οδηγήσει στη διάλυση της ΕΕ, πράγμα που θα συνιστά μια στρατηγική ήττα της ευρωπαϊκής αστικής τάξης και θα διευκολύνει την αλλαγή συσχετισμών προς όφελος της εργατικής τάξης.

Την τελευταία διετία στην Ευρώπη μπορεί να μην είχαμε το ξέσπασμα μαζικών απεργιών και κινητοποιήσεων (εκτός από τη Γαλλία και μερικές άλλες χώρες) αλλά οι επιμέρους αγώνες, απεργίες και κινητοποιήσεις συνεχίστηκαν και φαίνεται ότι αποκτούν ολοένα και πιο νέα χαρακτηριστικά: α) Πολλές φορές πραγματοποιούνται ενάντια ή παρά τις συνδικαλιστικές ηγεσίες, β) Υπάρχει μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και συγκρουσιακή διάθεση από τους εργαζόμενους. Στη Γαλλία, ο νόμος Κομρί μπορεί τελι-

κά να ψηφίστηκε με διάφορες τροποποιήσεις αλλά πυροδότησε μια μεγάλη σύγκρουση του γαλλικού προλεταριάτου, οδηγώντας όχι μόνο στην πτώση του Ολάντ αλλά και στην συντριβή του Σοσιαλιστικού Κόμματος (και βέβαια και του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος). Αναμφισβήτητα ένας από τους σημαντικότερους αγώνες στην Ευρώπη ήταν η πάλη του καταλανικού λαού για την κατάκτηση της ανεξαρτησίας, με την ίδια την μαχητική υπεράσπιση του δημοψηφίσματος αλλά και το αποτέλεσμα του, καθώς και με τις δύο γενικές απεργίες. Η εγκατάλειψη της ανεξαρτησίας από τα δύο μεγάλα κόμματα της ανεξαρτησίας και η συμβιβαστική πολιτική του CUP μπορεί να επιβράδυναν αυτή την πορεία αλλά σίγουρα θα ξαναεπιταχυνθεί, μια που τίποτε δεν έχει κλείσει στην Καταλονία.

14. Οι BRICS αλλά και μια σειρά μεγάλων και μικρών αναδυόμενων οικονομιών ακολούθησαν μια διαφοροποιημένη πολιτική (για διάφορους λόγους): α) απομακρύνθηκαν από τον σφικτό εναγκαλισμό των ιμπεριαλιστών και των διεθνών ιδρυμάτων τους (ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα, κ.α.), β) ανέπτυξαν την συνεργασία μεταξύ τους και κυρίως με την Κίνα, γ) αποστασιοποιήθηκαν (και σε πολλές περιπτώσεις αντέστρεψαν) τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές (αναδιανεμητικές πολιτικές, στροφή στις επενδύσεις, κ.α.). Ωστόσο σήμερα βρίσκονται και αυτές σε ένα οριακό σημείο, όχι μόνο λόγω της συνεχιζόμενης κρίσης της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας και των ιδιαίτερων επιπτώσεών της (ραγδαία πτώση της τιμής των πρώτων υλών που έχει καθοριστικές επιπτώσεις για την οικονομία και κυρίως τον προϋπολογισμό πολλών χωρών), αλλά και γιατί αν δεν αμφισβητηθούν/ανατραπούν οι γεωπολιτικές και οικονομικές ρυθμίσεις των ιμπεριαλιστών, αυτές οι χώρες είναι δύσκολο να ξεφύγουν από την κρίση και την οπισθοδρόμηση.

Η Κίνα μπορεί να έχει ακόμη περιθώρια διαχείρισης της κρίσης της (εξακολουθεί να διατηρεί υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης) αλλά αυτά συνεχώς περιορίζονται — εκτός των άλλων, αυτό φαίνεται και στο χρέος της που προσεγγίζει αυτό των ΗΠΑ. Ή θα προχωρήσει με γοργούς ρυθμούς την αναδιάταξη της παγκόσμιας αγοράς ή θα αρχίσει να βυθίζεται στην κρίση (σε ακόμη χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης), με όξυνση των αντιφάσεών της, με αποτέλεσμα οι αγώνες του πολυάριθμου κινέζικου προλεταριάτου να αρχίζουν να μαζικοποιούνται και να πολιτικοποιούνται. Η Ινδία εξακολουθεί να αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς, έχει ακόμη μεγαλύτερα περιθώρια σε σχέση με την Κίνα, αλλά αυτό αυξάνει μάλλον παρά αμβλύνει τις εσωτερικές της αντιφάσεις. Εξού και η τρομακτική επιτυχία της δεύτερης μεγάλης γενικής απεργίας αλλά και η πανσπερμία αγώνων και κινητοποιήσεων όχι μόνο της εργατικής τάξης αλλά και της φτωχιάς αγροτιάς και των πληβειακών στρωμάτων. Αυτές τις εξελίξεις ακολουθούν από κοντά και μια σειρά άλλων χωρών της Ν.Α. Ασίας (Φιλιππίνες, κ.α.).

Στη Λατινική Αμερική φαίνεται ότι με την άνοδο στην κυβέρνηση δεξιών/νεοφιλελεύθερων κυβερνήσεων (με εκλογές ή με εκλογικά/κοινοβουλευτικά πραξικοπήματα, ή ακόμη και με αντεπαναστατικές κινητοποιήσεις) αντιστρέφεται πλήρως το παλιρ-

ροιακό «κύμα προς τα αριστερά» της δεκαετίας του 2000. Αυτές οι δεξιές κυβερνήσεις συνεργάζονται και υποκινούνται από τις ΗΠΑ που προσπαθούν να ξαναελέγξουν την άλλοτε «πίσω αυλή» τους. Ωστόσο η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να σταθεροποιηθεί και πολύ περισσότερο αργά ή γρήγορα θα πυροδοτήσει νέο επαναστατικό κύμα, γιατί:

α) Οι δεξιές αυτές κυβερνήσεις είναι ασταθείς παρά τις όποιες εκλογικές επιτυχίες τους, μια που έρχονται σε αντίθεση με ότι έχουν επιτύχει αυτές οι χώρες διαφοροποιούμενες από την υποταγή στις ΗΠΑ. β) Η οπισθοδρόμηση αυτών των χωρών προσκρούει στις κοινωνικές αλλαγές (βιομηχανοποίηση, προλεταριοποίηση, αστικοποίηση) των δύο τελευταίων δεκαετιών και κυρίως στις κατακτήσεις του προλεταριάτου — για να επιτευχθεί αυτή η οπισθοδρόμηση χρειάζεται μια συντριπτική ήττα του προλεταριάτου, η οποία όμως είναι και πολύ δύσκολο να επιβληθεί. γ) Η αποτυχία ή τα αδιέξοδα των «αριστερών» ή προοδευτικών κυβερνήσεων οδηγούν σε μια ραγδαία ανασύνθεση των πολιτικών δυνάμεων προς όφελος αντικαπιταλιστικών ή τροτσικιστικών οργανώσεων. Το αποτέλεσμα είναι το ξέσπασμα στα δύο τελευταία χρόνια γιγαντιαίων απεργιών (Βραζιλία, Αργεντινή, Ονδούρα, κ.α.), εξεγέρσεων, μαζικών και μαχητικών συγκρούσεων, που σιγά σιγά μετατρέπονται και θα μετατρέπονται σε ανοικτούς ή συγκαλυμμένους εμφύλιους πολέμους.

Στον αραβικό κόσμο, η πρώτη «Αραβική Άνοιξη» έσβησε μέσα στα ερείπια και την καταστροφή της Λιβύης και της Συρίας, και στην άγρια καταστολή, παρ' όλο που στην Τυνησία η ριζοσπαστική αριστερά εξακολουθεί να διατηρεί τις δυνάμεις της. Ωστόσο, οι αιτίες που την προκάλεσαν όχι μόνο δεν έχουν εκλείψει αλλά και έχουν οξυνθεί ακόμη περισσότερο και ανά πάσα στιγμή μπορούν να ξαναδημιουργήσουν κινητοποιήσεις και εξεγέρσεις (Τυνησία). Τα αραβικά καθεστώτα είτε της Σαουδικής Αραβίας, είτε του Μαρόκου είτε της Αιγύπτου, παρά την καταστολή των κινημάτων, είναι πολύ πιο αδύναμα από ποτέ και έτοιμα να πυροδοτήσουν νέες εκρήξεις, ειδικά αν προχωρήσουν τα σχέδια των ΗΠΑ στην περιοχή.

Στην Αφρική μετά από πολλά χρόνια σημαντικής, έστω και σπασμοδικής, ανάπτυξης ορισμένες χώρες συνεχίζουν να αναπτύσσονται ενώ άλλες ξαναβυθίζονται στην κρίση (λόγω της πτώσης των τιμών των πρώτων υλών). Ωστόσο, εξαιτίας αφενός των προσπαθειών των ιμπεριαλιστών (κυρίως γάλλων και αμερικανών) να διατηρήσουν τις κτήσεις τους απέναντι στην Κίνα (και δευτερευόντως απέναντι στην Ινδία), και αφετέρου των βαθιών κοινωνικών αντιφάσεων (που μάλλον οξύνονται παρά αμβλύνονται με την οικονομική ανάπτυξη), μια σειρά καθεστώτων και κομμάτων που κυριάρχησαν τις προηγούμενες δεκαετίες βυθίζονται σε βαθιά κρίση, ξεσπούν διαρκώς εργατικές και λαϊκές κινητοποιήσεις, και ανοίγει ο δρόμος για πολιτικές ανακατατάξεις.

Γ) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

15. Μετά από εξελίξεις που παρουσιάστηκαν ως θετικές (συμφωνία Γιούρογκρουπ 15/6/2017, συμφωνία επί της αρχής για συμμετοχή του ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα μετά από το γράμμα των Τσίπρα-Τσακαλώτου-Στουρνάρα που εγγυόταν την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους, κλείσιμο 2^{ης} αξιολόγησης κ.ο.κ.) και με την επιστράτευση από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ προπαγανδιστικών και απατεωνίστικων «στοιχείων» (ανεργία, μισθοί κ.λπ.), επιχειρήθηκε να φτιασιδωθεί η εικόνα της ελληνικής οικονομίας, να φιλοτεχνηθούν νέα ιδεολογήματα περί σταθεροποίησης και προοπτικών, οι απάτες για «δίκαιη ανάπτυξη», «κοινωνικό μέρισμα» κ.λπ.

Σε σημαντικό βαθμό σιγόνταραν αυτή την κυβερνητική εκστρατεία και όλες οι μνημονιακές δυνάμεις, προσπαθώντας αυτές βέβαια να υπενθυμίσουν την ανάγκη να ανέλθουν οι ίδιες στην εξουσία.

Αναπόσπαστο μέρος αυτού του παιχνιδιού είναι και η ελεγχόμενη «έξοδος στις αγορές», με την υπόδειξη και καθοδήγηση της Γερμανίας. Μέχρι τον Αύγουστο του 2018 (τυπικό τέλος του 3^{ου} Μνημονίου) θα γίνουν κι άλλες τέτοιες δοκιμαστικές «έξοδου». Αν αυτό το σχέδιο δεν πετύχει, τότε θα έχουμε ένα ακόμα Μνημόνιο. Σε κάθε περίπτωση: α) Οι συμφωνίες με τους ιμπεριαλιστές δανειστές έχουν κλειδώσει την άτεγκτη επιτροπεία και κηδεμονία επί του ελληνικού καπιταλισμού τουλάχιστον μέχρι το 2060. β) Με νέο Μνημόνιο ή «επιτυχημένες εξόδους στις αγορές», θα έχουμε συνεχιζόμενα μέτρα και καταστροφικές εξελίξεις για τους εργαζόμενους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία.

16. Κάποιοι μνημονιακοί δεν φείδονται λογοκοπιών για έναν συνολικό, αποτελεσματικό μετασχηματισμό του παραγωγικού ιστού της ελληνικής οικονομίας, με πυλώνες την «εξωστρέφεια» (εξαγωγές) και ένα νέο, δυναμικό κομμάτι Ελλήνων καπιταλιστών και βιομηχάνων – και άλλα παρόμοια. Για να στηρίξουν αυτό το νέο “success story”, αυτή την προσπάθεια εξαπάτησης και καθυπόταξης του ελληνικού λαού, επικαλούνται τα εξής: α) Αύξηση των εξαγωγών. β) Πιο ομαλός δανεισμός του δημοσίου (σ’ αυτό εντάσσεται και η «έξοδος στις αγορές») και των επιχειρήσεων (μικρή αύξηση χορηγούμενων τραπεζικών πιστώσεων, κάλυψη εκδόσεων εταιρικών ομολόγων κ.ά.). γ) Αύξηση των κερδών σε κάποιες περιπτώσεις. δ) Μείωση της επίσημα καταγεγραμμένης ανεργίας, με ταυτόχρονη μεγαλύτερη αύξηση της «μαύρης εργασίας» (μερική απασχόληση, ανασφάλιστη εργασία, χωρίς κανονικό ωράριο, χωρίς σσε, απλήρωτη εργασία κ.λπ.).

Φυσικά, όλοι οι μνημονιακοί συμπληρώνουν ότι η κατάσταση παραμένει επισφαλής και πρέπει να συνεχιστεί αδιασάλευτο το μνημονιακό καθεστώς.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια απόπειρα δικαίωσης της ακραίας νεοφιλελεύθερης, ανυπόστατης θεωρίας του «συμπιεσμένου ελατηρίου», δηλαδή ότι όσο πιο μεγάλη

είναι η οικονομική και κοινωνική καταστροφή, τόσο πιο θεαματική θα είναι η ανάπτυξη – αυτόματα και αξιωματικά, μιας και «η οικονομία είναι ψυχολογία». Μια καλλιέργεια φρούδων ελπίδων ότι οι εργαζόμενοι και τα λαϊκά στρώματα ίσως ανακτήσουν μέρος όσων έχασαν στα μνημονιακά χρόνια ή κάνουν κάπως πιο υποφερτή τη ζωή τους.

17. Σ' αυτό το έδαφος έχουν επανέλθει οι απόψεις στην Αριστερά που αρνούνται την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, οι οποίες είχαν παραμεριστεί μετά το 2010 και μέχρι περίπου το 2015 (σχεδόν όλη η Αριστερά αναγκάστηκε να προσαρμοστεί στην επιφανειακή παραδοχή της κρίσης). Απόψεις που αποδέχονται ως πραγματική μια σταθεροποίηση ή και νέα ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού, πάνω στη συντριβή της θέσης των εργαζομένων (την οποία θεωρούν ικανό όρο). Πρωτοστατεί σ' αυτές τις «αναλύσεις» το ΚΚΕ, βάζοντας «ταξικό πρόσημο» ότι αυτή η ανάπτυξη δεν χωράει την εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα κ.λπ. Ακολουθούν με λίγες, δευτερεύουσες αποχρώσεις οι περισσότερες ή κυριότερες δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς. Έχουμε έτσι μια υπόκλιση και συνθηκολόγησή τους μπροστά στην αστική μνημονιακή ιδεολογική επίθεση, στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το εργατικό κίνημα (υπαρκτές, αλλά διαφορετικής φύσης απ' αυτή που «αναλύουν» και που έτσι τις μετατρέπουν σε ανυπέρβλητες).

18. Ωστόσο, και αυτή η προπαγανδιστική εκστρατεία, πριν καλά-καλά ξεδιπλωθεί, άρχισε ήδη να ξεθωριάζει κάτω από το βάρος της πραγματικότητας. Που προκύπτει από το καθημερινό βίωμα των εργαζομένων και ανέργων, φτωχών λαϊκών στρωμάτων και νέων, αλλά και από μια στοιχειωδώς προσεκτική εξέταση των στοιχείων – και κυρίως των ζωντανών δεικτών της οικονομίας, των στρατηγικών παραμέτρων της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού.

α) Το ΑΕΠ σήμερα βρίσκεται χαμηλότερα από το 2001. Η πραγματική συρρίκνωση είναι μάλλον ακόμα μεγαλύτερη, αν συνυπολογιστούν: 1. Η τεράστια αύξηση των έμμεσων φόρων, που αυξάνει πλασματικά το ονομαστικό ΑΕΠ. 2. Η καταγραφή μέρους της οικονομικής δραστηριότητας μέσω των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής. Φυσικά, αυτά δεν σημαίνουν πραγματική αύξηση του ΑΕΠ.

β) Η άνοδος των εξαγωγών έχει μια σημασία, κύρια ως επιχείρημα ενάντια στη μοιρολατρία ότι «δεν παράγουμε τίποτα» (που αναμάσαγαν ως άλλοθι οι ίδιοι οι μνημονιακοί). Είναι όμως ψευδαίσθηση ότι μπορούν να αντιστρέψουν την κατάσταση του ελληνικού καπιταλισμού: 1. Η μείωση του εμπορικού ελλείματος είναι απόρροια κυρίως της συρρίκνωσης της οικονομίας, της υποβάθμισης και περιθωριοποίησης του ελληνικού καπιταλισμού στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, σε επίπεδα πολύ πιο χαμηλά απ' ότι παλιότερα (οπότε και η αξία των αυξομειώσεων είναι σχετική). 2. Από τους σημαντικούς εξαγωγικούς προορισμούς απουσιάζει εντελώς η Ασία, η πιο δυναμική περιοχή της παγκόσμιας οικονομίας. 3. Μεγάλο μέρος των εξαγωγών αφορά μη τυποποιημένα προϊόντα και πρώτες ύλες (χαρακτηριστικό ιστορικά των πιο καθυστερημένων οικονομιών). 4. Πάνω από το 80% των εγχώριων επιχειρήσεων δεν έχει εξάγει

ποτέ. Αυτό δείχνει το μέγεθος του μετασχηματισμού που θα έπρεπε να συντελεστεί για να έχει κάποιο νόημα η «εξωστρέφεια». 5. Για να γίνει ο ελληνικός καπιταλισμός πραγματικά ανταγωνιστικός στην παγκόσμια αγορά, είναι μάλλον πολύ αργά. Άλλες οικονομίες, πολύ πιο δυναμικές, εξάγουν πολύ περισσότερο. Τα οφέλη της «εσωτερικής υποτίμησης» εξανεμίζονται από μια ισχυρή διεθνή ισοτιμία του Ευρώ. Αυτό αποτυπώνει την αναντιστοιχία ανάμεσα στην κατάσταση του ελληνικού καπιταλισμού (πολύ περισσότερο στην ανάπτυξη του) και στην χρήση ενός «σκληρού»/ισχυρού νομίσματος (Ευρώ). 6. Απουσιάζει μια ισχυρή παγκόσμια ζήτηση (από ένα κύμα ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας), που θα ρυμουλκούσε τον ελληνικό καπιταλισμό, ενώ ειδικότερα είναι κακή η οικονομική κατάσταση σε Ευρωζώνη/ΕΕ. 7. Υπάρχει θεμελιώδης διαφορά ανάμεσα σε μια ισχυρή οικονομία, που επεκτείνεται προς το εξωτερικό παράλληλα με μια σταθερότητα ή ανάπτυξη στο εσωτερικό της – και σε μια οικονομία «ανοιχτή» ή «μισοαποικιακή» ή υπό καθεστώδες Αποικίας Χρέους, όπου η «εξωστρέφεια» προϋποθέτει ρήμαγμα στο εσωτερικό της. 8. Ακόμα και η μείωση των εισαγωγών τα τελευταία χρόνια δεν υποκαταστάθηκε από την εγχώρια παραγωγή (κατάρρευση της εσωτερικής αγοράς), δηλαδή η σταθεροποίηση/μείωση του εμπορικού ελλείμματος δεν είχε κανένα θετικό αντίκτυπο σε μια αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας.

γ) Η εσωτερική αγορά έχει καταρρεύσει. Η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε περίπου 30% στα μνημονιακά χρόνια (βλ. και μείωση δαπάνης για βασικά καταναλωτικά είδη, ακόμα και διατροφής). Η δημόσια κατανάλωση μειώθηκε από 23,8% του ΑΕΠ το α' τρίμηνο του 2009 σε 19,9% το γ' τρίμηνο του 2016.

δ) Από το 2012, η τελική κατανάλωση των νοικοκυριών ξεπερνάει το διαθέσιμο εισόδημά τους (ψαλίδα άνω των 10 δισ. ετήσια). Αυτό σημαίνει φάγμα αποταμιεύσεων, μια κατάσταση ολοφάνερα μη διατηρήσιμη και που σύντομα θα καταρρεύσει, προκαλώντας νέα σοκ.

ε) Η μείωση της βιομηχανικής παραγωγής είναι περίπου 35%, ακόμα μεγαλύτερη από τη μείωση του ΑΕΠ. Η συμμετοχή της βιομηχανίας στο ΑΕΠ έχει πέσει κάτω από το 9%. Ακόμα χειρότερα είναι τα πράγματα στη μεταποίηση (μείωση παραγωγής 45%, απώλεια 46.000 θέσεων εργασίας, ριζική μείωση αριθμού επιχειρήσεων κ.ά.).

στ) Οι κατοικίες/κατασκευές, η πιο μεγάλη συνιστώσα της ελληνικής οικονομίας (σε όλη τη μεταπολεμική περίοδο), έχουν συντρίβει.

ζ) Οι επενδύσεις σε υποδομές συρρικνώθηκαν από 3,7% του ΑΕΠ το 2006 σε 1,1% το 2016 (συνολική απώλεια 62 δισ.). Το έλλειμα υποδομών του ελληνικού καπιταλισμού στον παγκόσμιο ανταγωνισμό γίνεται μια χαράδρα που θα τον καταπιεί.

η) Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ασταμάτητη μείωση των παραγωγικών επενδύσεων (11% του ΑΕΠ, από 24% το 2008) και η συνολική αποεπένδυση, η μείωση του παγίου κεφαλαίου/παραγωγικού συστήματος, που συγκρίνεται μόνο με πολεμικές περιόδους. Οι ιδιωτικές επενδύσεις μειώθηκαν δραματικά (2008: 60 δισ., 2016: 20 δισ.). Ακόμα πιο θλιβερό είναι ότι αυτή η αποεπένδυση συνεχίζεται παρά την κάποια ανάκαμ-

ψη της κερδοφορίας.

θ) Μοιραίο ήταν να έχει πλέον εμφανιστεί και η πτώση της παραγωγικότητας (ο πιο κρίσιμος δείκτης), που ξεπέρασε το 12% στο διάστημα 2010–2016. Μάλιστα, η πτώση είναι περίπου ίση μ' αυτή του «μοναδιαίου κόστους εργασίας». Με άλλα λόγια: η βελτίωση της κερδοφορίας οφείλεται αποκλειστικά στην «εσωτερική υποτίμηση» και τη μείωση των μισθών, ενώ η αποεπένδυση «τρώει τις σάρκες» του παραγωγικού ιστού.

ι) Το ιδιωτικό χρέος έχει εκραγεί, δημιουργώντας μια οικονομία «τοξική», όπου όλοι χρωστάνε προς όλους: ανείσπρακτες οφειλές δημοσίου (σύντομα θα ξεπεράσουν τα 100 δισ. ευρώ, συνολικά σχεδόν 4 εκ. άτομα χρωστάνε στο δημόσιο), χρέη και πούση πληρωμών του δημοσίου, χρέη προς ασφαλιστικά ταμεία (σχεδόν 31 δισ.), προς τις τράπεζες («κόκκινα» δάνεια περίπου στο 45% του συνόλου), των επιχειρήσεων μεταξύ τους και βέβαια προς εργαζόμενους κ.ο.κ. Αυτά τα χρέη δεν σταθεροποιούνται, δημιουργούνται διαρκώς νέα. Όχι μόνο η οικονομία «ζει» μέσα στο χρέος, αλλά και παράγει διαρκώς νέο.

κ) Το τραπεζικό σύστημα παραμένει ουσιαστικά χρεοκοπημένο. Ο στόχος μιας ριζικής μείωσης των «κόκκινων» δανείων είναι ζήτημα επιβίωσης του. Ωστόσο δεν είναι εύκολος. Περίπου το 40% των δανείων που ρυθμίζονται κ.λπ., επιστρέφει ξανά στο «κόκκινο», ενώ προστίθενται νέα. Για να τα ξεφορτωθούν, οι τράπεζες τα πουλάνε στις ειδικές εταιρίες–«γύπες» σε όχι πάνω από το 3%(!) της ονομαστικής αξίας τους. Τέλος, περίπου 20 δισ. των σημερινών κεφαλαίων τους είναι αναβαλλόμενος φόρος. Όλα αυτά τα τρικ είναι αμφίβολης αποτελεσματικότητας. Γι' αυτό προωθούνται με λύσσα οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, οι «θεσμοί» πιέζουν για αύξηση του ποσοστού προτεραιότητας υπέρ των τραπεζών στα έσοδα από πλειστηριασμούς, για εξώσεις κ.λπ. Είναι πολύ πιθανό ότι οι τρύπες των τραπεζών δεν μπορούν να κλείσουν, ότι θα χρειαστεί νέα ανακεφαλαιοποίηση ή και πρόσθετοι κεφαλαιακοί έλεγχοι.

λ) Τα χρέη απειλούν να καταπιούν μεγάλα κομμάτια της οικονομίας. Πολύ υψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων χρεών (55 ως 80%) έχει η εστίαση, οι αγροτικές δραστηριότητες, οι τηλεπικοινωνίες, πληροφορική και ενημέρωση, η μεταποίηση, οι κατασκευές. Η εκκαθάρισή τους σημαίνει νέα κύματα λουκέτων, συρρίκνωσης και απολύσεων (εδώ προστίθεται η εξόντωση μικρών επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών από φόρους ή ασφαλιστικές εισφορές), αλλαγής ιδιοκτησίας – μια σεισμική δόνηση σε όλα τα μήκη και πλάτη του ελληνικού καπιταλισμού, αντίστοιχη ίσως μόνο με την περίοδο της Κατοχής.

19. Η καλύτερη απόδειξη για την πραγματική κατάσταση του ελληνικού καπιταλισμού είναι ότι για να επιβιώσει έχει μονιμοποιήσει και σκληραίνει διαρκώς όλα τα «έκτακτα μέτρα» ενάντια στην εργατική τάξη. Ένα Νέο Σύστημα Εκμετάλλευσης της Εργασίας οικοδομείται με γοργούς ρυθμούς, με εγγυητές τα δικαστήρια και τα ΜΑΤ και με βασικούς πυλώνες:

– Τη ζούγκλα της «αγοράς εργασίας» και τους «εργαζόμενους φτωχούς». Η

πραγματική ανεργία είναι πάνω από 30% (σχεδόν διπλάσια στους νέους), το 70% των ανέργων είναι μακροχρόνια άνεργοι. Η μερική απασχόληση (υποαπασχόληση) έχει ξεπεράσει το 30% επί του συνόλου, δίνοντας μέσο μισθό κάτω από 400 ευρώ μικτά. Το 10% παίρνει κάτω από 200 ευρώ το μήνα και περίπου 100.000 κάτω από 100 ευρώ! Επεκτείνεται η απλήρωση εργασίας, η αμοιβή με «κουπόνια» ή σε είδος κ.ά. Η κατάργηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας, η εντατικοποίηση της εργασίας έχουν φέρει έκρηξη των εργατικών «ατυχημάτων», μάλιστα των θανατηφόρων.

– Το φόβητρο της περιθωριοποίησης και του παουπερισμού (μαζική ανεργία, εκμηδένιση συντάξεων (μοναδικό εισόδημα για πολλές οικογένειες), πλειστηριασμοί και κατασχέσεις κ.λπ.), της επιβίωσης σε απόλυτη εξάρτηση από την επίσημη ελεημοσύνη τύπου «μερίσματος» ή άμεσα της αστικής φιλανθρωπίας.

– Τη μετατροπή της εργατικής τάξης σε σύγχρονο δουλοπάροικο. Με κατάργηση όλων των εργαλείων της για συλλογική οργάνωση, διεκδίκηση και αγώνα, προσπάθεια πλήρους εξατομίκευσης και παράδοσής της σ' έναν απόλυτο Δεσποτισμό του Κεφαλαίου. Με την εξάπλωση της άσκησης ακόμα και φυσικής βίας ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης από τους εργοδότες.

– Τα τεράστια χρέη των εργοδοτών προς τους εργαζόμενους, που αυξάνονται διαρκώς.

20. Η ελληνική κοινωνία καταδικάζεται σε μαρασμό, όπως π.χ. φαίνεται από την αύξηση της παιδικής θνησιμότητας, τη μετανάστευση (ειδικά των νέων), την έκρηξη των ανισοτήτων, το ότι σχεδόν ο μισός πληθυσμός βρίσκεται γύρω ή κάτω από το όριο φτώχειας, ότι έχουμε τα τρίτα χειρότερα ποσοστά παιδικής φτώχειας στην Ευρώπη, περίπου 1,4 εκ. συμπολίτες μας αντιμετωπίζουν την πείνα, υπάρχει έκρηξη ασθνεσιών (φυματίωση, μηνιγγίτιδα, ιλαρά κ.λπ. – που δείχνει και το πρόβλημα έλλειψης εμβολιασμού και γενικά την κατάργηση της δημόσιας υγείας, των συνθηκών διαβίωσης), δημογραφική συρρίκνωση και γήρανση (μείωση γεννήσεων – αύξηση θανάτων, το 2050 εκτιμάται ότι ο πληθυσμός θα είναι κάτω από 9 εκ., με το 1/3 πάνω από 65 ετών και 300.000 πάνω από 90 ετών).

21. Ούτε καν η σημερινή βάρβαρη κατάσταση δεν είναι σταθεροποιημένη και διατηρήσιμη. Η επίτευξη των πλεονασμάτων έφερε γενική οικονομική ασφυξία και αποδιοργάνωση, ρεκόρ υπερφορολόγησης, τρομακτική αποστράγγιση εσόδων και πόρων υπέρ δανειστών, κεφαλαίου και πλουσίων (κατασχέσεις κ.λπ., ενώ η χρήση «φορολογικών παραδείσων» από το κεφάλαιο και τους πλούσιους έχει ξεπεράσει κάθε όριο), συρρίκνωσης έως εξαφάνισης της επενδυτικής ή «μεταβιβαστικής/κοινωνικής» κρατικής δαπάνης. Με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση και διάλυση των κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, παιδεία, κοινωνική ασφάλιση), την κατάργηση υποδομών, απουσία στοιχειωδών έργων για την προστασία ακόμα και της ζωής του πληθυσμού (πλημμύρες κ.λπ.).

Όχι μόνο δεν έχουμε οποιαδήποτε «έξοδο από τα Μνημόνια» και ελάφρυνση της κατάστασης των εργαζόμενων, ανέργων, φτωχών λαϊκών στρωμάτων και νέων,

αλλά, αντίθετα, τα αμέσως επόμενα χρόνια μπροστά μας θα είναι πολύ πιο δύσκολα και σκληρά από τα 8 χρόνια των Μνημονίων που βρίσκονται πίσω μας (2010–2018). Αυτό όχι μόνο εξαιτίας των ίδιων των Μνημονίων (και βέβαια της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού), αλλά και της γενικής τάσης του διαβόητου 1% των καπιταλιστών και υπερπλουσίων να απαλλοτριώνει όλο και περισσότερα, να καταπίνει κάθε πλούτο.

22. Ο ελληνικός καπιταλισμός «ζει» τρεφόμενος μόνο από την ταξική και κοινωνική βαρβαρότητα, από τις σάρκες της εργατικής τάξης και της κοινωνίας. Πέρα από μια συστελλόμενη αναπαραγωγή, αυτό σημαίνει: α) Καταστροφή υποδομών, κοινωνικών υπηρεσιών, εργασίας, δικαιωμάτων κ.λπ., που είχε οικοδομήσει επί δεκαετίες η εργατική τάξη. β) Ένα ζοφερό μέλλον για τον ελληνικό καπιταλισμό. Γιατί δεν μπορεί να υπάρξει καμία διέξοδος από την κρίση αναπαραγωγής όπου έχει περιέλθει, χωρίς κάποιες λύσεις, έστω μερικές, στην ανεργία/υποαπασχόληση και πτώση του βιοτικού επιπέδου, χωρίς σοβαρή άνοδο των επενδύσεων, της καταναλωτικής δύναμης (διεύρυνση αγοράς) κ.λπ. Με άλλα λόγια, χωρίς ένα εναλλακτικό σχέδιο/στρατηγική, πέρα από το μνημονιακό πλιάτσικο, που σε κάποιο βαθμό θα ενσωματώνει ζωτικές ανάγκες των μαζών. Με όρους αλλαγής προσανατολισμού, προς τις μοναδικές οικονομίες που εμφανίζουν βιώσιμο δυναμισμό (BRICS, Κίνα) και πραγματικό ενδιαφέρον για την περιοχή μας (εξυπακούεται με καπιταλιστικούς ή και ιμπεριαλιστικούς όρους), αντί της καταστροφικής αγκύλωσης του «ανήκομεν» σε μια παραπαίουσα Δύση.

Η αλλαγή προσανατολισμού έχει γίνει όρος επιβίωσης για την ελληνική οικονομία, έστω και με αστικούς όρους, για μια «επανασύνδεση» του ελληνικού καπιταλισμού με τον διεθνή καταμερισμό εργασίας, από όπου έχει ουσιαστικά αποκοπεί (Μνημόνια, «ευρωπαϊκή πορεία» κ.λπ.), φυτοζωώντας στο περιθώριο. Πολύ περισσότερο είναι όρος για ένα καλύτερο μέλλον για την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα της χώρας μας. Οι επαναστάτες μαρξιστές δεν πρέπει να διστάζουν να τον εντάσσουν στα συνθήματα και τη ζύμωσή τους, διευκρινίζοντας πως δεν πρόκειται για παραλλαγή μιας αστικής πολιτικής, πως μόνο μια εργατική κυβέρνηση θα μπορούσε να διαμορφώσει σοβαρούς όρους για κάτι τέτοιο, προς όφελος της οικονομίας και της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

23. Ο ελληνικός καπιταλισμός κρύβει ακόμα στα σπλάχνα του τεράστια ύφεση και οπισθοδρόμηση, μπροστά μας βρίσκονται ακόμα πολλά σοκ οικονομικής αποδιοργάνωσης, Μνημονίων, φτώχειας και εξαθλίωσης. Οδεύουμε προς τη βαλκανοποίηση (ή κάτι ακόμα χειρότερο), με συμπλήρωμα το καθεστώς Αποικίας Χρέους, όπου ο ελληνικός λαός έχει αποστερηθεί κάθε ουσιαστικό έλεγχο ή και απλή ενημέρωση (βλ. παρωδία της κοινοβουλευτικής λειτουργίας). Το καθεστώς Αποικίας Χρέους σχεδιάστηκε κυρίως με το 3^ο Μνημόνιο, συμπληρώθηκε με τις τελευταίες συμφωνίες με τους δανειστές, εξειδικεύεται διαρκώς (μέτρα 3^{ης} αξιολόγησης για ακόμα πιο σφιχτή δέσμευση απόδοσης εσόδων του κρατικού μηχανισμού, αυτονόμηση ΕΛΣΤΑΤ κ.ά.) – και θα ολοκληρωθεί ανάλογα με την εξέλιξη των «πολλών ταχυτήτων» στην Ευρωζώνη/ΕΕ

(όπου ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι παρά ακρωτηριασμένο μέλος).

Τέλος, με αυτή την κατάσταση δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν όχι μόνο τα σημερινά προβλήματα, αλλά πολύ περισσότερο τα νέα και ακόμα πιο σύνθετα (π.χ. κλιματική αλλαγή, ορατή πλέον και στη χώρα μας).

24. Με συντετριμμένο «κόστος εργασίας» και μαζική, παγιωμένη έλλειψη επενδύσεων, δεν είναι περίεργο ότι κάποιες ελληνικές επιχειρήσεις εμφανίζουν κέρδη, που ανακάμπουν μετά το 2012. Αυτό δεν έχει καμία σχέση με την «υγεία» του ελληνικού καπιταλισμού. Πρόκειται ακριβώς για κέρδη παρασιτικά, μιας αρπακτικής διαχείρισης της κρίσης (φαινόμενο παγκόσμιο, παροξυμμένο στην Ελλάδα). Το λεγόμενο «δυναμικό κομμάτι» των Ελλήνων καπιταλιστών εκκινεί από τόσο χαμηλά, ώστε εύστοχα έχει αποκληθεί «ποντίκι που βρυχάται». Ο καταποντισμός του ελληνικού καπιταλισμού στην παγκόσμια αγορά και στον διεθνή καταμερισμό εργασίας είναι αναντίρρητος και όπως όλα δείχνουν αμετάκλητος.

25. Η διαφημιστική προπαγάνδισή της «επιχειρηματικότητας» με νέες ή μικρομεσαίες επιχειρήσεις (startups κ.ο.κ) είναι ένας κλαυσιγέλος, έσχατη μνημονιακή παρακμή της αστικής νεοφιλελεύθερης «σκέψης». Στην κυριολεξία τους, αυτά σημαίνουν έναν ελληνικό καπιταλισμό που δεν έχει να παρουσιάσει καμία επιχείρηση σημαντική σε διεθνή κλίμακα, που θέλει να στηριχτεί σε μικροεπιχειρήσεις λίγων ατόμων και εντελώς αμφίβολης σύνθεσης, στην εποχή των πολυεθνικών κολοσσών, των γιγάντιων συγχωνεύσεων/εξαγορών.

Στην πραγματικότητα έχουμε: **α)** Νέα φυγή κεφαλαίων, απόσυρση των όποιων σημαντικών ξένων κεφαλαίων είχαν απομείνει συνδεδεμένα με την παραγωγή, αλλά και ελληνικών (π.χ. ΦΑΓΕ, φυγή επιχειρήσεων σε Βουλγαρία και Κύπρο). **β)** Μάλλον υποχώρηση της συγκέντρωσης/συγκεντροποίησης του κεφαλαίου – και σίγουρα μια ποιοτική χειροτέρευση της σύνθεσής του.

Είναι χαρακτηριστική η υποχώρηση των δύο ίσως πιο σημαντικών κλάδων, των κατοικιών/κατασκευών και του μηχανολογικού/μεταφορικού εξοπλισμού. Ενώ σχεδόν όλοι οι σημαντικοί κλάδοι (με εξαίρεση τις τηλεπικοινωνίες) της «ακμιαίας» περιόδου 1995–2004 έχουν σήμερα βρεθεί εκτός της πρώτης «δυναμικής» δεκάδας – και έξι από τους δέκα πιο δυναμικούς κλάδους της ίδιας περιόδου, την επόμενη περίοδο καταβαρθώνονται στις δέκα τελευταίες θέσεις. Επίσης, η αεριτζιδική συγκρότηση του κεφαλαίου φαίνεται χαρακτηριστικά από το ότι τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν «άνθιση» διάφορα στεγνοκαθαριστήρια, κομμωτήρια, γυμναστήρια, οίκοι αισθητικής, οργάνωση εκδηλώσεων κ.λπ. με επενδύσεις ίσες μ' αυτές στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή!

Η απουσία αξιόλογων μεγάλων επιχειρήσεων είναι αδιάψευστος μάρτυρας του εντελώς περιθωριακού ρόλου του ελληνικού καπιταλισμού στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Αντίθετα, συνεχίζονται οι μύθοι του τύπου «οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας». Οι μεγαλοκαπιταλιστές της ελληνικής Αποικίας Χρέους

αδυνατούν να συνάψουν κάποια πιο οργανική σχέση με τα μεγάλα διεθνή κεφάλαια (σχετική εξαίρεση η ενέργεια, που εντάσσεται στα σχέδια των ιμπεριαλιστών/ΗΠΑ – βλ. παρακάτω), που να ξανοίγει κάποια στρατηγική προοπτική, περιοριζόμενοι στον (κερδοφόρο) ρόλο εταίρου και βοηθού στην αρπαγή «φιλέτων».

26. Η πολιτική κατάσταση έχει βαλτώσει και σαπίσει, πάνω στην «σταθερότητα» της συνέχισης των Μνημονίων. Εγκυμονούνται ακόμα πιο αντιδραστικές και επικίνδυνες εξελίξεις.

– Η κατρακύλα του ΣΥΡΙΖΑ πέρασε σε ανώτερο επίπεδο με την προσκόλληση στα σχέδια των αμερικανονατοϊκών ιμπεριαλιστών. Αυτή είναι και μια αναγκαία υπενθύμιση για τα εγκλήματα για τα οποία είναι ικανός ο ρεφορμισμός, για τις ολέθριες αυταπάτες περί «ομαλής συμβίωσης» μαζί του ή επανάληψη ενός «καλού ΣΥΡΙΖΑ», για τις ευθύνες που έχουν όσοι τα υπηρέτησαν και σήμερα τα ξανασερβίζουν (με τα γνωστά προσχήματα: «ενότητα», «κυβέρνηση της Αριστεράς» κ.λπ.). Η μεγαλύτερη υπηρεσία που προσέφερε ο ΣΥΡΙΖΑ στο αστικό καθεστώς είναι η καταστροφή του κοινωνικο-πολιτικού μπλοκ του ΟΧΙ (δημοψήφισμα 5/7/2015), με ότι την ακολούθησε (μαζικό σοκ, αίσθημα ματαιότητας και απόγνωσης). Αυτά αξιοποιήθηκαν στο έπακρο από τις αστικές μνημονιακές και ιμπεριαλιστικές δυνάμεις: για να φτάσουν τα μνημονιακά μέτρα σε τερατωδίες που ίσως δεν θα τις αποτολούσαν υπό κάποια άλλη κυβέρνηση – για να τιμωρηθεί και να ταπεινωθεί ο ελληνικός λαός για την αντιμνημονιακή αντίστασή του – για να λερωθούν οι αξίες και τα ιδανικά με αναφορά στην Αριστερά, το εργατικό κίνημα, τους αγώνες – για να αντεπιτεθούν ξεχύνοντας μια αισχρή αντικομμουνιστική και αντιδραστική προπαγάνδα ενάντια στο εργατικό κίνημα. Σε όλα αυτά ο ΣΥΡΙΖΑ πρωταγωνίστησε, κάνοντας και γερές μπίζνες με τη «διαπλοκή», προσπαθώντας να σταθεροποιηθεί. Γνωρίζοντας ότι αναρριχήθηκαν στην εξουσία ως παρίες του αστικού πολιτικού συστήματος (που τους επέβαλλε ο ελληνικός λαός) και ότι κινδύνευαν σύντομα να ξαναγίνουν απόβλητοι και αποδιοπομπαίοι τράγοι του, γαντζώθηκαν με αντιδραστική λύσσα στις κυβερνητικές και βουλευτικές καρέκλες.

Ίσως το αμέσως επόμενο διάστημα ή και στις επόμενες εκλογές, ειδικά αν δεν υπάρξει ανάταση του εργατικού κινήματος, ο ΣΥΡΙΖΑ μπορέσει να κρατηθεί λίγο ακόμα «στη ζωή» (ως δεύτερο κόμμα ή σε κατάσταση παρόμοια με τη βενιζελική περίοδο του μνημονιακού ΠΑΣΟΚ). Είναι τόσο μεγάλη η κατάντια των υπόλοιπων αστικών μνημονιακών δυνάμεων, η έλλειψη συνολικών εναλλακτικών της αστικής πολιτικής, που κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποκλειστεί κατηγορηματικά. Αυτό δεν αλλάζει την αμετάκλητη πορεία κατάρρευσης και εξαφάνισης του ΣΥΡΙΖΑ, με τους άθλιους συριζαίους να πηδάνε σαν τα ποντίκια στο καράβι του ενός ή του άλλου κομματικού σχηματισμού (όσοι γίνουν αποδεκτοί) ή απλά να σβήνουν σαν πολιτικές παρουσίες (όσοι δεν κινδυνεύσουν να βρεθούν σε κάποιο εδώλιο «ειδικού δικαστηρίου»).

– Όσο κι αν και αυτή η λύση «δεν τραβάει», έρχεται η ώρα που η ΝΔ του Κυριάκου Μητσοτάκη κατά πάσα πιθανότητα θα έρθει πρώτο κόμμα. Επιδιώξή της

είναι η αυτοδυναμία, δύσκολη ίσως αλλά βάσιμη, λόγω της μαζικής αποστροφής για τα εγκλήματα του ΣΥΡΙΖΑ και της ευχέρειας της αντι-αριστερής προπαγάνδας στον «επαναπατρισμό» καταστρεφόμενων και απελπισμένων μικροαστικών στρωμάτων. Ο ρόλος των υπόλοιπων «παλιών» αστικών μνημονιακών δυνάμεων (ότι έχει απομείνει απ' αυτές μέχρι τις επόμενες εκλογές) θα είναι συμπληρωματικός, αν και ίσως αποδειχτεί τελικά αναγκαίος. Αυτά είναι όλα κι όλα τα καλά νέα για τη ΝΔ και τις «παλιές» αστικές μνημονιακές δυνάμεις. Η μόνη τους δύναμη είναι η αθλιότητα του ΣΥΡΙΖΑ (και η αδυναμία του εργατικού κινήματος). Από 'κει και πέρα, βρίσκονται σε κάκιστη κατάσταση: πολιτική, ιδεολογία, κοινωνικές βάσεις, πολιτικό προσωπικό, οργανωτική συνοχή... Βάση της κρίσης τους είναι η μνημονιακή πολιτική τους, η αποτυχία της να αναχαιτίσει την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού (αντίθετα γιγαντώθηκαν τα προβλήματα), ότι εκπροσωπούν όλες εκείνες τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που οδήγησαν στα Μνημόνια, τη διαφθορά και σήψη τους. Δεν έχουν να παρουσιάσουν οποιαδήποτε εναλλακτική, δεν μπορούν να πουν κάτι διαφορετικό με αξιώσεις, είναι καταδικασμένες να παραδέρνουν στην κρίση και την ανυποληψία. Επίσης, που είναι το πιο σημαντικό, η καταστροφή από την κρίση (που έγινε ραγδαία με τα Μνημόνια) των κοινωνικών βάσεών τους, του λεγόμενου «κέντρου», δηλαδή των μικροαστικών στρωμάτων και της εργατικής αριστοκρατίας.

– Η ΝΔ έχει ολοφάνερο πρόβλημα, που μόνο για την ώρα μένει κάπως υπό έλεγχο, με την προοπτική της εξουσίας. Ο ΣΥΡΙΖΑ της έχει αφαιρέσει το προνόμιο της μνημονιακής αποκλειστικότητας και έχει γελοιοποιήσει τα παπαγαλίσματα του Μητσοτάκη για «επενδύσεις», «επιχειρηματικότητα» κ.λπ. Η ΝΔ οδηγείται σε γελοίες παλινωδίες και «γκάφες» (ζητάει εκλογές στα κουτουρού, «διαφωνώ και καταγγέλλω αλλά τελικά ψηφίζω» το κοινωνικό μέρισμα κ.λπ.). Υποτίθεται επιχειρεί να απευθυνθεί σε κάποιο «κέντρο», που όμως εξοντώνεται με την πολιτική της (Μνημόνια). Εκκαθαρίζει το εσωτερικό της από ότι θα θύμιζε μια «ήπια» και «κεντρώα» διαχείριση (ανέφικτη άλλωστε), εκπροσωπείται από ένα αυταρχικό, ακροδεξιό προφίλ με προμετωπίδα το «νόμος και τάξη» (που και σ' αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει να ζηλέψει τίποτα). Μπορεί να υποσχεθεί μόνο πιο πολλές αντιδραστικές «μεταρρυθμίσεις» από ότι ο ΣΥΡΙΖΑ. Οι «ανανεωτικές» απόπειρες του Μητσοτάκη στο εσωτερικό της (ημερίδες, ερωτηματολόγια κ.λπ.) δεν είναι παρά δείγματα κενότητας και κρίσης, δεν έχουν καμία σχέση ούτε με τις φράξεις στο εσωτερικό της ΝΔ (που παραμένουν), ούτε με μια πραγματική ανασύνταξη αυτού του χώρου.

– Η κατάσταση στην «Κεντροαριστερά» και τον «νέο φορέα» είναι τραγελαφική. Είναι μάλλον αδύνατο να κρατηθεί ενιαίο αυτό το «πράγμα», άλλωστε κι έτσι δεν έχει καμία δυναμική. Μόνη προοπτική του είναι να γίνει δεκανίκι σε κάποια κυβέρνηση της ΝΔ, όπου πάλι η συνοχή του θα δοκιμαστεί.

27. Όλες οι δυνάμεις του σημερινού πολιτικού σκηνικού βρίσκονται «στον αέρα», είναι μόνο υπολείμματα του παρελθόντος, που «τα ξέχασε η ιστορία» – ή υπο-

χρεώνεται να υφίσταται την παρουσία τους η ελληνική κοινωνία, ως τιμωρία για τις αδυναμίες του εργατικού κινήματος. Είναι δυνάμεις και πρόσωπα μισητά, βουτηγμένα στην ανυποληψία, διαφθορά και σήψη. Έρχονται από το παρελθόν, δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στη συνέχεια, η πορεία τους στο μέλλον δεν μπορεί να είναι μακρινή.

Αυτό το πολιτικό κενό σημαίνει ότι επίκεινται σημαντικές ανακατατάξεις σε όλο το πολιτικό σκηνικό. Η βασική τους κατεύθυνση θα είναι η εμφάνιση σχηματισμών ακόμα πιο «κεντρών», δηλαδή απολίτικων, αποϊδεολογικοποιημένων, προσωποκεντρικών, ακόμα πιο ανεξέλεγκτων και επικίνδυνων για την εργατική τάξη. Στο μοτίβο του «ακραίου κέντρου», του «ούτε αριστερά, ούτε δεξιά» του Μακρόν, πολιτική έκφραση ενός κοινωνικού κέντρου που όσο πιο πολύ αδυνατίζει και εξαφανίζεται τόσο πιο λυσσασμένο γίνεται, με τα χειρότερα παρασιτικά και μαφιόζικα κομμάτια της αστικής τάξης να κουνάνε τα νήματα από το παρασκήνιο, με επιστράτευση από ότι πιο δοτό και δωσίλογο στοιχείο υπάρχει.

28. Η κρίση όμως αφορά και στην ίδια την κοινωνική κατάσταση της αστικής τάξης. Μια (αστική) διέξοδος από μια τέτοια δομική κρίση δεν προκύπτει ποτέ αυτόματα, ως συμπληρωματικό έπαθλο της απλής εκμετάλλευσης του προλεταριάτου. Έχει και σοβαρές υποκειμενικές απαιτήσεις. Την ύπαρξη ενός συγκροτημένου, ηγεμονικού αστικού επιτελείου, που θα καταλάβαινε την ανάγκη «να αλλάξουν όλα για να παραμείνουν ίδια», με στοιχειώδεις ικανότητες και θέληση για χάραξη μιας άλλης πολιτικής (που δεν θα περιορίζεται στα Μνημόνια), ενός άλλου τρόπου ενσωμάτωσης και πειθάρχησης των μαζών, αναγκαστικά ενός αναπροσανατολισμού της χώρας, των διεθνών σχέσεων της κ.λπ. Με δυο λόγια, μιας στρατηγικής και ιδεολογίας. Μόνο και η περιγραφή αυτών των όρων δείχνει πόσο μακριά είναι από την ξεπεσμένη κατάσταση της ελληνικής μπουρζουαζίας και του πολιτικού προσωπικού της, το οποίο άλλωστε αυτή αδυνατεί τόσο τραγικά να ανανεώσει.

Η δυσκολία χάραξης αστικής στρατηγικής για τον ελληνικό καπιταλισμό μεγαλώνει από τις ποιοτικές αλλαγές που αυτός υφίσταται σήμερα. Συνοπτικά:

α) Στη δομή του κεφαλαίου (συνακόλουθα της απασχόλησης), με την εξελισσόμενη εκκαθάριση παλιότερων κομματιών (κυρίως παραγωγικών), το αδυνάτισμα των παραγωγικών κομματιών, την επικέντρωση πλέον σε εμπόριο, τουρισμό–εστίαση και ακόμα χειρότερα σε παρασιτικές δραστηριότητες, την εκχώρηση του κρατικού τομέα της οικονομίας (υποδομές κ.λπ.) που είναι καθοριστικός για τη συγκρότηση ενός καπιταλισμού όπως ο ελληνικός.

β) Στο ρόλο των ξένων fund στον έλεγχο και ιδιοκτησία επιχειρήσεων, σημαντικών κομματιών της ελληνικής οικονομίας.

γ) Στις αλλαγές στη σύνθεση και στις διαιρέσεις μέσα στην ελληνική αστική τάξη.

– Η εμφάνιση της ομάδας βιομηχάνων της «Ελληνικής Παραγωγής» απέναντι στον ΣΕΒ είναι ένα δείγμα. Αντιπροσωπεύουν το κομμάτι που περισσότερο συνδέεται

με την παραγωγή, μάλλον όμως είναι και το πιο αδύναμο, αφού ο ΣΕΒ ήδη έχει εδώ και χρόνια μετατραπεί σε όργανο όχι μόνο της βιομηχανίας, όπως ήταν ιστορικά, αλλά και των επιχειρήσεων ενέργειας, τροφίμων, χονδρεμπορίου και υπηρεσιών.

– Έχουμε σε εξέλιξη την ολοκλήρωση ενός κύκλου μεταλλαγών της ελληνικής αστικής τάξης: από την εξαφάνιση των λεγόμενων «εθνικών βιομηχάνων», που ξεκινάει από τα μέσα/τέλη της δεκαετίας του '80 («νέα τζάκια»), που διέτρεξε σχεδόν δύο δεκαετίες (από τις αρχές της δεκαετίας του '90) με τους «εθνικούς εργολάβους» και όπου ήδη είχαν αρχίσει να κυριαρχούν διάφορα αρνητικά χαρακτηριστικά (παρασιτικά, μαφιόζικα κ.λπ.), για να φτάσουμε σήμερα στην ανάδυση κομματιών τύπου «Μαρινάκη–Σαββίδη» (αλλαγές στα ΜΜΕ κ.λπ.), όπου η κυριαρχία αυτών των χαρακτηριστικών γενικεύεται. Σηματοδοτώντας νέες αλλαγές και ανακατατάξεις στην αστική τάξη, στον έλεγχο ή τον κατακερματισμό/θρυμματισμό των κέντρων αποφάσεων της αστικής εξουσίας, του πολιτικού σκηνικού, του πολιτικού προσωπικού.

Εξαιτίας ιδιαίτερα αυτού του τελευταίου, το αστικό μπλοκ εξουσίας στην Ελλάδα έχει επιβαρυνθεί με έναν ακόμα, εξαιρετικά σύνθετο παράγοντα: τη διαίρεσή του σε αντιμαχόμενες μερίδες/φράξεις και κυρίως που δεν βρίσκουν ένα κέντρο βάρους, μια ηγεμονική μερίδα που μπορεί να επιβληθεί ως «συλλογικός καπιταλιστής», τη «διάσπαση» της αστικής τάξης σε άρχουσες ελίτ. Η συμφωνία όλων αυτών των ελίτ στην ανάγκη διαιώνισης της μνημονιακής υπερεκμετάλλευσης της εργατικής τάξης δεν αρκεί για να δώσει συνοχή και κατεύθυνση. Αυτή η κατάσταση (που γίνεται και ορατή με τα διάφορα σκάνδαλα, δικαστικές διαμάχες κ.λπ.) έχει μια εγγενή αστάθεια, που όπως όλα δείχνουν θα αργήσει να καταλαγιάσει, μια νέα ισορροπία θα αργήσει πολύ να αποκατασταθεί – και αυτή η αστάθεια θα χαρακτηρίζει τις εξελίξεις για πολλά χρόνια.

Αυτή είναι η πραγματικότητα για όποιον πράγματι αντιλαμβάνεται ως «δομική» την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, όχι οι μονοκόμματος ψευτομαρξιστικές «αναλύσεις» του ΚΚΕ ή των ακολούθων του στην εξωκοινοβουλευτική αριστερά για αναδι-αρθρώσεις, απλές ενδοαστικές κόντρες κ.λπ. Ο ελληνικός καπιταλισμός έχει βρεθεί σε ένα σκοτεινό και αχαρτογράφητο τούνελ, χωρίς να φαίνεται διέξοδος. Σε μια συνολική κρίση που φαίνεται θα προστεθεί –τουλάχιστον από το αντικειμενικό βάθος της– στις μεγάλες καμπές της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας (1922, 1941–1949, Δικτατορία).

Είναι τόσο μεγάλη η κρίση του συστήματος, που είναι αμφίβολο αν ακόμη και μια μεγάλη ήττα του εργατικού κινήματος, σε μια ανοιχτή ταξική αναμέτρηση, θα μπορούσε να δώσει αρκετές δυνάμεις στην ελληνική μπουρζουαζία για να ξεφύγει απ' αυτό το βάλτωμα. Η απόσταση που πρέπει να διανυθεί για μια τέτοια ήττα είναι ακόμα σημαντική, αλλά βέβαια ο κίνδυνος είναι υπαρκτός. Ωστόσο, μόνο ένα ισχυρό εργατικό κίνημα και με μια κατάλληλη ηγεσία μπορεί να αποτρέψει τις επικίνδυνες εξελίξεις προς μια βαθιά αντιδημοκρατική αναδίπλωση.

29. Όσο βαθαίνει η κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, όσο αποκτά όλο και πιο συγκεκριμένα και χειρότερα χαρακτηριστικά το καθεστώς Αποικίας Χρέους και το Νέο

Σύστημα Εκμετάλλευσης της Εργασίας, η αστική εξουσία και ο ιμπεριαλιστικός έλεγχος στην Ελλάδα καταφεύγουν σ' έναν κρατικό μηχανισμό όλο και πιο αντιδραστικό, σε ένα ακόμα πιο τερατώδες Κράτος Έκτακτης Ανάγκης, ως επιστέγασμα και εγγυητή των ταξικών συμφερόντων τους μέσα στη νέα κατάσταση. Τα βήματα είναι ήδη πάρα πολλά και γρήγορα.

α) Κεντρική θέση κατέχει η λειτουργία της αστικής δικαιοσύνης. Αυτή έχει γίνει πλέον λυσσασμένη ενάντια στην εργατική τάξη, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία, ενάντια στο εργατικό κίνημα και γενικά τους κοινωνικούς αγώνες, ενάντια σε στοιχειώδη δημοκρατικά, πολιτικά ή και ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες. Δείχνει μια εικόνα «απρόσβλητη» (εκμεταλλεζόμενη σαφώς και μια παράλυση των μαζών και του κινήματος), που κυριολεκτικά προκαλεί, δεν τηρεί ούτε προσχήματα, δεν προβληματίζεται και δεν υπολογίζει τη γενική κατάσταση, τους κοινωνικούς συσχετισμούς, κανένα «κοινό περί δικαίου αίσημα», παρά μόνο να επιχειρεί με διαρκή κατασταλτικά σοκ να κάνει όσο το δυνατόν πιο βαθιά και μόνιμα την Αντιδημοκρατική Αναδίπλωση και το Μνημονιακό Καθεστώς. Έτσι έχουμε: από τη μια μεριά, διώξεις και ποινές εξοντωτικές με κριτήρια και νόμους «αντιτρομοκρατικά», φρονηματικά ή κοινωνικών σχέσεων, φάμπρικα απαντών αποφάσεων ενάντια σε εργαζόμενους, νεολαίους, συνδικάτα, αγώνες (ιδιαίτερα του Αρείου Πάγου) – από την άλλη, ασυλία και ακαταδίωκτο των καπιταλιστών και πλουσίων, της κρατικής (και μνημονιακής) γραφειοκρατίας, κάθε βρώμικης και μαφιόζικης πρακτικής τους.

Καθώς δεν πρόκειται για καθεστώς ανοιχτά δικτατορικό ή φασιστικό, ο ρόλος μιας τέτοιας φασίζουσας, πλήρως αυτονομημένης δικαστικής εξουσίας, που μπορεί όταν χρειάζεται να ξεπερνά χωρίς περιστροφές και τα τυπικά όρια της αστικής νομιμότητας, είναι βασικός πυλώνας αυτού του Κράτους Έκτακτης Ανάγκης. Εκτός από τα υπεραντιδραστικά νομοθετήματα πολλών χρόνων που έχουν ενεργοποιηθεί με πλήρη ισχύ (τρομονόμοι κ.λπ.), βρίσκεται σε εξέλιξη μια δικαστική-νομική αντεπανάσταση, με τη διαμόρφωση ενός νέου μνημονιακού «παρασυντάγματος». Μ' αυτό λειτουργεί πλέον η αστική δικαιοσύνη, στα πρότυπα του μετεμφυλιακού κράτους ή και των στρατοδικείων (δικτατορία με κοινοβουλευτικό μανδύα), με τα κάθε είδους «έκτακτα μέτρα» να παγιώνονται και να γενικεύονται. Αυτός είναι ιδιαίτερα ο ρόλος πολλών αποφάσεων του Αρείου Πάγου. Η αστική τάξη έχει προ πολλού σπάσει τη δική της νομιμότητα (Ενγκελς) – το προλεταριάτο, το εργατικό κίνημα, οι οργανώσεις του και οι επαναστάτες πρέπει από τη μεριά τους να προετοιμαστούν για πολύ σκληρές συγκρούσεις μ' αυτό το καθεστώς, όπου δεν θα πρέπει να του δείχνουν τον παραμικρό «σεβασμό».

β) Ο άλλος βασικός πυλώνας είναι φυσικά τα ΜΑΤ και τα «ειδικά σώματα» της αστυνομίας. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο της ταξικής πάλης σήμερα κάνει αυτούς τους μηχανισμούς (άλλωστε πολύ ενισχυμένους επιχειρησιακά) επαρκείς για την αντιμετώπιση της κατάστασης, χωρίς να χρειάζεται ακόμα να επιστρατεύουν την καταστολή

στον δρόμο σε κλίμακα τόσο ανοιχτή και μαζική όπως στα χρόνια 2010–2012. Ωστόσο, επεμβαίνουν διαρκώς και σκληρά σε κάθε ευκαιρία ή ανάγκη – και κυρίως με στόχο τον «παραδειγματισμό», την κατατρομοκράτηση της νεολαίας, ακόμα και ανήλικων (προσαγωγές και συλλήψεις, ξυλοδαρμοί, εκφοβισμός και ομηρία μέσω δικαστικών διώξεων, εισαγγελικές «παρεμβάσεις» ενάντια σε μαθητικές κινητοποιήσεις κ.λπ.).

γ) Το προσωπικό αυτού του «βαθιού κράτους» (δικαστικό σώμα, αστυνομικοί) έχει διαπιστωμένες σχέσεις με την Χρυσή Αυγή, οργανώνει τη συγκάλυψη και προστασία της. Έχει πάρει συνειδητή ταξική θέση, να υπερασπιστεί το καθεστώς και τα δικά του προνόμια μέσα από την εύρυθμη λειτουργία αυτού του Κράτους Έκτακτης Ανάγκης, τη «συνέχεια», εμπάθυνση και σκληρότητά του.

δ) Ο επίσημος, θεσμοθετημένος ρατσισμός του αστικού κράτους και της ΕΕ, με την κτηνώδη μεταχείριση των προσφύγων και μεταναστών, που είναι ένα πολυεργαλείο για την τρομοκράτηση και πειθάρχηση της κοινωνίας (συμφωνία ΕΕ–Τουρκίας, στρατόπεδα συγκέντρωσης, απελάσεις κ.λπ.).

ε) Συμπληρωματικά στα παραπάνω χρησιμοποιούνται τα χτυπήματα της Χρυσής Αυγής (η οποία προσπαθεί να τα επαναφέρει). Βέβαια, αυτή είναι πλέον αρκετά αδύναμη (και εξαιτίας των σημαντικών αντιφασιστικών και αντιρατσιστικών κινητοποιήσεων και αγώνων), ώστε να επιχειρήσει να κυριαρχήσει στους δρόμους (όπως παλιότερα). Όμως παραμένει χρήσιμη εφεδρεία του καθεστώτος, για την καλλιέργεια του αποπροσανατολισμού, της διαίρεσης και του φόβου (ρατσιστικό μίσος κ.λπ.) ή για την πιο φωνακλάδικη αντικομμουνιστική και αντιαριστερή προπαγάνδα ή για μια πιο ευθεία αντιμετώπιση του εργατικού κινήματος (αν απαιτηθούν μεγαλύτερες δυνάμεις γι' αυτό). Η εξέλιξη της δίκης της δεν αφήνει αμφιβολίες για τα παραπάνω, για την προστασία που όσο είναι δυνατόν θα της προσφέρουν οι κρατικοί μηχανισμοί. Υπενθυμίζει μια ακόμη φορά ότι η πάλη για να τσακιστεί ο φασισμός δεν είναι υπόθεση κανενός (καταστροφικού για την εργατική τάξη) «δημοκρατικού ή συνταγματικού τόξου» και των θεσμών της αστικής δικαιοσύνης/δημοκρατίας, αλλά ενός μαχητικού Ενιαίου Ταξικού Μετώπου.

Αυτό το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης θα στραφεί πιο σκληρά και πιο ανοιχτά ενάντια και στις οργανώσεις του εργατικού κινήματος, αν το επιτρέψουν οι εσωτερικοί και διεθνείς συσχετισμοί, με όρους ενός σκληρότερου τρομονόμου ή Νέου Ιδιώννυμου, επιδιώκοντας και την εξόντωση/διάλυσή τους (πρόστιμα, ποινές κ.λπ.). Πάνω στα οποία θα δημιουργούσε μια νέα και κάπως συνεκτική ιδεολογία.

30. Η αστική ιδεολογία ή «σκέψη» στην Ελλάδα έχει ξεπέσει αξιοθρήνητα. Δεν μπορεί να παράξει τίποτα θετικό και πειστικό, ειδικά αφού ξεγυμνώθηκαν τα βασικά συστατικά της στοιχεία από τη Μεταπολίτευση (δημοκρατία και θεσμοί, κοινωνικό κράτος, ευρωπαϊσμός κ.λπ.). Επικαλείται αστειότητες, πέφτει σε κραυγαλέες αντιφάσεις. «Αυτοδημιούργητοι» διαφημίζουν από τα ΜΜΕ τις κενολογίες τους ως διέξοδο στην κρίση, κατακευραυνώνοντας τις «καθυστερημένες αντιλήψεις της δουλειάς στο

εργοστάσιο και στο χωράφι» (δηλ. ότι συνόδευσε μεταπολεμικά τη μεγαλύτερη ιστορικά ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού), παπαγαλίζοντας ότι μεγαλύτερη σημασία έχουν «τα data (ψηφιακά δεδομένα) και όχι η εργασία» κ.ο.κ. Απαιτούν υλοποίηση των μνημονίων και πλεονάσματα με ταυτόχρονη ελάφρυνση της υπερφορολόγησης! Ούτε λόγος για κάποια σοβαρή ανάλυση των κρίσιμων ζητημάτων (αδυναμία ελληνικού καπιταλισμού να ανταπεξέλθει με την χρήση του Ευρώ, αλλαγή προσανατολισμού της χώρας, νέο μοντέλο παραγωγής/συσσώρευσης κ.λπ.).

Έτσι, η αστική ιδεολογία και η αντεπίθεση που επιχειρεί καταφεύγουν στα «εγκλήματα της Αριστεράς» και την «πάταξη της ανομίας», που έχουν κυριαρχήσει στη σημερινή ιδεολογία των αστικών μνημονιακών δυνάμεων, στο λεξιλόγιο και στους μηχανισμούς τους (ΜΜΕ, πανεπιστημιακοί κ.λπ.). Εννοούν την πάταξη κάθε αντίστασης, ώστε να επιτευχθεί η πολυπόθητη «σταθεροποίηση», η μνημονιακή καθυπόταξη της εργατικής τάξης, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας. Δεν μπορούν παρά να βλέπουν την αποδυνάμωση όλων των ερεισμάτων της αστικής εξουσίας στην Ελλάδα (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, ιδεολογικά), σε συνθήκες όπου βρίσκονται μπροστά μας ακόμα μεγαλύτεροι κλυδωνισμοί και κρίσεις. Καθώς δεν έχουν να προβάλλουν κανένα εναλλακτικό σχέδιο, βλέπουν στην ανύψωση της κατασταλτικής λειτουργίας του κράτους σε απόλυτη προτεραιότητα, στη γυμνή κρατική «υπερρύθμιση», το μοναδικό καταφύγιο της εξουσίας τους. Πρόκειται για τάση εγγενή στο νεοφιλελευθερισμό (ο οποίος εντέλει συγκλίνει με τον φασισμό στο ιδεολογικό ή, από κάποιες πλευρές, και στο κοινωνικό επίπεδο), που σήμερα προχωράει προς μια πιο «καθαρή» και ολοκληρωμένη έκφραση (κωδικά: Αντιδημοκρατική Αναδιπλωση, Κράτος Έκτακτης Ανάγκης).

Αυτή η αστική επιχείρηση ιδεολογικής αντεπίθεσης συμπληρώνεται με ισχυρές δόσεις αποϊδεολογικοποίησης, αποπολιτικοποίησης (βασικές λειτουργίες του κράτους γενικά και ιδιαίτερα του νεοφιλελεύθερου αστικού κράτους) και γενικά καλλιέργειας της απάθειας και μοιρολατρίας. Με στόχο την περιθωριοποίηση του υπόλοιπου περίπου 70% της ελληνικής κοινωνίας – ακόμα και με την αποχή του από τις εκλογές, ώστε οι κάθε φορά εκλεκτοί μνημονιακοί να μπορούν να κυβερνούν (καθώς οι δικοί τους υποστηρικτές ψηφίζουν ανελλιπώς και λυσσασμένα).

Βασικό στοιχείο αυτής της επιχείρησης είναι και το τσάκισμα κάθε συνοχής της εργατικής τάξης, μια πολτοποίησή της – και γι' αυτό συστηματικά αποφεύγεται η χρήση του όρου «εργατική τάξη» (η οποία ήταν μέρος του αστικού λεξιλογίου άλλων περιόδων), η αντικατάστασή του από τον όρο «μεσαία τάξη». Πρόκειται για διεθνές φαινόμενο. Για να πετύχουν αυτό το τσάκισμα της εργατικής τάξης, επιστρατεύονται συστηματικά οι μηχανισμοί και οι εκστρατείες ιδεολογικού εκβιασμού, βίας και ταπείνωσης, γύρω από την φιλανθρωπία–ελεημοσύνη του κράτους, των αστών και πλουσιών.

31. Αυτή η κατάσταση, από τη μια δείχνει πόσο άρρωστο, ευάλωτο είναι το καθεστώς, χωρίς μηχανισμούς απορρόφησης των ταξικών εντάσεων, χωρίς να μπορεί να πάρει μεγάλη παράταση ζωής το σημερινό πολιτικό σκηνικό, που ήδη βρίσκεται στα

ορία του. Για τους επαναστάτες μαρξιστές, αυτή η διαπίστωση είναι αναγκαία, για την απόκρουση όλων των ηττοπαθών ρεφορμιστικών ή κεντρίστικων απόψεων. Από την άλλη, εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους, φέρνει με ταχύτητα μια ακόμα πιο βαθιά, πιο σκληρή αντιδημοκρατική αναδίπλωση, απόπειρες υπεραντιδραστικών λύσεων από την πλευρά της αστικής τάξης και των ιμπεριαλιστών, δηλαδή επιβολής ενός ανοιχτά βοναπαρτιστικού καθεστώτος ή και κάτι χειρότερο, αν το επιτρέψουν οι ταξικοί συσχετισμοί.

Η ακριβής μορφή ενός τέτοιου καθεστώτος δεν μπορεί να καθοριστεί προκαταβολικά. Πάντως, η ουσία παραμένει, αποκλείοντας κάθε αυταπάτη για «ομαλότητα» (στην οποία, ρητά ή έμμεσα, προσαρμόζονται διανοητικά και πρακτικά σχεδόν όλοι οι ρεφορμιστές και κεντρίστες). Το ρήγμα της αστάθειας όπου έχει βρεθεί η αστική εξουσία στην Ελλάδα κάπως πρέπει να επιχειρηθεί να κλείσει, με πρωταγωνιστή τους κρατικούς μηχανισμούς, με ένα πολιτικό προσωπικό όλο και πιο αυτονομημένο και αδίστακτο (εδώ η εμφάνιση νέων «μπερλουσκονικών» πολιτικών/κομματικών σχηματισμών από τα νέα, όλο και πιο μαφιόζικα κομμάτια της αστικής τάξης έχει να παίξει σημαντικό ρόλο), πάνω στο τσάκισμα του εργατικού κινήματος και με τη βοήθεια των ιμπεριαλιστών. Μόνο ένα ισχυρό εργατικό κίνημα, με μια κατάλληλη ηγεσία, μπορεί να σταθεί πραγματικό εμπόδιο σ' αυτή τη ζοφερή πορεία.

32. Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή, η κρίση της Τουρκίας και τα πολλά προβλήματα του Ερντογάν με ΗΠΑ και ΕΕ, η ανάγκη των ΗΠΑ για ανάσχεση της επιρροής της Ρωσίας (πλέον και της Κίνας) από τη Μαύρη Θάλασσα ως τη Μεσόγειο, έχουν αντικειμενικά αναβαθμίσει την γεωστρατηγική θέση της Ελλάδας για τα σχέδια των ιμπεριαλιστών (των ΗΠΑ). Με αυτό ως πραγματικό έρεισμα (μαζί με την διαχρονική σημασία των βάσεων στην Ελλάδα και των δεσμών της με ΗΠΑ-NATO), η ελληνική αστική τάξη επιχειρεί να επωφεληθεί, με την πολιτική του «πόλου σταθερότητας», του πιο πρόθυμου και κατάλληλου συμμάχου και εξυπηρετητή των αμερικανονατοϊκών σχεδίων. Είναι μια πορεία που έχουν σχεδιάσει προσεκτικά και πρωτοστατούν οι Κοτζιάς και Καμμένος (είχε ξεκινήσει από τους Σαμαρά και Βενιζέλο) και που επιταχύνεται μετά την πρόσφατη επίσκεψη Τσίπρα στον Τραμπ. Ένας ρόλος και μια πολιτική ακραία φιλοατλαντικά, φιλοϊμπεριαλιστικά, милитарιστικά και αναγκαστικά εθνικιστικά, εξαιρετικά επικίνδυνα για τον ελληνικό λαό (σημαίνουν και μια τεράστια επιπλέον οικονομική αφαίμαξη) και όλους τους λαούς της περιοχής.

Απαραίτητα στοιχεία αυτής της πολιτικής είναι: α) Νέοι γύροι εξοπλισμών (π.χ. αναβάθμιση F16, συζητήσεις για απόκτηση F35). β) Αναβάθμιση και επέκταση των βάσεων (5ετής συμφωνία παραχώρησης της Σούδας (πρέπει να θεωρείται δεδομένη) από ετήσια σήμερα, κατασκευή όπως φαίνεται και δεύτερης μεγάλης βάσης κ.λπ.), συνολικά της υποστήριξης στην Ελλάδα της αμερικανονατοϊκής στρατιωτικής δράσης, μαζί και της συμμετοχής σ' αυτή την δράση. Αυτά τα ορμητήρια εξυπηρετούν εκτός από τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ σε Βόρεια Αφρική, Μεσόγειο, Μέση Ανατολή και την ανακοπή του κλονισμού της ηγεμονίας τους στη Μεσόγειο από τη Ρωσία αλλά και την Κίνα. γ)

Ένταξη της Ελλάδας σε μια ζώνη αποκλεισμού της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο και αποκλειστικής ενεργειακής εξάρτησης της τελευταίας από τις ΗΠΑ (αγωγός TAP, λιμάνι Αλεξανδρούπολης). **δ)** Άξονας με την Κύπρο και με τα αιματοβαμμένα καθεστώτα της Αιγύπτου και του Ισραήλ (όπου θα προστεθεί και η Ιταλία), επέκταση αυτών των συμμαχιών/συνεργασιών και με άλλα αντιδραστικότητα καθεστώτα, όπως της Ιορδανίας και της Σ. Αραβίας (βλ. την υπόθεση της πώλησης βλημάτων για να τα χρησιμοποιήσει στον πόλεμό της στην Υεμένη). **ε)** Ακόμα μεγαλύτερη καταπάτηση των δημοκρατικών ελευθεριών, με την πιο ενεργή εμπλοκή «στον αντιτρομοκρατικό αγώνα και την ανταλλαγή πληροφοριών» (όπως είπε ο Τσίπρας στην επίσκεψή του στις ΗΠΑ). **στ)** Μια συστηματική και πολύπλευρη προπαγάνδα (από τα ΜΜΕ, με φαινομενικά αθώες εκδηλώσεις κ.λπ.) για να προσαρμοστεί ο ελληνικός λαός σ' αυτό τον μισθοφορικό ρόλο.

Στο «εθνικό θέμα» του Μακεδονικού και γενικότερα στις εξελίξεις στα Βαλκάνια, η ελληνική αστική τάξη δείχνει την προσήλωσή της στο «δόγμα Τραμπ», δηλαδή στην πολιτική του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στην περιοχή (ξερίζωμα ρωσικής επιρροής, ένταξη χωρών στο ΝΑΤΟ, δημιουργία βάσεων, ενεργειακή αποκοπή της Ευρώπης από τη Ρωσία κ.λπ.), πράγμα που αποκαλύπτει και πόσο υποκριτικός και σάπιος, δόλιος και επικίνδυνος είναι ο εθνικισμός της.

33. Τα επιδιωκόμενα ανταλλάγματα για τον ελληνικό καπιταλισμό δεν είναι αμελητέα –ακριβώς το αντίθετο ισχύει για τα συμφέροντα του ελληνικού λαού–, δεδομένης και της κατάστασης που έχει βρεθεί. Όχι τόσο για αμερικανικές ή άλλες επενδύσεις, αυτά είναι για προπαγανδιστική κατανάλωση. Κυρίως πρόκειται για κάποιες καλές συμφωνίες για ελληνικές επιχειρήσεις (υπάρχουν τέτοιες στον τομέα της ενέργειας και κυρίως με το Ισραήλ) – και βέβαια για την εγγύηση ότι δεν θα αφηθεί στην τύχη του από τους ιμπεριαλιστές, ειδικά τις ΗΠΑ. Για την ελληνική αστική τάξη, τα «εθνικά θέματα» και ένας σάπιος εθνικισμός, μισθοφόρος του αμερικανονατοϊκού ιμπεριαλισμού, με δέλεαρ την αναβάθμιση σε «γεωπολιτική δύναμη» (Καμμένος), είναι χρήσιμα εργαλεία επίσης για να ελέγξει την εσωτερική κατάσταση, να αποπροσανατολίσει, αφοπλίσει και αλυσοδέσει το εργατικό κίνημα. Αυτό έχει χρησιμοποιηθεί πολλές φορές στο παρελθόν, αλλά σήμερα γίνεται ίσως ακόμα πιο αναγκαίο και σε μεγαλύτερη κλίμακα, λόγω της τεράστιας κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού και των πολύ μεγάλων απαιτήσεων των σχεδίων των αμερικανονατοϊκών ιμπεριαλιστών στην περιοχή.

34. Πρέπει ωστόσο να τονίσουμε (μιας και έχουν επανέλθει οι σχετικές «θεωρίες» στην Αριστερά, ανοιχτά ή έμμεσα) ότι αυτά τα ανταλλάγματα δεν έχουν καμία σχέση με τη μετατροπή του ελληνικού καπιταλισμού σε «υπο-ιμπεριαλισμό». Για κάτι τέτοιο δεν έχει ούτε το οικονομικό μέγεθος (εκτός από το ότι πρέπει να αντιμετωπίσει την χρεοκοπία του), ούτε την απαιτούμενη αυτονομία κινήσεων. Εκτός από θεωρητικά λάθος, αυτός ο χαρακτηρισμός προσκρούει και στη σύγκριση με τον τουρκικό καπιταλισμό ή το Ισραήλ, που είναι συντριπτική για τον ελληνικό. Επίσης, τα επιδιωκόμενα

ανταλλάγματα από την εξυπηρέτηση των αμερικανονατοϊκών συμφερόντων δεν είναι κάποια ιδιαίτερη «αναβάθμιση στον διεθνή ανταγωνισμό». Είναι μάλλον κλασικά για μια εξαρτημένη χώρα (πόσο μάλλον μια Αποικία Χρέους), όπου η αστική τάξη προσπαθεί να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά της μέσα από την εξυπηρέτηση των γενικότερων συμφερόντων των ιμπεριαλιστών. Αυτή η εκτίμηση δεν σημαίνει (όπως φαντάζονται κάποιοι ρεφορμιστές και κεντριστές) υποστολή της ταξικής ανεξαρτησίας του εργατικού κινήματος. Αλλά ότι είναι λανθασμένη η προσπάθεια να θεμελιωθεί αυτή η αναγκαία ταξική ανεξαρτησία μέσω της απόδοσης στον ελληνικό καπιταλισμό φανταστικών ιδιοτήτων και δυνατοτήτων.

35. Αυτή η πολιτική βάζει την Ελλάδα στο επίκεντρο μιας τεράστιας σύγκρουσης: α) με χώρες ισχυρές (περιφερειακά ή και παγκόσμια), που επεμβαίνουν αποφασιστικά και με πολύ μεγαλύτερες δυνάμεις στην περιοχή, β) απέναντι στους λαούς του αραβικού κόσμου (στην επίσκεψή του στις ΗΠΑ ο Τσίπρας επικαλέστηκε χυδαία τις ιστορικές σχέσεις της Ελλάδας με τον αραβικό κόσμο, τις οποίες μ' αυτή την πολιτική τινάζει στον αέρα!). Το στοίχημα του ελληνικού καπιταλισμού ότι αρκεί η στήριξη των ΗΠΑ για ν' αντιμετωπίσει τη σύνθετη, εκρηκτική κατάσταση στην περιοχή είναι εξαιρετικά υψηλού ρίσκου, αν δεν κινδυνεύει αυτή η πολιτική να τιναχτεί στον αέρα. Οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν οι ίδιες μεγάλες κρίσεις και προκλήσεις διεθνώς, σε πολλά μέτωπα είναι σε υποχώρηση ή χωρίς σαφή στρατηγική, στην περιοχή προβάλλουν ισχυρά δυνάμεις όπως η Ρωσία και η Κίνα με προφυλακή το Ιράν – και στο βαθμό που η Τουρκία συντάσσεται μ' αυτές, γίνεται επίσης επίφοβα ισχυρή. Οι ΗΠΑ δεν θα λογαριάσουν την καλή πίστη και φιλία της ελληνικής αστικής τάξης, αν χρειαστεί να έρθουν σε κάποιες συμβιβαστικές διευθετήσεις στην περιοχή με τους ανταγωνιστές της – το ίδιο και οι άλλοι σοβαροί παίκτες (όπως π.χ. το Ισραήλ και η Αίγυπτος, που έχουν ανοιχτούς διαύλους με τη Ρωσία). Έτσι, η πολιτική του «Αμερικάνου φίλου» μπορεί να αποδειχτεί εντελώς κενή ή να γυρίσει στο αντίστροφό της, σε ένα άδειασμα και μια εγκατάλειψη του ελληνικού καπιταλισμού. Έχουν τα επιτελεία της ελληνικής αστικής τάξης λογαριάσει έστω και λίγο αυτές τις παραμέτρους και αλλαγές; Οι πράξεις τους δείχνουν το αντίθετο, μια αδυναμία να κατανοήσουν αυτές τις εξελίξεις, να συμβαδίσουν μ' αυτές και μια προσπάθεια να τις ξεπεράσουν απλά με αντιδραστικούς τυχοδιωκτισμούς. Αυτούς ο ελληνικός λαός κινδυνεύει να τους πληρώσει πάρα πολύ ακριβά, τόσο οικονομικά, όσο και με τυφλά χτυπήματα στο έδαφος της Ελλάδας, όσο αυτή γίνεται ένα προκεχωρημένο φυλάκιο των ΗΠΑ και των αντιδραστικών συμμάχων τους στην περιοχή.

36. Τα προβλήματα της Τουρκίας και του Ερντογάν είναι πολλά. Η ρήξη με τους αμερικανονατοϊκούς ιμπεριαλιστές πλησιάζει στο όριο να γίνει πλήρης και δύσκολα αναστρέψιμη (π.χ. με την αγορά των S400 από τη Ρωσία, που φέρνουν την Τουρκία στο χείλος της αποχώρησης από το ΝΑΤΟ), ειδικά με κάθε παραπάνω βήμα συμπόρευσης της Τουρκίας με τη Ρωσία και τους συμμάχους της στην περιοχή. Βέβαια, αυτή η συ-

μπόρευση είναι ακόμα δύσκολη, έχει πολλές και απότομες στροφές, η μετατροπή της σε ανοιχτή, μόνιμη και στρατηγική θα είναι ένα γεγονός μεγάλων στις παγκόσμιες ισορροπίες – αυτό άλλωστε είναι και ένα στρατηγικό ερώτημα για τον τουρκικό καπιταλισμό. Ωστόσο, η επαναφορά σε μια πρότερη κατάσταση, με την Τουρκία απλώς έναν ακόμα (σημαντικό) βραχίονα των σχεδιασμών των Αμερικάνων ιμπεριαλιστών, είναι εξίσου αδιανόγη, ειδικά όσο οι ΗΠΑ δεν μπορούν να βρουν έναν αποτελεσματικό τρόπο συνολικής αντιμετώπισης του μπλοκ Ρωσία–Κίνα. Έτσι, μπορεί πράγματι οι δυσκολίες της Τουρκίας και το ρήγμα της με τις ΗΠΑ να αποσοβήσαν κάποιες πιο άμεσες απειλές για τον ελληνικό καπιταλισμό, να του έχουν δώσει ένα περιθώριο κινήσεων, αλλά θα ήταν ανοησία και τύφλωση της ελληνικής αστικής τάξης να θεωρήσει ότι η Τουρκία ξεδοντιάστηκε και η ίδια δεν κινδυνεύει πια. Το λιγότερο που μπορεί κανείς να πει είναι ότι το παιχνίδι δεν έχει ξεκαθαρίσει ή ότι δεν αποκλείονται κινήσεις από την πλευρά της Τουρκίας, σπασμωδικές ή που θα επιχειρούν να διαμορφώσουν «τετελεσμένα» (σε Αιγαίο, Κύπρο κ.λπ.). Η Τουρκία, με τα μεγέθη και την αυτονομία της, στο βαθμό που αντιμετωπίσει τις εσωτερικές κρίσεις της και που η υποχώρηση του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού θα συνεχιστεί (πράγματα που μένουν βέβαια να φανούν), έχει βάλει σοβαρή υποψηφιότητα για να πετύχει αυτό που θα φαντασιωνόταν ο ελληνικός καπιταλισμός, δηλαδή την εδραίωσή της σε έναν πραγματικό υπο-ιμπεριαλισμό. Είναι αδιανόητο ότι η Τουρκία δεν θα επιχειρήσει π.χ. να αρπάξει ένα κομμάτι της ενεργειακής λείας γύρω από την Κύπρο, κάτι που κάνει ακόμα πιο πιθανό ένα «επεισόδιο». Οι οικονομικοί συσχετισμοί είναι για τα καλά σε βάρος του ελληνικού καπιταλισμού, ενώ και στους στρατιωτικούς είναι αμφίβολο αν αρκεί η «βοήθεια» των ΗΠΑ (με τα μεγέθη που μέχρι σήμερα έχουν προγραμματιστεί) για να κλείσει η ψαλίδα με την Τουρκία. Αν μάλιστα σταθεροποιηθεί η στροφή της Τουρκίας προς τη Ρωσία και το Ιράν, ο τουρκικός καπιταλισμός παραμένει γερά στο παιχνίδι, ενώ ο ελληνικός καπιταλισμός δεν μπορεί να υπολογίζει ότι τον αντιμετωπίζει απομονωμένο. Το παράδειγμα της υπέρσπισης των συμφερόντων της Τουρκίας στην υπόθεση του Κουρδιστάν δεν θα έπρεπε να περάσει απαρατήρητο για όποιον από την πλευρά του ελληνικού καπιταλισμού θα ήθελε να χαράξει πολιτική και στρατηγική. Επίσης, χωρίς να έχει σταθεροποιηθεί τίποτα οριστικά για τον πολιτικό προσανατολισμό της Τουρκίας, σίγουρα «ο δρόμος του μεταξύ» αποτελεί για την τουρκική αστική τάξη μια μεγάλη ευκαιρία και πρόκληση, τουλάχιστον για ν' αλλάξει τον μονομερή προσανατολισμό προς τη Δύση, ΝΑΤΟ κ.λπ.

37. Μέσα σ' αυτή την κατάσταση, όπου η ελληνική αστική τάξη επιστρατεύει τον εθνικισμό και μεγαλώνει ο κίνδυνος πολέμων, είναι απαγορευτική για το εργατικό κίνημα οποιαδήποτε «πατριωτική» πολιτική, που θα υποτάσσεται στον αστικό εθνικισμό με συνθήματα για «τουρκική προκλητικότητα/επιθετικότητα», «κυριαρχικά δικαιώματα», «η Τουρκία αναθεωρητική δύναμη» (π.χ. της Συνθήκης της Λοζάνης) κ.λπ. – και μάλιστα με τις πλάτες των ΗΠΑ (όσο η διάταξη των δυνάμεων/συμμαχιών παραμένει όπως σήμερα)! Αυτό ισχύει και στο ενδεχόμενο ενός «θερμού επεισοδίου», στο Μακεδονικό

κ.λπ. Η ιδεολογική και πολιτική προετοιμασία των επαναστατών μαρξιστών σ' αυτά τα θέματα έχει μια ανανεωμένη επικαιρότητα, καθώς πολλά κομμάτια της Αριστεράς έχουν ήδη πάρει ή πρόκειται να πάρουν θέση στοίχισης με τον αστικό εθνικισμό. Έτσι π.χ. το ΚΚΕ (παρά τις «επαναστατικές» ρητορείες του, ακόμα και για μετατροπή του πολέμου σε επανάσταση) αναπαράγει πλήρως τις θέσεις περί ελληνικών «κυριαρχικών δικαιωμάτων». Το ίδιο κάνει η ΛΑΕ, διάφορες οργανώσεις/ομάδες είναι επίσης έτοιμες (με τα γνωστά περί «ταξικού πρόσημου στο εθνικό» κ.λπ.). Στο Μακεδονικό, είχαμε αρκετά τέτοια δείγματα, την άρνηση (με διάφορα προσχήματα, αλλά εκεί κατέληγαν στην ουσία) του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού του γειτονικού λαού.

Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν ισχυρά σημάδια μιας επιθετικής πολιτικής της Τουρκίας για την αναθεώρηση δεδομένων στην περιοχή σε βάρος του ελληνικού καπιταλισμού. Αυτό όμως είναι αποτέλεσμα της λογικής του ανταγωνισμού των δύο αστικών τάξεων, των αναδιατάξεων και κλονισμών λόγω των εξελίξεων στην περιοχή κ.λπ. – και δεν σημαίνουν ότι το εργατικό κίνημα πρέπει να συνταχθεί με την αστική τάξη της χώρας του. Άλλωστε, η ελληνική αστική τάξη συντάσσεται με τον πιο επιθετικό και επικίνδυνο ιμπεριαλιστή, τις ΗΠΑ, που την κάνει εκ των πραγμάτων πολλαπλά αντιδραστική! Το ίδιο στο Μακεδονικό: ο προφανής σχεδιασμός του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού (ή και η εγκατάλειψη παλιότερων «κόκκινων γραμμών» της ελληνικής μπουρζουαζίας) δεν καταργεί το γεγονός ότι προϋπόθεση για μια οποιαδήποτε ταξικά ανεξάρτητη πολιτική του ελληνικού προλεταριάτου είναι η αναγνώριση του δικαιώματος του γειτονικού κράτους να ονομάζεται π.χ. Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Μόνη εγγύηση για τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και των λαών, για τον πόθο τους για μια ειρηνική ζωή, για να μη ζήσουν νέες εκατόμβες από τον πόλεμο και την προσφυγιά, είναι η κοινή αντιπολεμική και αντιιμπεριαλιστική πάλη, ενάντια σε όλες τις αντιδραστικές αστικές τάξεις, τους εξοπλισμούς, τις βάσεις και τον μιλιταρισμό – είναι ο διεθνισμός του εργατικού κινήματος, ο στόχος για μια σοσιαλιστική ένωση των λαών, μέσα στις Ενωμένες Σοσιαλιστικές Πολιτείες της Ευρώπης.

Δ) ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ – ΑΡΙΣΤΕΡΑ – Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΚΔΕ

38. Το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε μια οδυνηρή, βαθιά και σύνθετη κρίση. Δείχνει εγκλωβισμένο στην αποδιοργάνωση έως διάλυση των οργανωμένων μορφών του, στην βαθιά κρίση έως αποσύνθεση των συνδικαλιστικών ηγεσιών, στον κατακερματισμό και αποπροσανατολισμό κινητοποιήσεων, δυνάμεων κ.λπ. – και χωρίς αμφιβολία σε κάποια έλλειψη προοπτικής, πτώση του ηθικού κομματιών της εργατικής τάξης και των μαζών.

39. Μαζί με την κρίση, την ανεργία/υποαπασχόληση και φτωχοποίηση, τον κα-

τακερματισμό της εργατικής τάξης, τα Μνημόνια, τις αντεργατικές «Μεταρρυθμίσεις» και το Νέο Σύστημα Εκμετάλλευσης της Εργασίας κ.λπ., η κρίση αυτή τρέφεται από τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στη συγκρότηση της εργατικής τάξης. Η απασχόληση αθροιστικά στους κλάδους του εμπορίου και του τουρισμού-εστίασης έχει ξεπεράσει το αντίστοιχο στους τομείς της μεταποίησης και της δημόσιας διοίκησης. Όσες από τις μεγάλες συγκεντρώσεις της εργατικής τάξης είχαν δημιουργηθεί ή απομείνει τα τελευταία χρόνια, βρίσκονται σε διαρκή συρρίκνωση και «ελαστικοποίηση» λόγω της κρίσης και των αντεργατικών επιθέσεων. Η ιδιωτικοποίηση και συρρίκνωση του δημόσιου τομέα της οικονομίας (και της αντίστοιχης απασχόλησης) οδηγούν στην ίδια κατεύθυνση τη συνδικαλιστική οργάνωση και γραφειοκρατία όπως την ξέραμε, η οποία στηριζόταν κατεξοχήν σ' αυτά τα κομμάτια. Αυτό δεν εκδηλώνεται μ' έναν αυτόματο και καθολικό τρόπο (π.χ. διατηρούνται συνδικαλιστικές δομές και δυνάμεις σε εκπαίδευση, δήμους, υγεία), είναι ωστόσο η βασική τάση, π.χ. με την ιδιωτικοποίηση όλης της παλιότερης «κοινής ωφέλειας» και με το να μην έχει απομείνει τίποτα κάτω από τον τίτλο «δημόσια περιουσία». Στον ιδιωτικό τομέα, η αστικοποιημένη συνδικαλιστική γραφειοκρατία δεν έχει έτσι κι αλλιώς τόσο σημαντικά ερείσματα (μια ιδιαιτερότητα είναι ίσως οι τράπεζες), ενώ αντίθετα έχει παρουσία περισσότερο η Αριστερά (και η σταλινική γραφειοκρατία του ΚΚΕ, με χρήση και ανορθόδοξων μεθόδων).

40. Είναι αναπότρεπτο ότι τα νέα, πιο σκληρά εκμεταλλεύμενα κομμάτια της εργατικής τάξης γίνονται σιγά σιγά η πλειοψηφία. Οι αλλαγές που αυτό επιφέρει είναι πολλαπλές: στις εμπειρίες και παραδόσεις τους – στη φύση της εργασίας που εκτελούν (που γίνεται όλο και πιο βαριά, άθλια ή και κτηνώδης με σύγχρονους όρους, π.χ. η έκρηξη των εργατικών «ατυχημάτων»–δολοφονιών) – στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται το μορφωτικό και τεχνικό επίπεδό τους (και το πόσο «περιττό» είναι αυτό για το καπιταλιστικό σύστημα σήμερα), ακόμα και η στοιχειώδης αξιοπρέπειά τους – στην έλλειψη κάθε σταθερότητας (ωράρια, αμοιβές, καθήκοντα εργασίας κ.λπ.), που διαμορφώνει και μια αντίστοιχη αστάθεια στον τρόπο σκέψης, στη συμπεριφορά, στις αντιλήψεις κ.λπ. – στον τρόπο με τον οποίο εντάσσονται (πιο σωστά: απορρίπτονται) στην κατανάλωση, στις οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις, στην χρήση των τεχνολογιών και γενικά στα δεδομένα ενός σύγχρονου τρόπου ζωής – στις ιδέες που διαμορφώνουν κάτω από το βάρος του Νέου Συστήματος Εκμετάλλευσης της Εργασίας, της κοινωνικής ύπαρξής τους ως «εργαζόμενων φτωχών», της συνολικής αστικής μνημονιακής σήψης, κρίσης και ευτελισμού κάθε αξίας κ.λπ.

Η διάλυση όλου του παλιού πλαισίου φυσικά παράγει και πολλά προβλήματα (στην περίοδο μιας μετάβασης προς το νέο). Οι δυσκολίες να ενταχθεί αυτό το νέο προλεταριάτο σε σταθερές μορφές οργάνωσης, τουλάχιστον σε μια πρώτη φάση, είναι δεδομένες. Γενικά, όλες αυτές οι αλλαγές δεν έχουν ακόμα αποκρυσταλλωθεί και οπωσδήποτε δεν είναι εύκολο να αφομοιωθούν θετικά σε μια νέα ταξική συνείδηση και πρακτική, λόγω και της κρίσης του εργατικού κινήματος. Είναι όμως βέβαιο ότι ως

αποτέλεσμα έχουμε, τουλάχιστον για την ώρα, τη συνεχιζόμενη διαμόρφωση ενός νέου προλεταριάτου, πολύ ευρύτερου από μια παλιότερη στενή αντίληψη της εργατικής τάξης (ειδικά σε σχέση με τη βιομηχανία, αλλά και γενικότερα σε σχέση με την απασχόληση όπως είχε διαμορφωθεί τα τελευταία 10–15 χρόνια), πολύ πιο σκληρά εκμεταλλεζόμενοι, περιθωριοποιημένοι και φιμωμένοι από το σύστημα, με αυτή την έννοια, εν δυνάμει, απαλλαγμένοι από πολλές αυταπάτες και βαριδία. Επίσης, υπάρχουν πολλά δείγματα ότι έστω με το ένστικτό τους αυτοί οι εργαζόμενοι, εν δυνάμει, είναι δεκτικοί σε μια ειλικρινή, τίμια προσπάθεια να διεκδικήσουν το δίκιο τους ή και να σχηματίσουν μορφές οργάνωσης.

Απ' αυτό το νέο προλεταριάτο θα κριθούν πολλά στις επόμενες ταξικές αναμετρήσεις και κυρίως η δυνατότητα μιας πιο φυσικής αναπαραγωγής της πρωτοπορίας. Η οργάνωσή του είναι επομένως το πιο κρίσιμο από μια σειρά καθηκόντων των επαναστατών μαρξιστών στην περίοδο που διανύουμε και μπορεί να ανοίξει ανεξάντλητες προοπτικές. Αυτός ο στόχος δεν είναι απλός, δεν προκύπτει από μια απλή προσαρμογή της σημερινής πολιτικής και πρακτικής, μιας και όλες ανεξαιρέτως οι οργανώσεις του εργατικού κινήματος έχουν μέσα τους σε μεγάλο βαθμό το «παλιό» (με τα θετικά και αρνητικά του). Απαιτεί μελέτη, σχέδιο, επιμονή, θέρμη, δέσμευση και θυσίες: μια πραγματική πρόκληση και ελπίδα για τους επαναστάτες μαρξιστές, για μια αληθινά κομμουνιστική οργάνωση, για την ΟΚΔΕ – με έπαθλο μια μεγάλη ενίσχυση των δυνατοτήτων για την επαναστατική πολιτική.

41. Μπορούμε να σημειώσουμε (χωρίς να μεγαλοποιούνται) πρόσφατες σημαντικές κινητοποιήσεις (π.χ. ΟΤΑ), τη συνεχιζόμενη αντίσταση διαφόρων κομματιών (π.χ. μαζική απόρριψη της αξιολόγησης στο δημόσιο, συγκοινωνίες, κάποια εργοστάσια, τηλεπικοινωνίες, ντελιβεράδες, πιθανά η εκπαίδευση από τη νέα περίοδο κ.ά.) και γενικά την ύπαρξη αντιστάσεων και αγώνων (υπεράσπιση Κυριακής αργίας, πλειστηριασμοί, αντιρατσιστικές και αντιφασιστικές κινητοποιήσεις, ενάντια στην καταστολή και για την υπεράσπιση των δημοκρατικών ελευθεριών κ.λπ.). Το πιο σημαντικό στοιχείο είναι η προσπάθεια απλών εργαζόμενων και των πιο εκμεταλλεζόμενων κομματιών (συμπεριλαμβανομένων και μεταναστών) να διεκδικήσουν τα πιο στοιχειώδη δικαιώματά τους, με όποιον τρόπο μπορούν (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν θετικά δείγματα και σε χώρους με συνδικαλιστική οργάνωση). Μπορεί κατά κύριο λόγο αυτοί οι αγώνες να είναι «αμυντικοί», «μερικοί» ή «ανεπαρκείς», ωστόσο συντηρούν την αντίσταση στη σημερινή άθλια κατάσταση, της δίνουν μια μορφή, τρέφουν το μίσος για το μνημονιακό καθεστώς και «την πικρή πείρα των κατώτερων στρωμάτων, που κανείς δεν μπορεί να εξουσιάσει» (Τρότσκι) – και κυρίως τρέφουν τη διάθεση απαλλαγής/ανανέωσης από τη σημερινή κατάντια και ταπείνωση, για την οποία έχουμε καθημερινά δείγματα.

42. Όπως επιβεβαιώνεται και από τις επεμβάσεις της οργάνωσής μας, μέσα από όλες τις εμπειρίες και τα βιώματα των τελευταίων χρόνων, από την αφορητή κατάστα-

ση που έχουν δημιουργήσει τα Μνημόνια και η άγρια εκμετάλλευση, από την αηδία για το μνημονιακό πολιτικό προσωπικό, από την αίσθηση αποπνικτικού αδιεξόδου σε όλους τους επιβαλλόμενους «μιονόδρομους» (Μνημόνια, ευρωπαϊκή πορεία της χώρας κ.λπ.), δημιουργείται και αναδημιουργείται στις μάζες μια διάθεση απαλλαγής απ' τη σημερινή άθλια κατάσταση, ριζικής αλλαγής και ανανέωσης των πάντων. Η προδοσία και μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ πωγύρισε αυτό το προτσές, αλλά δεν μπόρεσε να το ενταφιάσει οριστικά. Μετά τον διασυσμό του ΣΥΡΙΖΑ, αυτή η διάθεση εκφράζεται μέχρι τώρα κυρίως αρνητικά (απόρριψη όλων των πολιτικών δυνάμεων, όλοι ίδιοι είναι κ.λπ.). Αυτή είναι και η προσπάθεια των αστικών μνημονιακών δυνάμεων, δηλαδή αυτή η απόρριψη να βουλιάξει στην απόγνωση, στην έλλειψη διεξόδου, σε μια πρωτοφανή αποϊδεολογικοποίηση και αποπολιτικοποίηση, ακόμα και στην απλή αποχή από τις εκλογές, ώστε να επιπλέουν και να μπορούν να κυβερνούν οι μνημονιακές δυνάμεις. Ωστόσο, η απόρριψη για καθετί «παλιό», τόσο βαθιά που είναι, στο βαθμό επίσης που η ίδια η αστική πολιτική δεν μπορεί να δώσει και δεν θα δώσει καμία ανανέωση παρά μόνο χειρότερες δόσεις απ' αυτό, έχει μια τάση να φτάσει σε μια ριζοσπαστική κριτική της σημερινής κατάστασης. Αυτή η διεργασία, όσο συναντιέται με τα τρομακτικά προβλήματα της ανεργίας, υπερεκμετάλλευσης, φτώχειας, εξαθλίωσης, καταστολής κ.λπ., τροφοδοτεί την προοπτική αγώνων, εκρήξεων και εξεγέρσεων, μεγαλώνει το μέτρο των δυνατοτήτων του εργατικού κινήματος να έρθει ξανά στο προσκήνιο, να επέμβει μαζικά και αγωνιστικά για την ανατροπή της σημερινής κατάστασης. Και ταυτόχρονα δημιουργεί για τους επαναστάτες μαρξιστές μια δεξαμενή απεύθυνσης στις μάζες, δυνατότητες κερδίσματος των πιο αξιόλογων στοιχείων.

43. Όλα αυτά δείχνουν ένα μέρος από τον ρόλο που μπορεί να παίξει το εργατικό κίνημα στη σημερινή κατάσταση και διαγράφουν κάποια μέτωπα για τις επόμενες ταξικές αναμετρήσεις. Συνολικά, οι δυνατότητες του εργατικού κινήματος δεν προκύπτουν από μια στατική εικόνα (συχνά αποκαρδιωτική, ειδικά στις διάφορες «ηγεσίες»), αλλά από τη συνολική εκτίμηση της κρίσης του συστήματος, της πολιτικής κρίσης, των προβλημάτων του αστικού μπλοκ και της κοινωνικής αποδυναμώσης/απομόνωσής του – και πάνω απ' όλα από την υπερένταση στις ταξικές σχέσεις που προκαλεί το Νέο Σύστημα Εκμετάλλευσης της Εργασίας. Η μετατροπή αυτών των δυνατοτήτων σε πραγματικές αγωνιστικές δυνάμεις είναι βέβαια το ζητούμενο και δεν προκύπτει αυτόματα, αλλά απαιτεί την επέμβαση των επαναστατών μαρξιστών και την αλλαγή των συσχετισμών υπέρ της επαναστατικής πολιτικής.

44. Στα συνδικάτα η κρίση προχωράει, ειδικά στις μεγάλες οργανώσεις. Η αστικοποιημένη συνδικαλιστική ηγεσία, κύρια της ΓΣΕΕ (με την προσθήκη τώρα και των «ανανήψαντων» Συριζαίων), έχει προσχωρήσει πλήρως στο μνημονιακό μπλοκ, με μόνη βλέψη την επιβίωσή της στο νέο τοπίο, εγκαταλείποντας και τις πιο στοιχειώδεις ενέργειες υπεράσπισης των εργαζομένων. Διάφορα εργατικά κέντρα ή σωματεία έχουν εντελώς παραλύσει και ουσιαστικά αδρανοποιηθεί από την γραφειοκρατία. Τα νέα

αντιαπεργιακά–αντισυνδικαλιστικά μέτρα θα μεγαλώσουν την πίεση και αποσύνθεση, όπου σίγουρα θα προσαρμοστούν και άλλα κομμάτια της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Η κατεύθυνση είναι η μετατροπή όλου του οργανωμένου συνδικαλιστικού κινήματος σε διακοσμητικό ή «κίτρινο».

Η αριθμητική αριστερή πλειοψηφία που είχε διαμορφωθεί σε πολλές συνδικαλιστικές οργανώσεις δεν έδωσε τελικά τίποτα προωθητικό, λόγω βέβαια της προδοσίας/μετάλλαξης του ΣΥΡΙΖΑ αλλά και γενικά της πολιτικής και των ανταγωνισμών των ρεφορμιστικών και κεντριστικών δυνάμεων, ενώ οδηγηθήκαμε και σε κάποια επανεμφάνιση των ΔΑΚΕ και ΠΑΣΚΕ. Η κατάσταση είναι αδιέξοδη χωρίς μια γερή ανανέωση (με λίγο καλύτερη την κατάσταση στο δημόσιο, όχι όμως και ποιοτικά διαφορετική). Αποδεικνύεται ότι καθόλου δεν αρκεί μια εκλογική ενίσχυση ακόμα και της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, καθόλου αμελητέα σε διάφορα συνδικάτα, που όμως –εκτός ίσως από οριακές περιπτώσεις– δεν μπόρεσε να την μεταφράσει σε τίποτα ουσιαστικό για το κίνημα. Χρειάζεται ένα συνολικό σχέδιο, δεδομένων και των αλλαγών που συντελούνται στην εργατική τάξη, την οικονομία, την εργασία. Η ενίσχυση ή μια πρώτη εμφάνιση των επαναστατικών δυνάμεων σε χώρους, κλάδους, αγώνες κ.λπ. είναι απαραίτητη γι' αυτή την ανασυγκρότηση–ανασύνθεση, οι υπάρχουσες δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς δεν επαρκούν ή έχουν εντελώς ακατάλληλη πολιτική και προσανατολισμό. Η οργάνωσή μας πρέπει να αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες που ενδεχομένως παρουσιάζονται για να συνδεθεί με κάποια κρίσιμα κομμάτια ή να πλατύνει την παρουσία της στο δημόσιο (υγεία, δήμοι, εκπαίδευση κ.λπ.). Παράλληλα, η προσοχή μας πρέπει να είναι σταθερή στις νέες πηγές που μπορούν να ενισχύσουν τους αγώνες στον ιδιωτικό τομέα και στα πιο «μαύρα» κομμάτια του. Και με μια ευρύτερη οπτική, σε τομείς και επιχειρήσεις που αποκτούν στρατηγική σημασία για τη συγκρότηση και το μέλλον της εργατικής τάξης (εμπόριο, τουρισμός–εστίαση κ.λπ.), για την πορεία της χώρας σαν οικονομία και κοινωνία συνολικά (υποδομές, ενέργεια κ.λπ.).

45. Η κατάσταση σε όλο το φάσμα των αριστερών δυνάμεων είναι πολύ κακή και εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους. Με τη μετάλλαξη και τον διασυρμό του ΣΥΡΙΖΑ, ξεκίνησε μια πορεία και δικής τους υποχώρησης σε όλα τα επίπεδα (ιδεολογικά, προγραμματικά, πρακτικά), με την οποία ακυρώθηκαν τα επιμέρους ή εν δυνάμει θετικά βήματα των τελευταίων χρόνων (αναφορές σε Μεταβατικό Πρόγραμμα, Ενιαίο Μέτωπο, Κυβέρνηση των Εργαζομένων κ.λπ.), παγιώθηκε η εικόνα μιας συνολικής αδυναμίας, αστοχίας ή και αποτυχίας τους. Αυτή η κρίση της Αριστεράς σήμερα στην Ελλάδα εμφανίζει και ιδιαίτερες πτυχές και διαστάσεις, λόγω: **α)** Του ακραίου κατακερματισμού, των στείρων, απολίτικων ή και νοσηρών ανταγωνισμών. **β)** Της «έκτακτης» κατάστασης από την κρίση/χρεοκοπία του ελληνικού καπιταλισμού και τα Μνημόνια. Αντικειμενικά (και σε κομμάτια των μαζών), τέτοιες οριακές καταστάσεις δημιουργούν πιέσεις εγκατάλειψης της επαναστατικής πολιτικής στο όνομα μιας επείγουσας συσπείρωσης ευρύτερων δυνάμεων μπροστά στον κίνδυνο. Ειδικά όταν λείπει μια αξιόπιστη,

στιβαρή ηγεσία/επαναστατική δύναμη και το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε κρίση. Τέτοιες καταστάσεις αποκαλύπτουν τα πραγματικά κενά των ρεφορμιστικών και κεντριστικών δυνάμεων. Ότι αυτές βρίσκουν μοναδική «διέξοδο» στην επαναφορά της ολέθριας ΕΑΜικής κουλτούρας, παρά τις επανειλημμένες καταστροφές που έχει κοστίσει στο εργατικό κίνημα στη χώρα μας (1941–1949, 1965–1967, μετατόπιση τεράστιων μαζών από την ΕΔΑ προς την ΕΚ και αργότερα το ΠΑΣΟΚ κ.ο.κ.). γ) Των αλλαγών στην εργατική τάξη. Της απουσίας ανάλυσης ή σχετικού προσανατολισμού απ' αυτές τις δυνάμεις, για να καταπιασθούν σοβαρά με την οργάνωση του νέου προλεταριάτου. Της αδυναμίας ή απροθυμίας να πάρουν στην πλάτη τους αυτές οι δυνάμεις κάποιους σοβαρούς αγώνες με έναν αυτόνομο τρόπο (ίσως υπάρχουν ελάχιστες εξαιρέσεις, που δεν αλλάζουν τη γενική εικόνα) δ) Των μεγάλων αλλαγών στην παγκόσμια κατάσταση. ε) Την απουσία σημαντικών επαναστατικών δυνάμεων στην Ευρώπη.

46. Το ΚΚΕ, ειδικά με τα δύο τελευταία συνέδριά του, έχει περιχαρακωθεί σε μια αποστεωμένη «ταξική» και «επαναστατική» φρασεολογία, πάντα με έναν χοντροκομμένο σταλινισμό, χωρίς να ασκεί ουσιαστική πολιτική προς τις μάζες και το κίνημα, χωρίς σύνδεση με όποιες θετικές διεργασίες, έχοντας ισχνές σχέσεις με τα πιο ζωντανά κομμάτια του νέου προλεταριάτου (ή που τις χρησιμοποιεί μόνο για κομματικές καταγραφές, παρελάσεις κ.λπ.). Επιμένει και γενικεύει τις γνωστές προτιμήσεις του συνεργάζεται με δυνάμεις στα δεξιά του (συγκρότηση προεδρείων με το πρόσημα της «αναλογικότητας» κ.λπ.). Τίποτα θετικό δεν έχει να επιδείξει, μόνο ο διασυρμός του ΣΥΡΙΖΑ του έδωσε ένα «φιλί της ζωής», με την απόγνωση που σκόρπισε και τη δυνατότητά που του έδωσε να απευθύνει ξανά μοιρολατρικά κηρύγματα και τελεσίγραφα. Η «αποκατάσταση του επαναστατικού χαρακτήρα» του (αναθεώρηση στην επίσημη κομματική εκτίμηση των Λαϊκών Μετώπων, του ΕΑΜ κ.λπ.) δεν χρησιμοποιείται από την ηγεσία παρά σαν άλλοθι (πέρα από την αξία που αντικειμενικά έχει και από το ότι εκθέτει πολλούς στην εξωκοινοβουλευτική αριστερά, που βρίσκονται έτσι «στα δεξιά του»). Αυτό φαίνεται και από την υπερπροβολή των επερωτήσεών του στη βουλή, ως να είχαν οποιαδήποτε σημασία για το κίνημα και τις μάζες – ένας καθαρός κοινοβουλευτικός κρετινισμός.

Η ηγεσία και ο μηχανισμός του ΚΚΕ απλώνουν και σκληραίνουν όσο πιο πολύ μπορούν την επίθεσή τους, με στόχο να κυριαρχήσουν απόλυτα στην Αριστερά και το κίνημα, μέχρι να εξαφανίσουν οποιαδήποτε άλλη δύναμη και φωνή. Είναι αλήθεια ότι το σχέδιο του ΠΑΜΕ να εμφανιστεί σαν αντικαταστάτης της ΓΣΕΕ έχει αποτύχει (παρά τις μεγαλοστομίες για τις «δικές του» απεργίες, κινητοποιήσεις κ.λπ., που δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα, παρά την υπερδιογκωμένη προβολή τους από πολλές πλευρές), γι' αυτό άλλωστε καταφεύγει εκτεταμένα σε νοθείες κ.λπ. Γενικά, οι δυνάμεις του ίδιου του ΚΚΕ μάλλον δεν επαρκούν για μια τέτοια κυριαρχία. Ενώ ο σταλινισμός όχι μόνο έχει διαλυθεί ή βρίσκεται σε υποχώρηση διεθνώς αλλά είναι και ακόμα πιο ακατάλληλος, ανεπίκαιρος και απωθητικός σήμερα για το εργατικό κίνημα. Όμως ο

κίνδυνος δεν πρέπει να υποτιμηθεί, γιατί: **α)** Η συντηρητική έως αντιδραστική ηττοπάθεια και μοιρολατρία που καλλιεργεί το ΚΚΕ έχει ένα ακροατήριο στις μάζες, λόγω της εξέλιξης του ΣΥΡΙΖΑ. **β)** Ο ακολουθητισμός, τα «ενωτικά καλέσματα» προς το ΚΚΕ κ.λπ. από την εξωκοινοβουλευτική αριστερά το εξωραϊζουν ως «ταξική δύναμη» και αποπροσανατολίζουν για την πραγματική φύση και ρόλο της ηγεσίας και του μηχανισμού του. **γ)** Ιδεολογικά, κάποια κομμάτια της Αριστεράς έχουν επανέλθει ή έχουν ανακαλύψει όψιμα την γοητεία του σταλινισμού (σημάδι απόγνωσης από μια κατάσταση που δεν καταλαβαίνουν και δεν ξέρουν πώς να αντιμετωπίσουν). Προγραμματικά και πολιτικά, οι αναλύσεις τους ελάχιστα διαφέρουν ή και βρίσκονται πίσω από του ΚΚΕ. Πρακτικά, περίπου του αναγνωρίζουν την πρωτοκαθεδρία στην οργάνωση της τάξης και τη διεξαγωγή αγώνων, μένοντας τα ίδια σε μια περιορισμένη αντιπολίτευση. **δ)** Το πιο σημαντικό, αυτή η επιδίωξη του ΚΚΕ συναντάει τα σχέδια μιας ακόμα πιο βαθιάς αντιδημοκρατικής αναδίπλωσης, την επίθεση του αστικού καθεστώτος και των κρατικών μηχανισμών στους αγώνες και τις πιο ριζοσπαστικές εκφράσεις τους με προμετωπίδα την «τρομοκρατία», την «άκρα αριστερά» κ.λπ. Απέναντι στα οποία το ΚΚΕ, ως γνωστόν, αποσπά διαρκώς επίσημα εύσημα ως «υπεύθυνη δύναμη» – και ιδιαίτερα για την ύπουλη ταύτισή του με το αστικό/μνημονιακό μπλοκ στο θέμα της εξόδου από Ευρώ/ΕΕ, όπως και σ' άλλα κρίσιμα θέματα. Τέλος, ενδεικτικό της κατάστασης του ΚΚΕ είναι η συμμετοχή του στις «διεθνείς συναντήσεις» με λείψανα των ΚΚ (π.χ. συμμετέχει ακόμα το... ΚΚ Κίνας!, ενώ στην τελευταία «οικοδεσπότης» ήταν το εθνικιστικό ρωσικό «ΚΚ» του Ζιουγκάνοφ και απέστειλε χαιρετισμό, που αναγνώστηκε, ο Πούτιν...).

Η πάλη ενάντια σ' αυτή την πολιτική και πρακτική του ΚΚΕ είναι απόλυτα απαραίτητη για να προστατευτεί το κίνημα και οι αγωνιστές, για να μην ενταφιαστούν ριζοσπαστικές, πραγματικά ταξικές φωνές και πρακτικές κάτω από έναν αντιδραστικό σταλινισμό σε αγαστή συνεργασία με τις δυνάμεις του κράτους. Η οργάνωσή μας έχει καθήκον και ευκαιρία να πρωτοστατήσει. Φαίνεται άλλωστε ότι έχουμε γίνει από τους «οπορτουμιστές» που έχουν μπει συγκεκριμένα και ονομαστικά στο στόχαστρο του μηχανισμού του ΚΚΕ.

47. Ο εξωκοινοβουλευτικός «χώρος» (κύρια ΛΑΕ και ΑΝΤΑΡΣΥΑ) δεν μπορεί πλέον να χαρακτηρίζεται ως άκρα αριστερά, με την πλήρη έννοια που είχε αποκτήσει αυτός ο όρος ιστορικά στην Ελλάδα. Έχει υποχωρήσει σε μια «ριζοσπαστική αριστερά» (η ΛΑΕ είναι μια κλασική ρεφορμιστική δύναμη). Η κρίση του είναι πανθομολογούμενη, πλησιάζουμε σε σημαντικές αλλαγές/ανακατατάξεις που θα τον αναμορφώσουν. Η κρίση του φοιτητικού κινήματος και ειδικά των ΕΑΑΚ θα αποδυναμώσει έναν βασικό παράγοντα αναπαραγωγής των δυνάμεών του.

α) Όλο το μέλλον της ΛΑΕ φαίνεται να εξαρτάται από το αν θα μπει στη Βουλή. Γι' αυτό αναζητά οποιονδήποτε σύμμαχο: ΕΠΑΜ, Χριστιανική Δημοκρατία, ΔΗΚΚΙ, Πλεύση... Ειδικά για Πλεύση (καθαρά αστική φυσιογνωμία), ΕΠΑΜ και Χρ. Δημ., η

προσπάθεια συμμαχίας με τη ΛΑΕ είναι και ο εκφυλισμός της συζήτησης περί «μετώπων». Το πρόγραμμα της ΛΑΕ έχει γίνει το κατεξοχήν σημερινό πρότυπο μια ΕΑΜικής κουλτούρας, ρεφορμιστικό και «λαϊκοδημοκρατικό», ακόμα δεξιότερα από του παλιού ΣΥΡΙΖΑ, με κυρίαρχα τα σταλινικά ή σταλινογενή στοιχεία (πατριωτισμός, εθνική ανεξαρτησία κ.λπ.). Οι δυνάμεις που μπορεί να κινητοποιήσει είναι μικρές, σε κάποιες περιπτώσεις πολύ μικρές.

β) Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πλέον δεν υπάρχει επί της ουσίας ως κοινό σχήμα. Η αποτυχία αυτού του «μοντέλου» υπογραμμίζεται ακόμα περισσότερο από τα εξής: 1. Φιλοδόξησε να μονοπωλήσει όλο τον χώρο αριστερά του ρεφορμισμού. 2. Οι δυνάμεις που συγκέντρωνε (αριθμητικά ή κοινωνικά) ή μάλλον τις συνάθροισε δεν ήταν μικρές. Ήταν ίσως περισσότερες (αναλογικά) από τον αριθμό μελών μεγάλων ακροαριστερών οργανώσεων στην Ευρώπη. Δηλαδή σε επίπεδα από όπου θα μπορούσε, με το κατάλληλο υπόβαθρο, να τεθεί το θέμα της οικοδόμησης μιας μαζικής επαναστατικής δύναμης. 3. Εξέθρεψε εντέλει δυνάμεις που ενίσχυσαν μια δεξιά ρεφορμιστική στροφή.

Είναι εξαιρετικά απίθανο να αλλάξει η κατάσταση στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Αντίθετα, η αναζωπύρωση της κρίσης είναι πάντα πιθανή, κυρίως γύρω από μια ενδεχόμενη εκλογική συμμαχία με τη ΛΑΕ.

γ) Το ΝΑΡ παραμένει η κύρια κεντρική δύναμη, διατηρώντας μια δυνατότητα εμφάνισης σε διάφορους χώρους, να έχει μαζί ή γύρω του διάφορες ετερόκλητες καταστάσεις (που αναζητούν υπεραριστερές «καθαρές» στάσεις ή απλά δεν διανοούνται μια άλλη πορεία και πρακτική), καθώς και αρκετές δυνάμεις συνδικαλιστικές, στη νεολαία κ.λπ., δηλαδή σε σημαντικά πεδία για την οικοδόμηση μιας οργάνωσης. Οι αναφορές που διατηρεί (αντικαπιταλισμός, ταξική πολιτική, ενάντια στη ρεφορμιστική διαχείριση κ.λπ.) έχουν βέβαια σημασία. Όμως απέχουν πάρα πολύ από το να συγκροτούν επαναστατική πολιτική, ενώ συνδυάζονται και με πολλούς σορτοουνισμούς. Η στροφή προς το «νέο κομμουνιστικό κόμμα/φορέα» δεν φαίνεται στην παρέμβαση ή στις αναζητήσεις του, μάλλον το αντίθετο.

Το ΝΑΡ μάλλον αναδιπλώνεται σε πιο ξεκάθαρα χαρακτηριστικά μιας κεντρικής πρακτικής, συχνά σε μια καρικατούρα σταλινισμού, που όμως μπορεί να είναι επικίνδυνη και σίγουρα απωθητική και παραλυτική, ειδικά για τις αρχές του επαναστατικού μαρξισμού. Αυτό δεν σημαίνει ότι το ΝΑΡ δεν επικαλείται μέτωπα, συμμαχίες κ.λπ. (κύρια προς τη μεριά καταστάσεων προερχόμενων από το ΚΚΕ), πρόκειται όμως μάλλον για εσωτερική κατανάλωση. Η σημερινή του στροφή μπορεί να το οδηγήσει σε νέες κρίσεις (όπως είχε γίνει και με την προηγούμενη, «αντίθετης» φοράς, με την ίδρυση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ). Αντικειμενικά για το ΝΑΡ υπάρχει πρόβλημα φυσιογνωμίας, καθώς ήδη ασκεί μια τέτοια πολιτική το ΚΚΕ και σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Αυτό δεν μπορεί να ξεπεραστεί π.χ. μόνο με το αίτημα της εξόδου από Ευρώ/ΕΕ, όταν λίγο πολύ σε όλα τα υπόλοιπα θέματα και κυρίως στην πράξη το ΝΑΡ πολλές φορές αντιγράφει το ΚΚΕ.

Τέλος, πρέπει να σημειώσουμε: **1.** Η κρίση στον εξωκοινοβουλευτικό «χώρο» έχει μεταδοθεί στα ΕΑΑΚ, που σημαίνει ότι χτυπάει στην καρδιά αυτών των δυνάμεων, εκεί όπου κατά κύριο λόγο αντλούν επιρροή και στρατολογήσεις. **2.** Τα γεγονότα γύρω από τον εορτασμό του Πολυτεχνείου (Νοέμβριος 2017 – βλ. την αναλυτική σχετική ανακοίνωση της οργάνωσης) έδειξαν ολοκάθαρα την παράλυση όλων αυτών των δυνάμεων.

48. Οι κίνδυνοι που ανοίγει αυτή η άσχημη κατάσταση είναι μεγάλοι. Πρώτο, για το κίνημα και τους αγώνες γενικά – μιας και δείχνουν οι παραπάνω οργανώσεις να στερούνται σχεδίου και πίστης στις δυνάμεις της εργατικής τάξης, για να πέσουν με όρεξη στην οργάνωση των αγώνων. Δεύτερο, γιατί δίνει μια πραγματική ευκαιρία στο ΚΚΕ να ποδοπατήσει οργανώσεις και αγωνιστές, αγώνες και πρακτικές, όπως και στον παρατεταμένο κοινωνικό πόλεμο 2010–2012 (ανεξάρτητα αν οι δυνάμεις και η πολιτική του αποδειχτούν εντέλει ανεπαρκείς για να υπερισχύσει, όπως και τότε). Τρίτο, γιατί απειλεί να αφήσει το εργατικό κίνημα χωρίς βοήθεια, χωρίς πρόγραμμα και πολιτική που να μπορούν να αντέξουν και να αντιπαλέψουν την επερχόμενη ακόμα πιο βαθιά αντιδημοκρατική αναδίπλωση, τις υπεραντιδραστικές λύσεις που αργά ή γρήγορα θα τεθούν στο τραπέζι. Τέταρτο (και ενόψει των παραπάνω), γιατί φέρνει μ' έναν ορισμένο τρόπο την Αριστερά στη χώρα μας μπροστά στο φάσμα μιας «ιταλοποίησης», μιας εξαιρετικής αποδυνάμωσης όπως στη γειτονική χώρα και γενικά στην Ευρώπη. Ο μεγάλος ένοχος γι' αυτό είναι φυσικά ο ΣΥΡΙΖΑ, που πρόσφερε μια τεράστια βοήθεια στην αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό με το ισχυρότατο χτύπημα (μένει να δούμε πόσο) που έδωσε στο κοινωνικο–πολιτικό μπλοκ που συγκροτήθηκε το διάστημα 2010–2012. Επίσης και όσοι στήριζαν ή νοσταλγούν τον ΣΥΡΙΖΑ – το αποκορύφωμα των εγκληματικών αντιλήψεων και πρακτικών περί «πλατιών κομμάτων και πολιτικών». Αλλά ένα μεγάλο μερίδιο ευθύνης πέφτει και σ' όλους αυτούς που είναι ή θέλουν να λέγονται αντικαπιταλιστές, επαναστάτες, κομμουνιστές και χειροτερεύουν το κενό, κάνοντας καθετί με την πολιτική και την στάση τους για τη μη συγκρότηση ενός νέου τέτοιου μπλοκ, απαλλαγμένου από τις πρόσφατες εμπειρίες του πρόσφατου αλλά και του όχι και τόσο μακρινού παρελθόντος.

49. Η οικοδόμηση της ΟΚΔΕ, με έναν σφαιρικό τρόπο, είναι το πιο κρίσιμο καθήκον μας. Η περίοδος έχει δυσκολίες και κινδύνους, αλλά και μεγάλες δυνατότητες ενίσχυσης της επαναστατικής πολιτικής. Το οδηγητικό νήμα μας συνομίζεται στα εξής:

- Σταθερός, έμπρακτος προσανατολισμός σε μια πολιτική ταξικής ανεξαρτησίας και επαναστατική, καθώς μόνο η Επανάσταση και ο Σοσιαλισμός είναι πραγματικές διέξοδοι απ' τη σημερινή κρίση.

- Καλλιέργεια μιας ακλόνητης πίστης στις δυνάμεις της εργατικής τάξης, στο επαναστατικό δυναμικό της. Αυτό είναι το κλειδί για την κατανίκηση των περιπλοκών και δυσκολιών, όχι η αναζήτηση οποιασδήποτε μεταφυσικής «παράκαμψης». Να έχουμε υπόψη ότι η πορεία προς το Νέο Σύστημα Εκμετάλλευσης της Εργασίας έχει ξεκα-

θαρίσει, αντικειμενικά, πολλά πράγματα σχετικά με τον ταξικό πυρήνα των Μνημονίων (σε αντίθεση με ρεφορμιστικές απόψεις ότι το πρωταρχικό ήταν π.χ. η δημοκρατία, η λαϊκή και εθνική κυριαρχία, το χτύπημα των μικροαστικών στρωμάτων κ.λπ.), πράγμα που ενισχύει την προσπάθειά μας για μια ανεξάρτητη συγκρότηση της εργατικής τάξης.

– Επιμονή στην οργάνωση της τάξης, στην ανάπτυξη της ενότητας και των αγώνων της (βασικές προϋποθέσεις για μια ανασυγκρότηση–ανασύνθεση). Ετοιμότητα για τις αναγκαίες προσαρμογές και θυσίες.

– Υπεράσπιση και επεξεργασία ενός επίκαιρου Μεταβατικού Προγράμματος. Πέρα από βασικά συνθήματα/στόχους πάλης (διαγραφή χρέους, έξω από Ευρώ/ΕΕ, εθνικοποιήσεις, εργατικός έλεγχος, Κυβέρνηση των Εργαζομένων κ.λπ.), το πρόγραμμα πρέπει πάντα να βρίσκει την αφετηρία του στην ταξική πάλη όπως αυτή είναι (απολύσεις, δεδουλευμένα, αξιοπρέπεια, προστασία σπιτιών από πλειστηριασμούς κ.λπ.), να εμπλουτίζεται με τα νέα δεδομένα (ενάντια σε εξοπλισμούς, βάσεις, συμμετοχή στα ιμπεριαλιστικά σχέδια, υπεράσπιση προσφύγων/μεταναστών κ.λπ.).

– Συγκέντρωση των δυνάμεών μας, «σφιχτή» λειτουργία με επιμονή στις εργατικές και κομμουνιστικές αρχές – που είναι και ένα απαραίτητο αντίβαρο στις πολλές αποσυνθετικές τάσεις της περιόδου, στην ηθική σήψη που ξερνάει η κρίση του συστήματος.

– Προετοιμασία και αξιοποίηση και άλλων συντρόφων σε υπεύθυνες θέσεις, ενίσχυση (αριθμητική και ποιοτική) του σκελετού της οργάνωσης.

– Συνέχιση της προσπάθειας να αναδείξουμε το ιστορικό και ιδεολογικό, προγραμματικό και πολιτικό στίγμα μας (εκδόσεις, θεωρητική παραγωγή, ανάδειξη σημαντικών στιγμών της ιστορίας του εργατικού και επαναστατικού κινήματος).

– Επικέντρωση στο κέρδισμα των καλύτερων στοιχείων των εργαζόμενων, άνεργων και νέων.

Με τα παραπάνω, πρέπει να βαθύνουμε και να πλατύνουμε την επιλογή της Αυτοδύναμης και Ανεξάρτητης Οικοδόμησης, που δικαιώθηκε όλα τα τελευταία χρόνια, προστατεύοντας την οργάνωση από το να γίνει μέρος της συνολικής κρίσης στην Αριστερά, επιτρέποντας την αριθμητική και ποιοτική ενίσχυσή της, κάνοντάς την ένα διακριτό σημείο αναφοράς (πέρα από τις ΛΑΕ και ΑΝΤΑΡΣΥΑ), ως οργάνωση με συγκεκριμένη ιδεολογία, πολιτική και πρακτική και όχι ως γενικά «τροτσκιστική».

50. Οικοδομούμε την ΟΚΔΕ, οικοδομούμε το κίνημα. Ξεκινάμε από δύο βασικές διαπιστώσεις: **α)** Μόνο μια στέρεη συγκρότηση με μαρξιστικό–κομμουνιστικό χαρακτήρα μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις και πιέσεις της σημερινής περιόδου, πραγματικές μυλόπετρες που έχουν αλέσει σχηματισμούς μεγάλους και αξιόλογους, αλλά που τους έλειπε (ή εγκατέλειψαν) κυρίως αυτό το στοιχείο. Μια τέτοια δύναμη πρέπει να σφυρηλατήσουμε, ξεκινώντας από τις προόδους και κατακτήσεις μας τα τελευταία χρόνια, σκύβοντας με ειλικρίνεια και επαναστατική αυτοκριτική ματιά πάνω στις αδυναμίες, καθυστερήσεις και ολιγωρίες μας. **β)** Η σημερινή περίοδος δύσκολα

ευνοεί μεγάλα κινήματα, αγώνες, ανώτερες μορφές αυτοοργάνωσης, πραγματικές συμμαχίες αριστερών δυνάμεων κ.λπ., όπου η πολιτική μας μπορεί να αποτυπωθεί με μεγαλύτερη ευχέρεια και ελκτικότητα.

Έτσι, στη διαλεκτική σχέση «κίνημα/μάζες – πρωτοπορία – επαναστατικό κόμμα», δεν πελαγοδρομούμε σε λογαριασμούς και σχέδια για το κίνημα γενικά, αλλά υπολογίζουμε στην τακτική μας τις υπαρκτές δυσκολίες από τη σημερινή κατάσταση του κινήματος, από τη δυσκολία αναπαραγωγής μιας αγωνιστικής πρωτοπορίας μ' έναν φυσικό τρόπο – και βλέπουμε την ανάπτυξη κινήματος μέσα και από την οικοδόμηση ενός σκελετού που μπορεί να την στηρίξει στην πράξη, μέσα από την αλλαγή των συσχετισμών υπέρ της οργάνωσής μας. Με αυτή τη λογική καθορίζουμε τις προτεραιότητες και επιλογές μας, παλεύοντας παντού ώστε η οργάνωση να ενισχυθεί αριθμητικά, να δυναμώσει στο εσωτερικό της και στις σχέσεις (ή στις πολιτικές αντιπαράθεσεις) της μέσα στο κίνημα ή με άλλες δυνάμεις, για να πλατύνει ο χώρος της επιρροής της. Όστε να μετατρέπουμε διαρκώς την ιδεολογική/πολιτική υπεροχή μας και σε πρακτική, σε αλλαγή των συσχετισμών υπέρ μας, υπέρ της επαναστατικής πολιτικής. Οτιδήποτε άλλο κινδυνεύει να αποδειχτεί εντελώς επιφανειακό και εφήμερο.

Αυτή είναι και η διέξοδος που προτείνουμε, η απάντησή μας για το ζεπέρασμα της πολύπλευρης κρίσης του κινήματος – η μόνη ελκρινής και αποτελεσματική που μπορεί να δοθεί. Κάθε βήμα μπροστά για την ΟΚΔΕ, μεγαλώνει και τις δυνατότητες (σήμερα μέτριες ακόμα) να επιβληθεί στην πράξη μια ενωτική πολιτική, μια άλλη κατεύθυνση από τη σημερινή κρίση, αποπροσανατολισμό και εκφυλισμό. Στον «κόσμο» της Αριστεράς απευθυνόμαστε συντροφικά αλλά χωρίς περιστροφές για λάθη, ανεπάρκειες, απαράδεκτα και εκφυλιστικά φαινόμενα, εξηγούμε ότι αυτά δεν θα εξαφανιστούν μ' έναν μαγικό τρόπο ή με ανακύκλωση αδιέξοδων επιλογών, καλούμε να κάνει μια τομή στις επιλογές, στη λογική και πρακτική του, ενισχύοντας την ΟΚΔΕ. Πολύ περισσότερο στους εργαζόμενους, άνεργους και ειδικά στους νεολαίους που προσεγγίζουμε άμεσα και προσπαθούμε να κερδίσουμε, απευθυνόμαστε με ευθύτητα, δείχνοντας την ανάγκη μιας νέας επαναστατικής δύναμης, την ευθύνη και των ίδιων για να την οικοδομήσουν και να ανοίξουμε έναν δρόμο μπροστά.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ 4^η ΔΙΕΘΝΗ

1. Το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα συνεχίζει να βυθίζεται όλο και περισσότερο στις εσωτερικές του αντιφάσεις. Η πρωτοφανής αποτυχία όλων των προσπαθειών αρχικά για το ξεπέραςμα και στη συνέχεια για συγκράτηση της κρίσης (παγκοσμιοποίηση, νεοφιλελευθερισμός, νέα τάξη πραγμάτων) οδηγούν σε μια έκρηξη όλων των αντιφάσεων του καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος φέρνοντας την ανθρωπότητα πιο κοντά σε γενικευμένες πολεμικές συγκρούσεις. Η κρίση αντιπροσώπευσης των μαζών και η αστάθεια/απόλεια ελέγχου των πολιτικοοικονομικών ελίτ και των παραδοσιακών αστικών κομμάτων, βαθαίνει με πολύ γρήγορους ρυθμούς την κοινωνική και πολιτική κρίση. Ιστορικά κόμματα της μπουρζουαζίας σε ιμπεριαλιστικές και ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες (ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία, κ.α) βρίσκονται σε ένα ατέρμονο σπирάλ αποδυνάμωσης και αποσύνθεσης, επιβάλουν δυσκολότερα την ηγεμονία τους και απομονώνονται όλο και περισσότερο από την κοινωνία. Οι φαραωνικές ανισότητες που έχουν δημιουργηθεί (147 πολυεθνικές ελέγχουν το 40% της παγκόσμιας οικονομίας) ανάμεσα στην παγκόσμια εργατική τάξη/λαϊκά στρώματα και στο 1% που κατέχει το 50% του παγκόσμιου πλούτου, δημιουργούν εκρηκτικές καταστάσεις, σκληρούς αγώνες και εξεγέρσεις. Απέναντι σε αυτή την κατάσταση οι αστικές ελίτ ανά τον κόσμο οικοδομούν ένα τερατώδες Κράτος Έκτακτης Ανάγκης που συνθλίβει τις δημοκρατικές ελευθερίες και δικαιώματα, καταργεί βασικές κατακτήσεις του εργατικού κινήματος και των εργαζομένων.

2. Η παγκόσμιας κλίμακας επίθεση των κυρίαρχων τάξεων ενάντια στην εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα αποκτά ολοκληρωτικό χαρακτήρα και κατευθύνεται στον ίδιο τον πυρήνα της ύπαρξής τους. Η τεράστια συγκέντρωση της παραγόμενης υπεραξίας σε πάρα πολύ λίγα χέρια αφήνει λίγα περιθώρια για αναδιανομή μικρού μέρους αυτού του πλούτου και για στοιχειώδη αναπαραγωγή της παγκόσμιας εργατικής τάξης (όχι μόνο με σημερινούς όρους αλλά και με εκείνους προηγούμενων δεκαετιών). Η αφαίρεση στοιχειωδών δικαιωμάτων που κατακτήθηκαν μέσα σε 200 χρόνια αγώνων, εξεγέρσεων και επαναστάσεων από την εργατική τάξη στοχεύουν στην καταστροφή της ραχοκοκαλιάς της, της ενιαίας συνείδησης που χτίζουν οι εργαζόμενοι γύρω από (συνθήκες εργασίας, βιοτικό και πολιτιστικό επίπεδο, εργατικά/ατομικά/πολιτικά/δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, συλλογικά όργανα αντιπροσώπευσης κ.α. Αποβιομηχάνιση, συρρίκνωση των παραγωγικών τομέων και υπερδιόγκωση του παρασιτισμού, υπανάπτυξη, ανεργία, υποαπασχόληση, μαύρη/υπερελαστική εργασία, μορφές εκμετάλλευσης τύπου δουλοπάροικου ή και ακόμα χειρότερα, οικολογική κα-

ταστροφή, πόλεμος, απειλή πυρηνικού όλεθρου, όχι μόνο οδηγούν την εργατική τάξη σε προηγούμενες από τον καπιταλισμό μορφές εκμετάλλευσης αλλά απειλούν και την ίδια την ανθρωπότητα με αφανισμό.

3. Μπροστά στην καταστροφική δύναμη του παγκόσμιου καπιταλισμού/ιμπεριαλισμού μονάχα η παγκόσμια εργατική τάξη είναι ικανή να βγάλει την ανθρωπότητα από τον παραλογισμό του Κεφαλαίου, να οικοδομήσει μια κοινωνία στην βάση των πραγματικών της αναγκών. Κάνοντας σκόνη όλες τις μεταμοντέρνες “θεωρίες” περί αφομοίωσης της από τον καπιταλισμό ή και εξαφάνισής της, η εργατική τάξη αγωνίζεται και εξεγείρεται σε όλα τα πλάτη και μήκη του πλανήτη έχοντας αποκτήσει το μεγαλύτερο κοινωνικό βάρος που είχε ποτέ στην ιστορία. Σήμερα οι εργαζόμενοι αποτελούν πάνω από το 50% του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ στις βιομηχανοποιημένες καπιταλιστικές χώρες φτάνουν έως το 80-90% ή και παραπάνω του πληθυσμού. Σε αυτές τις τελευταίες, μάλιστα, η σημαντική μετακίνηση εργαζομένων από την βιομηχανία σε άλλους τομείς, όπως οι υπηρεσίες (είτε είναι παραγωγικά κομμάτια είτε όχι) έφερε ένα σημαντικό κύμα “νέας προλεταριοποίησης” ειδικευμένης εργασίας και παραδοσιακών μικροαστικών κομμάτων. Ποτέ ξανά στην ιστορία του καπιταλισμού η εργατική τάξη δεν ήταν τόσο πολυπληθής, μορφωμένη, και με τεράστια εμπειρία διαχείρισης της οικονομίας.

4. Χτυπημένη βαριά από την κρίση, φορτωμένη έναν ιστορικό αποπροσανατολισμό και σύγχυση εξαιτίας της διάλυσης του σταλινισμού, της σοσιαλδημοκρατίας και του κεντρισμού, αλλά και απαλλαγμένη σε μεγάλο βαθμό πλέον από το νεκρό βάρος τους και χωρίς να έχει χάσει την ικανότητά της να δίνει μεγάλους αγώνες ακόμα και εξεγέρσεις, η εργατική τάξη προχωράει με άνισο αλλά και συνδυασμένο τρόπο από χώρα σε χώρα (Γενική Απεργία 100 εκατ. στην Ινδία, εργατικοί αγώνες στην Κίνα, Ινδονησία, αραβική άνοιξη, Ελλάδα, Γαλλία, Βραζιλία, Αργεντινή, ΗΠΑ κ.α.). Με σημαντικά σημάδια μαχητικότητας, οι νέες γενιές εργαζομένων αναζητούν διεξόδους από την σημερινή ασφυκτική οικονομική, κοινωνική, πολιτική κατάσταση. Η αναδυόμενη ριζοσπαστικοποίηση των μαζών εμφανίζει τις πιο σύνθετες και πολυποίκιλες μορφές και προκαλεί σημαντικούς πολιτικούς τριγμούς ανάλογα με την σύνθεση των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων που καταφέρνουν να μπουν στην ηγεσία τους, την ποιότητα και τα όρια αυτής της ηγεσίας. Ελλείψει σημαντικών επαναστατικών μαρξιστικών δυνάμεων, οι μεγάλοι αγώνες των ετών 2010-12 ανέδειξαν ρεφορμιστικές δυνάμεις (ΣΥΡΙΖΑ, PODEMOS κ.α.) που πρόδωσαν με τον χειρότερο τρόπο τις προσδοκίες των εργαζομένων. Ειδικά στην Ε.Ε η ανέλπιστη χείρα βοήθειας του ΣΥΡΙΖΑ στο σύστημα λειτούργησε αρνητικά για τους εργαζόμενους διευκολύνοντας την σύγχυση και τον αποπροσανατολισμό τους, την καλλιέργεια ηττοπάθειας και μοιρολατρίας από τα αστικά επιτελεία.

5. Η συνείδηση της εργατικής τάξης, παρά τους σημαντικούς αγώνες και τις κοινωνικές συγκρούσεις, εξακολουθεί να είναι αντιφατική και ρευστή, επηρεασμένη από

την βαθιά και περίπλοκη κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, την απειλή του πολέμου, την κρίση του εργατικού κινήματος κλπ. Η κρίση των πολιτικών της εκπροσώπων και του εργατικού κινήματος ενισχύεται και από τις σημερινές εγκληματικές προδοσίες των ρεφορμιστών και τα εκφυλιστικά φαινόμενα στην άκρα- «επαναστατική» αριστερά, η οποία σε πολλές περιπτώσεις έγινε ουρά των ρεφορμιστών και συνυπεύθυνη των πολιτικών τους εγκλημάτων. Η έλλειψη επαναστατικής ηγεσίας και ενός διεθνούς κέντρου συντονισμού και οργάνωσης των αγώνων (αλλά και μαρξιστικής ανάλυσης των σύγχρονων εξελίξεων) για άλλη μια φορά αναδεικνύεται καθοριστικό στοιχείο στην διεξαγωγή της ταξικής πάλης.

Η αναγκαιότητα μιας Επαναστατικής Διεθνούς

6. Σήμερα, όσο ποτέ ξανά στο παρελθόν ο ρόλος της Διεθνούς γίνεται καθοριστικός για την ανασυγκρότηση/ανασύνθεση του παγκόσμιου εργατικού κινήματος αλλά και των διαφόρων «εθνικών» εργατικών κινήματων λόγω:

α) του σύνθετου, πολύπλοκου και αντιφατικού τρόπου που κινείται η συνείδηση και η συμπεριφορά της εργατικής τάξης. Ο κίνδυνος να υιοθετήσει κανείς «υποκεμενιστικές» και «στιγμαϊές» αντιλήψεις είναι ίσως μεγαλύτερος από ποτέ.

β) η ρήξη που έχει εμφανιστεί στις παραδόσεις του εργατικού κινήματος, που κάνει επώδυνη, επικίνδυνη και ιδιαίτερα δύσκολη την επανασύνδεση.

γ) το τιτάνιο έργο που απαιτείται για την θεωρητική και πολιτική ανάλυση των αλλαγών που έχουν εμφανιστεί στο ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα, στις τάξεις, στην πρωτοπορία, κ.α.

δ) την ανάγκη διεθνούς οργάνωσης ενός από τη φύση του διεθνούς κινήματος.

ε) την επείγουσα ανάγκη για την όσο το δυνατόν πιο γρήγορη οικοδόμηση «εθνικών» ηγεσιών.

7. Η 4η Διεθνής, όπως και οι προηγούμενες Διεθνείς, αποτελεί την πολιτική και οργανωτική έκφραση του διεθνισμού που είναι μια αναγκαία στρατηγική του προλεταριάτου και αναπόσπαστο, βασικό τμήμα του επαναστατικού μαρξιστικού προγράμματος. Σήμερα σε παγκόσμια κλίμακα το τροτσικιστικό/τεταρτοδιεθνιστικό κίνημα είναι το μοναδικό πολιτικό ρεύμα στην αριστερά με αξιόλογες δυνάμεις σε όλες τους ηπείρους, ενώ δυνάμεις που κυριαρχούσαν στο εργατικό κίνημα για χρόνια (σταλινικοί, μαοσταλινικοί, σοσιαλδημοκράτες) είτε διαλύονται είτε έχουν αστικοποιηθεί και ενσωματωθεί στο σύστημα λόγω της κατάρρευσης ή μετάλλαξης των διεθνών “κέντρων” τους (ΕΣΣΔ, Κίνα κ.ά.). Εάν υπολογίσει κανείς και τις τροτσικίζουσες τάσεις που έχουν αναφορά στον Τρότσκι (αλλά όχι στην 4η Διεθνή), οι δυνάμεις με τροτσικιστική αναφορά είναι ίσως και πλειοψηφική τάση της Αριστεράς παγκοσμίως.

8. Για ιστορικούς και πολιτικούς λόγους, το τεταρτοδιεθνιστικό κίνημα είναι κα-

τακερματισμένο, εκφράζεται σήμερα από αρκετά διαφορετικά πολιτικά ρεύματα, που συγκροτούνται σε διεθνείς τάσεις. Δυστυχώς η πορεία διάλυσης και εκφυλισμού της Ενιαίας Γραμματείας της 4ης Διεθνούς (ΕΓ), του σημαντικότερου μεταπολεμικού τροτσκιστικού ρεύματος, επέτεινε την πολυδιάσπαση των δυνάμεων και επηρέασε σε αυτή την πορεία και άλλες δυνάμεις της Άκρας Αριστεράς. Οι σημαντικότερες πέρα από την ΕΓ διεθνείς τάσεις είναι η Διεθνής Ένωση Εργατών (ΛΙΤ), η Τροτσκιστική Φράξια (FT), η Διεθνής Ένωση Εργατών (UIT), όλες τους κυρίως με δυνάμεις στη Λ. Αμερική και η Εργατική Πάλη (Lutte Ouvriere, L.O).

9. Ο εκφυλισμός της ΕΓ

Το αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν η ηγεσία της ΕΓ να εφαρμόσει μια λαϊκομειωτική πολιτική σε περιεχόμενο και μορφή. Αρχικά διέλυσε όλα σχεδόν τα τμήματα μέσα στα λεγόμενα “αντικαπιταλιστικά” κόμματα (διάλυση γαλλικής Κομμουνιστικής Επαναστατικής Λίγκας (LCR) στο Νέο Αντικαπιταλιστικό Κόμμα (ΝΑΚ) κ.α), στη συνέχεια στα “πλατιά” μέτωπα (ΣΥΡΙΖΑ, PODEMOS, Κοκκινοπράσινη Συμμαχία στη Δανία, Κόμμα Σοσιαλισμού και Ελευθερίας (PSOL) στην Βραζιλία), αλλά ακόμη προχώρησε και σε είσοδο-διάλυση σε ρεφορμιστικά κόμματα τύπου ΣΥΡΙΖΑ, τα οποία υποτίθεται αποτελούν ανάχωμα στη λαίλαπα του νεοφιλελευθερισμού. Αυτή η πορεία οδήγησε σε πρωτοφανή φαινόμενα για το κίνημά μας.

Η περίπτωση της στάσης της απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι μεμονωμένη, είναι απόρροια της στρατηγικής των «πλατιών κομμάτων» την οποία έχει υιοθετήσει η ηγεσία της ΕΓ, και που οδήγησε επίσης σε συμμετοχή στην κυβέρνηση Λούλα στη Βραζιλία (το τμήμα, που συμμετείχε με υπουργό, απομακρύνθηκε οριστικά από τη Διεθνή 7 ολόκληρα χρόνια μετά!), στην στήριξη των Ιταλών βουλευτών της ΕΓ στην κυβέρνηση Πρόντι και σε 22 ψηφοφορίες πριν την αποχώρησή τους απ’ αυτή, στη σημερινή σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση της Πορτογαλίας που κυβερνά με την ψήφο εμπιστοσύνης του Μπλόκο και του «τμήματος»-δεν υπάρχει πλέον, στη συμμετοχή στο Ποδέμος που συγκυβερνά με τους σοσιαλιστές στην Καστίλλη-Λα Μάντσα και με άλλους στους δήμους Μαδρίτης και Βαρκελώνης, όπου εφαρμόζουν προγράμματα λιτότητας, και στη Linke που συγκυβερνά σε 3 κρατίδια της Γερμανίας, ακόμα και στην υποστήριξη της αστικής κυβέρνησης Sirisena στη Σρι Λάνκα, που οδήγησε στη διάσπαση του τμήματος.

Το 17ο Συνέδριο της ΕΓ

Η πορεία εκφυλισμού και διάλυσης της ΕΓ συνεχίζεται και μόνο κατ’ όνομα μπορεί κανείς να ισχυριστεί πώς υφίσταται πια οτιδήποτε που αντιπροσωπεύει οτιδήποτε, ουσιαστικά και πραγματικά. Έτσι, μόνο ως φάρσα μπορεί να εννοήσει κανείς την αναγγελία διεξαγωγής του 17ου Παγκόσμιου Συνεδρίου για τις αρχές του 2018 και τη

δημοσίευση “κειμένων” προς συζήτηση. Πρόκειται για κείμενα με καθαρά προσηματικό χαρακτήρα, που δεν δεσμεύουν κανέναν και τίποτα, διευκολύνοντας την ηγεσία να μεταφέρει ακόμη και την τυπική διάλυση της Διεθνούς για αργότερα. Επιπλέον, η εφαρμογή της γραφειοκρατικής λειτουργίας ακραίων σοσιαλδημοκρατικών μορφών αποτυπώνεται στην λειτουργία αυτών των «συνεδρίων» (αποκλεισμός διαφωνούντων από το προηγούμενο συνέδριο (π.χ. Ισπανία IZAR, διορισμοί αντιπροσώπων από εθνικές «ηγεσίες», διαγραφές ανεπιθύμητων κλπ).

Σήμερα, οι δυνάμεις που έχουν αναφορά στην ΕΓ δεν αποτελούν τίποτα ή σχεδόν τίποτα πολιτικά (οργανωτικά –σε πολύ χαλαρό επίπεδο– έχει ακόμη πολλές δυνάμεις) σε παγκόσμια κλίμακα και ειδικότερα εκεί όπου υπήρχαν σημαντικά κόμματα ή οργανώσεις έχουν απορροφηθεί μέσα σε “πλατιά μέτωπα” και δεν παίζουν κανέναν πολιτικό ρόλο είτε έχουν διαλυθεί και εξαφανιστεί είτε παίζουν τον ρόλο ενίσχυσης μιας εγκληματικής, ρεφορμιστικής πορείας. Όπως είχαμε σημειώσει άλλωστε και στην προηγούμενη 21η Συνδιάσκεψή μας, η εκφυλιστική πορεία της ΕΓ σφραγίστηκε και από την κατάπτωση «ανάλυση» του φασιστικού πραξικοπήματος στην Ουκρανία και την αντιστροφή της πραγματικότητας για τον ρόλο των ιμπεριαλιστών. Λίγο πολύ τα ίδια είτε και έκανε και για Λιβύη, Συρία.

10. Στάση απέναντι στο Brexit

α) Η “κρυφή γοητεία” και ο φετιχισμός γύρω από την Ευρωζώνη και την ΕΕ την οποία επέδειξε η ΕΓ όλα αυτά τα χρόνια, με αποκορύφωμα την υποστήριξη του ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα και του Μπλόκο της Αριστεράς στην Πορτογαλία, συνεχίστηκε και στην περίπτωση του Βρετανικού Δημοψηφίσματος για την έξοδο της Βρετανίας από την ΕΕ. Στην ίδια την Μ. Βρετανία, το “τμήμα” Socialist Resistance, το οποίο συμμετέχει στο Left Unity (Αριστερή Ενότητα, είναι κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς) ενσωματώθηκε στην καμπάνια για την παραμονή στην ΕΕ καλώντας για ψήφο του ΝΑΙ (παραμονή στην ΕΕ), τοποθετήθηκε υπέρ της παραμονής της Βρετανίας στην ΕΕ με το πρόσχημα ότι δεν υπάρχει δυνατότητα για ένα “αριστερό όχι” και ότι η ψήφος για έξοδο από την ΕΕ ενισχύει τις ξενοφοβικές και δεξιές τάσεις στην Βρετανία, παρότι υπήρξε η πρωτοβουλία του LEXIT (Left Exit - Αριστερή Έξοδος, κυρίως από το SWP (αδελφή οργάνωση του ελληνικού ΣΕΚ) και άλλες οργανώσεις). Μετά τη νίκη του Brexit, συμπεράνε πως η ψήφος του βρετανικού λαού υπέρ του Brexit είναι “μια νίκη για την ξενοφοβική δεξιά και καταστροφή για τους αγώνες ενάντια στην λιτότητα”.

β) Την ίδια θέση απέναντι στο Brexit κράτησε και το γαλλικό άτυπο “τμήμα”, το ΝΑΚ. Ενώ συμπεραίνει πως είναι μεγάλο χτύπημα για την στρατηγική επιλογή των ευρωπαίων αστών και ότι ακόμα και ένα σημαντικό κομμάτι ψηφοφόρων του Εργατικού Κόμματος αφήφισε την γραμμή της ηγεσίας και ψήφισε υπέρ της εξόδου, καταλήγει πως οι βρετανικές μάζες δεν κατευθύνθηκαν από την απόρριψη της λιτότητας στο να ψηφίσουν υπέρ του Brexit αλλά από την ξενοφοβία... Η ίδια πολιτική των ίσων αποστά-

σεων και του “ναι μεν αλλά” ακολουθήθηκε σε όλες τις χώρες.

γ) Σε γενικές γραμμές, πέρα από την ΕΓ, οι περισσότερες δυνάμεις που αναφέρονται στην 4η Διεθνή (αλλά έχουν λίγες δυνάμεις στην Ευρώπη) κράτησαν μια σωστή στάση απέναντι στο Brexit, βλέποντας την τεράστια σημασία του ως μια ήττα ιστορικής σημασίας του στρατηγικού σχεδίου της ΕΕ, το οποίο αποτέλεσε και βάση για την ενότητα των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων ενάντια στο ευρωπαϊκό προλεταριάτο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

δ) Για την ΛΙΤ, το Brexit είναι αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, της παρούσας κατάστασης του ευρωπαϊκού καπιταλισμού, των χρεών, ιδιωτικοποιήσεων και διάλυσης του κοινωνικού κράτους αλλά ταυτόχρονα και της “ειδικής σχέσης” που είχε πάντα η βρετανική μπουρζουαζία με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές αστικές τάξεις

ε) Παρόμοια στάση κράτησε και το ρεύμα της ΥΙΤ, το οποίο επικέντρωσε την κριτική της στην αποδόμηση της άποψης πως στο Brexit κέρδισαν η ακροδεξιά και η αντιμεταναστευτική ψήφος. Θεωρεί πως δεν συνέβει κάτι τέτοιο, αλλά πως το Brexit κυρίως αποτέλεσε μια ήττα για τους καπιταλιστές, τον ευρωπαϊκό και αμερικάνικο μπερλιαρισμό και τα πολιτικά επιτελεία που εφαρμόζουν τις πολιτικές που ξεκίνησε η Θάτσερ και συνέχισε ο Κάμερον.

στ) Η ΛΟ κράτησε απέναντι στο Brexit μια πολιτική ίσων αποστάσεων, συμπεραίνοντας πως οι εργαζόμενοι δεν είχαν να διαλέξουν καμιά από τις δύο επιλογές μιας και οι δύο ήταν αντιδραστικές. Η μία τάση (Μένουμε Ευρώπη) ενίσχυε τους καπιταλιστές και τους τραπεζίτες ενώ η άλλη (Όχι) ενίσχυε την αντιμεταναστευτική και ρατσιστική πολιτική. Θεωρεί πως μετά το δημοψήφισμα ο κόσμος της εργασίας έχασε πολλά, γιατί η καμπάνια υπέρ του Brexit αύξησε τις διαμέρισεις μεταξύ βρετανών και ευρωπαίων εργαζομένων – και καταλήγει πως “είτε στην ΕΕ είτε εκτός, ένας τραπεζίτης παραμένει τραπεζίτης, ένα αφεντικό παραμένει αφεντικό” και πως το ΟΧΙ είναι ένα δέλεαρ που κάνει τους εργαζόμενους να πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να ξεφύγουν από την εκμετάλλευση ή να βρουν λίγη προστασία από το εθνικό τους κράτος.

11. Για την Καταλονία

α) Τα γεγονότα ιστορικής σημασίας που εξελίσσονται στην Καταλονία αποκάλυψαν σε όλη της την έκταση την γύμνια της ρεφορμιστικής καταράδας στην οποία ξέπεσε η ΕΓ και τα καταστροφικά αποτελέσματα μιας ολόκληρης περιόδου. Από το 2015 έχει ήδη πραγματοποιηθεί η πλήρης αφομοίωση/ διάλυση του ισπανικού “τμήματος” Izquierda Anticapitalista (Αντικαπιταλιστική Αριστερά) μέσα στο PODEMOS – και η απόλυτη μετατροπή της πρώην ηγεσίας της σε πειθήνιους εκτελεστές μιας χυδαίας ρεφορμιστικής και χωρίς αρχές πολιτικής που εφαρμόζει η κλίκα του Πάμπλο Ιγκλέσιας, με μοναδικό σκοπό να σκαρφλώσει στην εξουσία. Σε μια περίοδο ιστορικών κοινωνικών συγκρούσεων και κινηματικής εμφάνισης στο προσκήνιο χιλιάδων μαζών, ότι απέμεινε από αυτές τις δυνάμεις παρέμεινε εγκλωβισμένο μέσα στα όρια που έθετε η

“εθνική πολιτική” των PODEMOS και ο σεβασμός της αστικής νομιμότητας, έως ότου τελικά αυτή η ίδια η “νομιμότητα” (των PODEMOS αυτή την φορά) τους πέταξε σαν στυμμένες λεμονόκουπες έξω από τους PODEMOS.

β) Η Izquierda Anticapitalista στο 2ο και τελευταίο της Συνέδριο (το 1ο πραγματοποιήθηκε το ... 2008) στις αρχές του 2015, αποφάσισε την αυτοδιάλυσή της στους PODEMOS, και τη μετατροπή της σε “κίνημα” με την ονομασία “Anticapitalistas”, απόφαση που πάρθηκε με το 79% των ψήφων των συνέδρων. Έκτοτε υπήρξε μια ακόμα πιο γρήγορη διάλυση τοπικών οργανώσεων που υπήρχαν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο σε όλο το Ισπανικό Κράτος (Καταλονία, Ανδαλουσία κ.α) για την επίσημη εξυπηρέτηση ενός εθνικού εκλογικού μηχανισμού.

γ) Άλλωστε η ίδια ιστορία είχε επαναληφθεί και στην Ανδαλουσία τον Απρίλιο του 2015 (αυτόνομες εκλογές στην Ανδαλουσία), όπου η πρώην ευρωβουλευτίνα και ιδιαίτερα προβεβλημένο στέλεχος των πρώην Anticapitalistas Τερέσα Ροντρίγκες και ο Πάμπλο Ιγκλέσιας, μοιράζοντας εκλογικές λίστες και “καρέκλες”, διέγραψαν τα μισά μέλη των Anticapitalistas στην Ανδαλουσία, οι οποίοι φαντασιώνονταν ένα πιο “ριζοσπαστικό” εκλογικό κατέβασμα των PODEMOS με την πλατφόρμα “Ανδαλουσία από τα κάτω”. Οι διαγραφέντες δημιούργησαν μια νέα οργάνωση, την Επαναστατική Αντικαπιταλιστική Αριστερά (IZAR) με κυριότερες δυνάμεις στην πόλη της Γρανάδας.

δ) Η Διεθνιστική Πάλη (Lucha Internacionalista, έχει ενταχθεί πρόσφατα στην UIT) στήριξε από την αρχή το κίνημα για την Ανεξαρτησία της Καταλονίας, με κύρια συνθήματα το δικαίωμα των λαών στην αυτοδιάθεση, τη δημιουργία μιας Δημοκρατίας των Εργαζομένων στην Καταλονία (μόνη ικανή να ενώσει πραγματικά τους λαούς της Ισπανίας), την έξοδο από την ΕΕ και το Ευρώ. Παρότι η δική τους παρέμβαση παραμένει ως έναν βαθμό αυτόνομη (έχουν σταθερό προσανατολισμό στο βιομηχανικό προλεταριάτο, στην εκπαίδευση και στην νεολαία), ταυτόχρονα συμμετέχουν και στηρίζουν την Λαϊκή Ενότητα – Συνταγματική Κραυγή (CUP-CC), πράγμα που συνεπάγεται και αρκετά προβλήματα, μιας και η CUP δεν ξεφεύγει από ένα θολό ή μικροαστικό ριζοσπαστικό και από μια εκλογικίστικη συγκρότηση.

ε) Στο ζήτημα της ανεξαρτησίας της Καταλονίας, η LO η κράτησε μια σημαντική απόσταση και επικέντρωσε την ανάλυση της κυρίως στην επισήμανση του «κίνδυνου της εθνικιστικής παγίδας». Η πολιτική της ανάλυση δεν άφησε περιθώρια για κατανόηση της σημασίας του κινήματος των καταλανικών μαζών για το δικαίωμά τους στην ανεξαρτησία και ήταν μάλλον φοβική απέναντι του, επικεντρώνοντας κυρίως σε μια μονόπλευρη ανάγνωση των πολιτικών δυνάμεων που ηγούνταν της διαδικασίας απόσχισης από την Ισπανία. Υπήρξε έτσι μια αδυναμία διαχωρισμού των εθνικιστικών ρευμάτων, των αστών και μικροαστών εκπροσώπων του κοινοβουλίου από τις δημοκρατικές αξιώσεις του καταλανικού λαού και το δικαίωμά του στην αυτοδιάθεση και στον κρατικό αποχωρισμό, εάν το επιθυμεί – καθώς και από την μεγάλη επίδραση του καταλανικού ζητήματος στην επιτάχυνση/εμβάθυνση κρίση της ΕΕ και των ευρωπαίων

μπεριαλιστών.

12. Για την Αργεντινή

α) Η Αργεντινή αποτελεί σημαντική χώρα για τις εξελίξεις στην Λατινική Αμερική. Η άνοδος της κυβέρνησης Μάκρι σήμανε μια σκληρή νεοφιλελεύθερη επίθεση ενάντια στους εργαζόμενους και στα φτωχά λαϊκά στρώματα. Σειρά αντεργατικών μέτρων, περικοπές σε επιδόματα, σκληρήνωση της καταστολής, αντισυνταξιοδοτική «μεταρρύθμιση», κ.α τροφοδότησαν μια νέα μαχητικότητα στην εργατική τάξη και κυρίως στον πυρήνα της, το βιομηχανικό προλεταριάτο, αλλά και στη νεολαία και σε φτωχά λαϊκά στρώματα, που έχουν χτυπηθεί σημαντικά από την κρίση και τις επιπτώσεις της.

β) Οι αγώνες των εργαζομένων ενάντια σε κλεισίματα εργοστασίων και απολύσεις είναι μακροχρόνιοι και σε πολλές περιπτώσεις παίρνουν συγκρουσιακή μορφή, όπως στην περίπτωση των εργαζομένων του εργοστασίου της Pepsico, όπου η εταιρία έκλεισε ένα από τα εργοστάσιά της, πετώντας 600 εργαζόμενους στο δρόμο.

Τον Απρίλιο του 2017 οργανώθηκε μεγάλη Γενική Απεργία που παρέλυσε την χώρα ενώ το κίνημα για την εμφάνιση του εξαφανισθέντος αγωνιστή Σαντιάγκο Μαλντονάδο ξεπέρασε κάθε προηγούμενο σε μαζικότητα παίρνοντας και διεθνείς διαστάσεις.

Η άνοδος του κινήματος και οι ριζοσπαστικές μορφές πάλης ήταν το προμήνυμα μιας νέας Γενικής Απεργίας ενάντια στο αντισυνταξιοδοτικό νομοσχέδιο που οργανώθηκε στις 19 Δεκεμβρίου. Η απεργία είχε πολύ μεγάλη συμμετοχή και επιτυχία και εξελίχθηκε σε μια πραγματική μάχη στο δρόμο με χιλιάδες εργαζόμενους να συγκρούονται με τις αστυνομικές δυνάμεις θυμίζοντας έντονα τις μέρες της εξέγερσης του 2001.

γ) Η τροτσκιστική Αριστερά στο σύνολό της συνεχίζει να βρίσκεται σε μια ανοδική πορεία έχοντας μια σταθερή ενίσχυση, πολιτική αλλά και οργανωτική. Η σταθερή συμμετοχή και στήριξη των αγώνων και ο ηγετικός ρόλος της σε σημαντικές μάχες (Pepsico, Σ. Μαλντονάδο κ.α) την έχουν μετατρέψει σε υπολογίσιμη δύναμη στα μάτια πλατιών εργατικών στρωμάτων. Η κρίση της περονικής γραφειοκρατίας με αρκετές διασπάσεις και σχετική αποδυνάμωση της συνοχής τους δίνει την δυνατότητα στις τροτσκιστικές δυνάμεις να επέμβουν με καλύτερους όρους στα συνδικάτα και να πετύχουν μεγαλύτερη επιρροή σε αυτά. Σε αυτό το σημείο, όμως, φαίνεται να υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες στη χάραξη ενός κοινού προγράμματος πάλης ενάντια στην γραφειοκρατία, παρότι οι δυνατότητες είναι υπαρκτές και σημαντικές. Οι ανταγωνισμοί, οι διαφορετικές προσεγγίσεις και τα αντικρουόμενα σχέδια εμποδίζουν την συγκρότηση ενός ενιαίου ταξικού επαναστατικού πόλου στο εργατικό κίνημα. Αυτός είναι ένας καθοριστικός παράγοντας για την καθυστέρηση της ανασύνθεσης του συνδικαλιστικού κινήματος (κατά πλειοψηφία περονικού), το οποίο βρίσκεται σε μια ιστορική κρίση και με αρκετές διασπάσεις στο εσωτερικό του.

δ) Η μεγαλύτερη εκλογική συμμαχία τροτσκιστικών κομμάτων, το Μέτωπο της

Αριστεράς και των Εργαζομένων (FIT, συμμετέχουν οι ΡΟ (Εργατικό Κόμμα), ΡΤΣ (Κόμμα Σοσιαλιστών Εργαζομένων) ΙΣ (Σοσιαλιστική Αριστερά), ΡΣΤΥ (Ενοποιημένο Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα) έχει μια ανοδική πορεία σε σειρά εκλογικών αναμετρήσεων. Στις δύο τελευταίες βουλευτικές εκλογές του 2017 (Αύγουστος οι προκριματικές (ΡΑΣΟ), Οκτώβρης οι τελικές), το FIT μπόρεσε να κάνει την καλύτερη μέχρι στιγμής εκλογική του κάθοδο. Τον Οκτώβρη κέρδισε 1,2 εκατ. ψήφους στην κατηγορία των εθνικών βουλευτών (5,3%), ξεπερνώντας κατά 46% το αποτέλεσμα των ΡΑΣΟ, κερδίζοντας δύο εθνικούς βουλευτές και έναν περιφερειακό. Στις σημαντικότερες εκλογικές περιφέρειες κατάφεραν να πετύχουν ιστορικά ποσοστά. Στην επαρχία του Μπουένος Άιρες πήραν 0,5 εκατ. ψήφους, ενώ στην Πόλη του Μπουένος Άιρες κέρδισαν δύο τοπικούς βουλευτές (6,9%) και 130.000 ψήφους. Τα καλύτερα ποσοστά από τη δημιουργία του Μετώπου έκαναν και στην υπόλοιπη χώρα (18,5% στο Χουχούη, 11,7% στην Μεντόσα, 8,6% στο Νεουκέν, 7,84% στη Σάλτα κλπ.).

Αυτή η εκλογική άνοδος, όμως, του FIT δεν το απαλλάσσει από τα πολύ σημαντικά εσωτερικά του προβλήματα (έχουμε αναφερθεί και στο παρελθόν - βλ 21η Συνδιάσκεψη), τα οποία όπως φαίνεται μεγαλώνουν την κρίση στο εσωτερικό του. Τα καλά εκλογικά αποτελέσματα προς το παρόν καθυστερούν την λύση του υπαρκτού πολιτικού προβλήματος προς την ισχυροποίηση του μετώπου ή ακόμη και προς την ενοποίηση και ταυτόχρονα φέρνουν στην επιφάνεια άλλα σημαντικά προβλήματα όπως είναι η υπερβολική ενασχόληση με τα κοινοβουλευτικά ζητήματα, η διόγκωση της σημασίας της κοινοβουλευτικής παρουσίας για τους εργαζόμενους κλπ.

ε) Όπως έχουμε σημειώσει και σε άλλα κείμενά μας, πέρα από το FIT συστάθηκε τον Δεκέμβρη του 2016 ένα νέο μέτωπο τροτσικιστικών οργανώσεων με την ονομασία “Η Αριστερά σε Μέτωπο για τον Σοσιαλισμό” (IFS), στο οποίο συμμετέχουν το Κίνημα προς τον Σοσιαλισμό (Nuevo MAS, ανήκει στην διεθνή τάση Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα) και το Σοσιαλιστικό Κίνημα των Εργαζομένων (MST, έχει καθεστώς παρατηρητή στην ΕΓ). Παρότι και οι δύο οργανώσεις είχαν αιτηθεί της συμμετοχής τους στο FIT, η εθνική ηγεσία του μετώπου είχε αρνηθεί και ύστερα από αυτή την απόφαση δημιουργήθηκε το IFS. Και οι δύο οργανώσεις στο παρελθόν, η κάθε μια για τους δικούς της λόγους, έχουν στηρίξει εκλογικά το FIT στις περιπτώσεις όπου δεν κατέβαιναν οι ίδιες στις εκλογές. Όμως οι σχέσεις των δύο μετώπων ήρθαν σε σοβαρή ρήξη ύστερα από την προσφυγή του FIT στην Εκλογική Δικαιοσύνη εναντίον του IFS πριν τις ΡΑΣΟ του Αυγούστου 2017. Το FIT κατήγγειλε την ονομασία του νέου μετώπου ως πανομοιότυπο με το δικό του (κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε διαρροή ψήφων για το ίδιο) ζητώντας την αλλαγή του, για να πάρει τελικά αρνητική απάντηση από την Εκλογική Δικαιοσύνη στο αίτημά του. Από τις οργανώσεις που συμμετέχουν στο FIT, το ΡΣΤΥ (αργεντίνικο τμήμα της ΛΙΤ) με ανακοίνωσή του πήρε αποστάσεις από αυτή την προσφυγή.

13. Οι καταστροφικές θέσεις για τη Βενεζουέλα

Η κατάσταση στη Βενεζουέλα βρίσκεται στη χειρότερη φάση της εδώ και μια δεκαετία. Η δεξιά αντιπολίτευση με την ανοιχτή βοήθεια των ΗΠΑ εφαρμόζει ένα σχέδιο εμφυλίου πολέμου και πραξικοπήματος εναντίον της μπολιβαριανής επανάστασης και του τσαβικού καθεστώτος. Χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα (κοινωνικό χάος, δολοφονίες κλπ) προσπαθεί να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για να καταστήσει την υπάρχουσα κατάσταση ανυπόφορη για τις μάζες και γονατίζοντας τες να τελειώνει με την κυβέρνηση Μαδούρο. Ο “γύρος προς τα δεξιά” που γνώρισε την τελευταία διετία η Λατινική Αμερική προκάλεσε την σχετική απομόνωση της Βενεζουέλας και έδωσε την ευκαιρία της σημερινής άγριας αντεπίθεσης. Όμως η αντίδραση βρίσκεται μπροστά της τις λαϊκές μάζες που έδωσαν πολλές κρίσιμες πολιτικές μάχες από το 2015 αποτρέποντας την ανατροπή της κυβέρνησης.

Παρότι με σπασμωδικές κινήσεις, η κυβέρνηση Μαδούρο αντιστέκεται και αντέχει σε σημαντικά χτυπήματα. Αυτό δείχνει, πέρα από τη δεδομένη λαϊκή υποστήριξη, τη βαθιά κοινωνική μεταμόρφωση της βενεζολάνικης κοινωνίας από τον τσαβισμό (πρωτοφανείς κοινωνικές κατακτήσεις για χώρα της Λ. Αμερικής, σημαντικά ερείσματα στις ένοπλες δυνάμεις) και την τεράστια ανύψωση της ταξικής/μπολιβαριανής συνείδησης για εκατομμύρια μαζών, που ενώ στερούνται τα βασικά και δολοφονούνται στους δρόμους από παραστρατιωτικούς, μάχονται για να αποτρέψουν μια αντιδραστική «παλινόρθωση». Παρότι οι επιλογές του Μαδούρο έχουν αμυντικό πολιτικό χαρακτήρα (εκλογικές αναμετρήσεις, εκλογές για συντακτική συνέλευση, τοπικές εκλογές, αποχώρηση από τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών) έχουν καταφέρει να συγκρατήσουν την επιθετικότητα της αντίδρασης, ενισχυόμενες από την καθοριστική αγωνιστική συνοχή των μαζών.

Στο κρίσιμο επίπεδο του σπασίματος της απομόνωσης και της υποστήριξης της Μπολιβαριανής Επανάστασης, ειδικά στη Λ. Αμερική, δυστυχώς, η στάση των επαναστατικών/τροτσκιστικών δυνάμεων είναι πάρα πολύ προβληματική. Στο σύνολό τους οι οργανώσεις με αναφορά στην 4η Διεθνή στη Λ. Αμερική (προέρχονται πλειοψηφικά από τον μορενισμό) στέκονται εχθρικά απέναντι στο καθεστώς Μαδούρο με διαφοροποιήσεις μεταξύ τους.

Στην τελευταία κρίση, στην πλειοψηφία τους κατηγορούν το καθεστώς Μαδούρο για οργανωμένη νοθεία των εκλογικών αποτελεσμάτων και πως η διαδικασία της Συνταγματικής Συνέλευσης πρόκειται για απάτη και εντάσσεται σε μια προσπάθεια εξαπάτησης του λαού από τα πραγματικά του προβλήματα.

Η LIT θεωρεί πως στη Βενεζουέλα υπήρξε ένα επαναστατικό προτσές από το Καρακάσο του 1989 (μεγάλη και αιματηρή λαϊκή εξέγερση λόγω μέτρων που επέβαλε το ΔΝΤ, δέκα χρόνια αργότερα ανήλθε στην εξουσία ο Τσάβες), ο τσαβισμός δεν ήταν η ηγεσία αυτού του κινήματος αλλά ακριβώς το αντίθετο, ο Τσάβες ήταν μέρος της καταστολής εκείνη την εποχή λόγω της συμμετοχής του στις ένοπλες δυνάμεις. Θεωρεί

τον τσαβισμό ένα “υποπροϊόν” του Καρακάσο, ένα κίνημα “δεύτερης γραμμής” από τις τάξεις του στρατού που πλαισίωσε την άνοδο του κινήματος για να το φρενάριε ή τουλάχιστον να το ελέγξει για να μην ξεφύγει προς την σοσιαλιστική επανάσταση, να κλείσει το σχίσμα που προκλήθηκε στις Ένοπλες Δυνάμεις και έτσι “να επαναοικοδομηθεί πλήρως το αστικό κράτος”.

Η LIT προσπαθεί να κάνει μια διαφοροποίηση της σημερινής κατάστασης στη Βενεζουέλα από το πραξικόπημα που οργάνωσαν οι ιμπεριαλιστές και η Δεξιά εναντίον του Τσάβες το 2002, στην οποία χρονική περίοδο η οργάνωση αυτή υποστήριξε την κυβέρνηση του Τσάβες εναντίον του πραξικοπήματος. Έκτοτε κατά αυτούς στην Βενεζουέλα κυριαρχεί απόλυτα η μολιμπουρζουαζία (μπολιβαριανή μπουρζουαζία), η οποία γεννήθηκε από τον παρασιτισμό πάνω στο κράτος και μετατράπηκε στην συνέχεια σε “τάξη καπιταλιστών” από τον ενδιάμεσο ρόλο της στο διεθνή εμπόριο πετρελαίου, από την διαφθορά των δημοσίων συμβάσεων, από απάτες στην αγορά συναλλαγμάτων, για να περάσει στην ίδρυση επιχειρήσεων”. Έτσι, κατ’ αυτούς ο τσαβισμός όχι μόνο δεν καταστρέφει τις αστικές ένοπλες δυνάμεις αλλά τις ανασυνθέτει και τις δυναμώνει. Σήμερα θεωρεί πως η πολιτική του ιμπεριαλισμού στη Βενεζουέλα έχει αλλάξει και πως οι αμερικάνοι ιμπεριαλιστές θέλουν μόνο να πείσουν τον Μαδούρο για να κάνει συμφωνία με την Αντιπολίτευση και να προκαλέσει προεδρικές εκλογές. Σήμερα η LIT θεωρεί πως ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός αντικατέστησε την πραξικοπηματική πολιτική με τη “συμβίωση” με τις τσαβικές κυβερνήσεις για να εκμεταλλευτεί προνομικά το εμπόριο πετρελαίου.

Η τάση της UIT (την οποία αποτελεί το PSL στη Βενεζουέλα) εκφράζει τις πιο ακραίες θέσεις σε σχέση με το καθεστώς Μαδούρο και εφαρμόζει την πιο παράλογη και αντιδραστική πολιτική. Με κεντρικό πολιτικό σύνθημα “Έξω ο Μαδούρο!” δεν αφήνει περιθώρια για την εφαρμογή μιας εναλλακτικής για τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα, τείνοντας να ταυτιστεί πλήρως με την αντιδραστική πολιτική της βενεζολάνικης αντιπολίτευσης και των ΗΠΑ. Χωρίς καμιά προσπάθεια διαφοροποίησης από τους ορκισμένους εχθρούς του βενεζολάνικου λαού, καλούσαν στις κινητοποιήσεις της αντιπολίτευσης με την ονομασία “Κατάληψη του Καρακάσι!” και την αποτυχημένη “48ωρη Απεργία”, που στην πραγματικότητα δεν είχε τίποτα να κάνει με απεργία εργαζομένων αλλά ήταν ένα Λοκ Άουτ που οργανώθηκε από τις μεγαλύτερες εργοδοτικές οργανώσεις και την Δεξιά Αντιπολίτευση.

Πρόκειται για εντελώς αποπροσανατολισμένες αναλύσεις, που εκτός των άλλων τσουβαλιάζουν τις ιεραρχίες και προτεραιότητες για το μαζικό κίνημα στη Βενεζουέλα, όπου προφανώς δεν μπορεί να υπάρξει καμιά νέα ώθηση του επαναστατικού προτώς χωρίς το τσάκισμα καταρχήν της «κορνιλοφικής» Δεξιάς.

14. Οι λανθασμένες αναλύσεις για την Βραζιλία

Το “Λευκό Πραξικόπημα”, που ανέτρεψε την κυβέρνηση της Ντίλμα Ρούσεφ στη

Βραζιλία, προκάλεσε ένα από τα μεγαλύτερα κινήματα των τελευταίων χρόνων στη χώρα. Οι εργαζόμενοι, μέσα από τις οργανωμένες δομές πάλης τους, αντιστάθηκαν στο “πραξικόπημα, ενώ μέσα στην Αριστερά ξέσπασαν σοβαρές αντιθέσεις σχετικά με το ποια θα ήταν η σωστή στάση απέναντι σε αυτή την κατάσταση. Η εφαρμογή της ίδιας μεθοδολογίας με την βενεζολάνικη πολιτική από το βραζιλιάνικο κόμμα της ΛΙΤ, το PSTU (Ενοποιημένο Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα), το έφερε μπροστά σε μια σημαντική κρίση. Το PSTU είναι το μεγαλύτερο τμήμα της ΛΙΤ. Πρόκειται για μια αρκετά μαζική οργάνωση και με σχετικά σημαντική επιρροή στην εργατική τάξη.

Το PSTU θεώρησε πώς το “λευκό πραξικόπημα” δεν υφίσταται και αποτελεί απλά μια κοινοβουλευτική μανούβρα της αντιπολίτευσης, κάτι το οποίο επιτρέπει το σύνταγμα της χώρας. Έτσι κατηγορήσε όσους μίλησαν για πραξικόπημα πως “επινόησαν” τη συγκεκριμένη ορολογία για να δώσουν υποστήριξη στην Ρούσεφ και για να αιτιολογήσουν την παράδοση τους στην πολιτική του Εργατικού Κόμματος. Η κεντρική γραμμή της πλειοψηφίας ήταν “Έξω οι Ντίλμα, Τέμερ, Κούνια, έξω όλοι!”, με αποτέλεσμα να γνωρίσει μια σημαντική διαφωνία στο εσωτερικό του, η οποία έφτασε ως τη ρήξη με το κόμμα.

Οι διαφωνούντες υποστήριζαν πως το κόμμα έπρεπε να υιοθετήσει το σύνθημα “Όχι στη Μομφή” (που κατέθεσε η δεξιά αντιπολίτευση ενάντια στη Ρούσεφ) και να συμμετέχει στις συγκεντρώσεις ενάντια στο πραξικόπημα για τη δημιουργία ενός τρίτου πόλου, χωρίς να καταφέρουν να αλλάξουν την γνώμη της πλειοψηφίας. Τελικά, τον Ιούλιο του 2016, 739 μέλη υπέγραψαν κείμενο αποχώρησης ανακοινώνοντας νέα οργάνωση που ονομάστηκε “Κίνημα για μια Ανεξάρτητη και Σοσιαλιστική Εναλλακτική” (MAIS), λέγοντας πως θα συνεχίζουν να παρεμβαίνουν στην CSP–Conlutas (συνδικαλιστικό μέτωπο) και να ζητήσουν το καθεστώς του παρατηρητή στην ΛΙΤ. Τον Σεπτέμβριο του 2017, το MAIS εισχωρεί στο PSOL ως εσωτερική του τάση.

14. Απολογισμός της δικής μας προσπάθειας

α) Προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα της αναγέννησης των δυνάμεων της 4ης Διεθνούς πάνω στις σημερινές αναλύσεις και ανάγκες του κινήματος και όχι απλά σε μια συναισθηματική βάση ή επίκληση στο παρελθόν. Η οργάνωση μας προέβλεψε με μαθηματική ακρίβεια και εν τη γενέσει τους μεγάλους κινδύνους που αντιμετώπιζε η 4η Διεθνής, από τις αλλαγές που σημειώθηκαν στην πολιτική της αλλά και από το Καταστατικό της. Παρότι δεν ήμασταν για πολλά χρόνια τμήμα της Ε.Γ της 4ης Διεθνούς, θεωρούσαμε πάντα τον εαυτό μας κομμάτι της ιστορίας της και επιδιώκαμε τη συνεργασία και τις συντροφικές σχέσεις με αγωνιστές και οργανώσεις. Με σειρά διεθνών πρωτοβουλιών μας (ταξίδια σε Ιαπωνία, Πακιστάν, Σρι Λάνκα, διεθνείς συναντήσεις και αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα, Αντικαπιταλιστικό Κάμπινγκ κ.α) προσπαθήσαμε να συνεφέρουμε όσες δυνάμεις αντιλαμβάνονταν τους σοβαρούς επερχόμενους κινδύνους και να δημιουργήσουμε ένα ανάχωμα στην εκφυλιστική πορεία

της ηγεσίας της Ε.Γ. Δυστυχώς σε αυτή την προσπάθεια, για πολλούς και διάφορους λόγους, δεν βρήκαμε πρόθυμους συνοδοιπόρους. Από το 2010 προσπαθήσαμε να διευρύνουμε τις διεθνείς επαφές μας και να αναπτύξουμε σχέσεις (πέρα από οργανώσεις και αγωνιστές που διαφωνούν με την πολιτική της ηγεσίας της ΕΓ) και με άλλα ρεύματα που αναφέρονται στην 4η Διεθνή, όπως οι FT, LIT, UIT. Η άνοδος του κινήματος στη χώρα μας τη διετία 2010-12 και το διεθνές ενδιαφέρον για την Ελλάδα βοήθησε σε αυτή την προσπάθεια και κυρίως σε μια καλύτερη κατανόηση της φύσης των πολιτικών δυνάμεων και της πολιτικής που εφαρμόζουν στις χώρες που παρεμβαίνουν. Η προδοσία του ΣΥΡΙΖΑ και η περίοδος απογοήτευσης και πτώσης του κινήματος που ακολούθησε από το 2012 και κυρίως από το 2015 έως σήμερα, επηρέασε σημαντικά το διεθνές ενδιαφέρον για τις εξελίξεις στην Ελλάδα, μετακίνησε το διεθνές πολιτικό ενδιαφέρον σε άλλα σημαντικά ζητήματα όπως το Brexit, ο πόλεμος στη Συρία, η Καταλονία, η Βενεζουέλα κ.α. Η κατάσταση αυτή περιόρισε τις διεθνείς μας επαφές μόνο σε κάποια διεθνή ραντεβού (Φεστιβάλ LO), αραιώσε αρκετά τις διεθνείς πολιτικές ανταλλαγές/επικοινωνία. Πέρα από τους συντρόφους της LO, το κάμπιγκ της οργάνωσης δεν μπόρεσε τα τελευταία χρόνια να αποτελέσει σημείο συνάντησης και ευκαιρία συζήτησης και οργάνωσης με διεθνείς επαφές.

β) Ιδιαίτερα στο ζήτημα της Καταλονίας, με τις μικρές μας δυνάμεις προσπαθήσαμε να αναδείξουμε τη μεγάλη σημασία των εξελίξεων, ήδη από πολύ νωρίς (Δεκέμβρης 2015) καλώντας τους καταλανούς συντρόφους στην Ελλάδα και οργανώνοντας εκδηλώσεις. Ιδιαίτερα κατά την διάρκεια των κρίσιμων ημερών του Δημοψηφίσματος της 1ης Οκτωβρίου και της καταστολής που ακολούθησε από το Ισπανικό Κράτος, συμβάλαμε σημαντικά με τις πρωτοβουλίες μας στην εκδήλωση έστω μιας περιορισμένης διεθνιστικής αλληλεγγύης από το ελληνικό κίνημα. Δυστυχώς η κακή κατάσταση των δυνάμεων της Αριστεράς στην Ελλάδα και οι ακόμα περιορισμένες οργανωτικές δυνατότητες της οργάνωσης μας δεν επέτρεψαν σοβαρότερες προσπάθειες οργάνωσης διεθνιστικής αλληλεγγύης.

γ) Με τις σημαντικές πολιτικές καμπάνιες των τελευταίων χρόνων (70 χρόνια από τον θάνατο του Παντελή Πουλιόπουλου, 80 χρόνια ΟΚΔΕ, 80 χρόνια Μάης '36, 40 χρόνια από τον θάνατο του Ερνέστ Μαντέλ, 100 χρόνια Οκτ. Επανάσταση), την αρθρογραφία στην Εργατική Πάλη, τις εκδόσεις, τα Μαρξιστικά Σχολεία, το κάμπιγκ, το site γίνεται μια ανεκτίμητη προσπάθεια κατανόησης από το σύνολο της οργάνωσης (και άλλων αγωνιστών στο κίνημα) της τεράστιας συμβολής της 4ης Διεθνούς και του τροτσκιστικού κινήματος στην ιστορία του εργατικού και επαναστατικού κινήματος στη χώρα μας και παγκόσμια. Αυτή η προσπάθεια δεν έχει σαν στόχο απλά την ανάδειξη της επαναστατικής ιστορικής μας κληρονομιάς, αλλά κυρίως στην επιτακτική αναγκαιότητα της αναγέννησης της 4ης Διεθνούς στις μέρες μας.

Όσο κι αν είναι αναγκαστικά περιορισμένες (λόγω και της αριθμητικής και ποιοτικής ενίσχυσης της οργάνωσής μας, που παρά τα βήματα ακόμα υπολείπεται), αυτές οι

προσπάθειες έχουν μια μεγάλη σημασία. Για τη διατήρηση της ιδεολογικής, προγραμματικής και πολιτικής συνέχειας/συγκρότησης της ίδιας της οργάνωσης. Για να κρατήσουμε ζωντανή μια πραγματικά διεθνιστική, μαρξιστική οπτική στο ελληνικό κίνημα, όπου σχεδόν στο σύνολό τους οι οργανώσεις/δυνάμεις (λόγω έλλειψης παραδόσεων, άγνοιας ή και ενός ορισμένου αντιπροτσικισμού τους) είναι ξεκομμένες από τις διεθνείς εξελίξεις ή αναζητούν «διαάλους» επικοινωνίας με κάθε αμφίβολο ή απίθανο ρεφορμιστικό ή κεντρίστικο σχηματισμό.

15. Η παρέμβαση μας

Γ' αυτό τον σκοπό πρέπει να ενταθούν και να συστηματοποιηθούν περαιτέρω οι προσπάθειες μας με στόχο:

α) Να ενεργοποιήσουμε τις διεθνείς επαφές μας με οργανώσεις και αγωνιστές που ήδη έχουμε και να προσπαθήσουμε για τη διεύρυνσή τους. Ιδιαίτερα για την Ευρώπη, να δώσουμε προτεραιότητα σε επαφές σε Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία χώρες που βρίσκονται σε μεγάλη πολιτική κρίση και τα κινήματα τους θα παίξουν σημαντικό ρόλο τα επόμενα χρόνια.

β) Να αναζωογονήσουμε σχέσεις με οργανώσεις και συντρόφους στην Τουρκία. Η ελληνοτουρκική ένταση θα ενταθεί και μαζί με αυτή πρέπει να εντείνουμε την προσπάθεια για τη διεθνιστική αλληλεγγύη των λαών.

γ) Η φλέγουσα κατάσταση στη Μέση Ανατολή κάνει ακόμη μεγαλύτερη την αναγκαιότητα απόκτησης επαφών από τον αραβικό κόσμο.

δ) Προσπάθεια επαφής με αγωνιστές σε χώρες των Βαλκανίων (Αλβανία, Σερβία, Μακεδονία)

ε) Διεύρυνση των επαφών μας στην Λ. Αμερική (Αργεντινή, Βενεζουέλα, Βραζιλία κ.α). Αναζήτηση επαφών με δυνάμεις του λεγόμενου “κριτικού τσαβισμού”. Υπεράσπιση της Μπολιβαριανής Επανάστασης.

ζ) Προσπάθεια καλύτερης κατανόησης των εξελίξεων στο εργατικό κίνημα των αναδυόμενων χωρών (Κίνα, Ινδία, Ρωσία, Νότιος Αφρική κλπ) και των επαναστατικών τροτσικιστικών δυνάμεων σε αυτές τις χώρες.

η) Να διερευνήσουμε την δυνατότητα συγκέντρωσης/μετάφρασης και έκδοσης σημαντικών κειμένων από την ιστορία της 4ης Διεθνούς (προγραμματικά κείμενα, κείμενα διεθνών συνεδρίων).

Το Σεπτέμβριο του 2018 συμπληρώνονται 80 χρόνια από την ίδρυση της 4ης Διεθνούς. Η οργάνωσή μας πρέπει να τιμήσει με τον καλύτερο τρόπο, αυτή την επέτειο οργανώνοντας μια πολιτική καμπάνια για την ανάδειξη του ρόλου και της σημασίας της στην εξέλιξη της παγκόσμιας επανάστασης. Η ευκαιρία της επετείου, πέρα από οργάνωση εκδηλώσεων με συντρόφους από το εξωτερικό, μπορεί να μας δώσει την

δυνατότητα για την οργάνωση μιας διεθνούς συνάντησης τροτσικιστικών δυνάμεων στην Αθήνα.

Πρωταρχικό καθήκον για την πραγματοποίηση των παραπάνω είναι η αμείωτη προσπάθεια για την σφαιρική οικοδόμηση της οργάνωσης, η αύξηση του σχετικού της βάρους στο εργατικό κίνημα, η διεύρυνση του στελεχικού της δυναμικού, της αγωνιστικής της βάσης, της ευρύτερης πολιτικής και ιδεολογικής της επιρροής. Η ισχυροποίηση της ΟΚΔΕ σε όλα τα επίπεδα θα μας επιτρέψει να γίνουν πιο εντατικές και επικεντρωμένες οι προσπάθειες μας.

Η κατανόηση των σύγχρονων διεθνών κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών προβλημάτων του παγκόσμιου καπιταλισμού, η επεξεργασία σύγχρονων αναλύσεων και η προσπάθεια εμπλουτισμού/ επικαιροποίησης του επαναστατικού προγράμματος είναι ένα τεράστιο έργο που μπορεί να το βάλει εμπρός μονάχα ένα διεθνές επαναστατικό κέντρο, όπως υπήρξε η 4η Διεθνή. Για την δημιουργία ενός τέτοιου κέντρου πρέπει να συμβάλει και η ΟΚΔΕ με όλες της τις δυνάμεις. _

Αθήνα, 14 - 15 Απριλίου 2018

